Ára 3000 korona

A REGGEL

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: VIII. KER., RÖKK SZILÁRD-UTCA 19

SZERKESZTŐSÉGI TELEFONOK: 65—53, JÓZSEF 34—42

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed évre 38.000 kor. Egyes szám ára Ausztriában 3000 osztrák kor, Jugoszláviában 4 dinár

KIADÓHIVATAL: JÓZS. 143—26. VASÁRNAP ESTÉTŐL REGGELIG: JÓZS. 9—66

III. évfolyam | Budapest, 1924 szeptember 1. | 34. szám

„Nekem is az lett az árulóm és gyalázóm, aki velem egy tányérból mártott!"

Nagyatádi Szabó elkeseredett beszéde az Eskütt-ügyről és a földbirtokreform ellenségeiről

„Bárhol történik változás, az rendszerint balfelé történik..."

Nagyatád, augusztus 31.

(A Reggel tudósitójától.) Nagy érdeklődéssel kiséri az egész ország közvéleménye Nagyatád vasárnapi ünnepét, ahol a nagyközség kilencven hősi halált halt szülöttjének emlékszobrát leplezik le. Az ünnepségre leutazott *nagyatádi Szabó István* földmivelésügyi miniszter is, *mert itt,*

a kerületében akart először szembenézni a nyilvánosság előtt Eskütt ellene szórt vádjaival.

A minisztert, aki még mindig gyöngélkedik és nagyon rossz szinben van, több egységespárti képviselő kisérte le, köztük: *Mayer János, gróf Hoyos Miksa, Schandl Károly, Berky Gyula, Temesváry Imre, Herczeg Béla* és mások. A vasárnap reggel érkező vendégeket *Baranyai Sándor* főszolgabiró fogadta. A szoborleleplezésre, miután hire terjedt, hogy Nagyatádi beszédet mond, fölvonultak a közeli községek is. Négyezer főnyi közönség előtt zajlott le a szép, megható ünnepély. Délután a Korona-szállodában 200 teritékes lakoma volt, amelyen elsőnek a kormányzót köszöntötték föl, aztán a földmivelésügyi minisztert.

Nagyatádi Szabó István

nagy ünneplés közben a következő beszédben válaszolt:

— Az alatt a 16 esztendő alatt, amióta dolgozunk, *értünk dicsőséget is, kaptunk elismerést is, de kaptunk szomoruságot, vádaskodást és gyalázkodást is. Ha valaki kapott, én vagyok az, aki mindenből kaptam.*

Politikai müködésem a legnagyobb ellentéteket, támadásokat és gyalázkodásokat is váltotta ki.

Az elvi harcokat az ember ereje és idegzete birja. E téren tud küzdeni. *Amikor azonban a gyalázkodás fegyverével kell szembeszállni, amikor a vádaskodás zudul az ember fejére ártatlanul, ez próbára teszi az ember erejét.*

Nekem is az lett az árulóm és gyalázóm, aki velem egy tányérból mártott. Mégis nyugodt lelkiismerettel állok, mert látom, hogy sem a hatalom, sem a nép áruló judáspénzért el nem adott.

Amikor itt vagyok barátaim között, ujra éled bennem az a reménység, *hogy nem győzedelmeskedhetik az ördög;* ideig óráig megtévesztheti az embereket, de *a végső diadal az igazságé.* A kisgazdapárt erejét odaadta a nemzet szolgálatára, összefogott Magyarország minden rétegével, azért, hogy a nemzet ügyét megmentse. A kisgazdapárt az ő különleges helyzetét, népszerüségét vetette az ország szolgálatába, nem uralkodik és nem kormányoz egyedül, csak részt vesz ebben a munkában. Nagyon ferdén és helytelenül itélik meg sokan a politikát. Nem hiszem, hogy lett volna Magyarországon még egy olyan népies párt, a nép dolgozó osztályának pártja, mint a kisgazdapárt, amely ugy gondoskodik a munkásság érdekeiről, amely magához öleli az iparosságot, igyekszik a viszonyok szerint javitani annak helyzetén. *A kisgazdapárt a legnagyobb becsülettel és őszinteséggel kereste és keresi mindig a magyar intelligenciának a megértését.* Ilyen körülmények között *nem lehet azzal vádolni bennünket, hogy osztálypolitikát folytatunk.* Figyelmeztetnem kell a magyar közvéleményt, hogy mi mindent megtettünk a tekintetben, hogy a magyar társadalom *minden rétegét* az alkotó és az országot megmentő munkára egyesitsük és összefogjuk.

Vigyázzanak azok, akik ezt az összetartást megdönteni és szétbontani akarják, mert a jobbra való eltolódás aligha lehetséges!

Nézzék a világeseményeket és vonják le belőlük a következményeket. *Bárhol történik változás, az rendszerint balfelé történik.* Mindent elkövettünk, *de mindennek van határa.* Ha vannak, akik meg akarják bontani azt az összetartást, amelyet létesitettünk és ha ennek az összetartásnak megbontása sikerülne s ha látjuk, hogy az ország érdekét nem tudjuk azon az uton szolgálni, amelyen akartuk és akarjuk szolgálni, *megvan az eszközünk arra is, hogy önállóan keressük ezt.*

Itt van a földreform kérdése. Ha ismét a rövidlátás győz e tekintetben, *ha nem látják be, hogy mi történik ezen a téren a szomszédállamokban és világszerte,* ha nem segitik elő, hogy gyorsan és eredményesen végrehajthassuk a földreformot abban a keretben, ahogyan azt terveztük, ha nem segitik elő, hogy ezzel megnyugvást keltsünk, *akkor ujból föl fog vetődni ez a kérdés, azonban más formában fogják ezt megcsinálni. Rettenetesen tévednek azok az urak, akik azt hiszik, hogy a földreformot meg lehet semmisiteni vagy vissza lehet csinálni. Mi becsületes törvénnyel és szándékkal jöttünk; senkit tönkretenni,*

senkit vagyonából kiforgatni nem akartunk.

A szegény népet, a hősöket és azok fiait akarjuk hozzájuttatni ahhoz a röghöz, amiért küzdöttek. *A legostobább politikát folytatják azok, akik ennek ellenállnak.* Kérve kérem a magyar társadalom minden rétegét, különösen azokat, akiknek a végrehajtás a kezükben van, igyekezzenek *minél előbb közmegelégedésre megoldani ezt a kérdést,* mert még itt van az idő, amikor ezt a müvet megnyugvással tudjuk lezárni. De ha igy nem sikerül, *akkor sokkal nagyobb bajok lesznek; mondhatom, a földreformnak nem lesz vége, ujra kezdődik ez a kérdés és akkor egészen más formában fogják megoldani.* Ezt azok fogják *megbánni,* akik most *akadályozzák a végrehajtást.*

Akiknek sok az, hogy van egy kisgazdaminiszter, megérhetik esetleg azt, hogy csupa munkásminiszter lesz az országban.

Vigyázzanak ezek, lássanak és nyissák ki szemüket az urak. *Nézzék az európai helyzetet, nézzék azt, hogy mit mutat a fejlődés és mi következhetik belőle?!* Mi is ott akarunk lenni, ahol az ország ügyeit intézik, de velük együtt dolgozunk éspedig népszerüségünk rovására. Egyik részről azt hallom, hogy *az urakkal dolgozom, elhagytam a parasztokat.* A másik részről azt, hogy *el akarom a földet venni, hogy demagóg vagyok, hogy osztálypolitikát folytatok.* Hol van itt az igazság? Az igazság, szent hitem szerint, az én és politikai barátaim részén van. A mi politikánk az a politika, amely a nemzet minden erejét fölhasználja, a nemzet szolgálatába állitja.

Még a szociáldemokrata párttal sem kivánok oly harcot folytatni, amely egyikük vagy másikuk megsemmisitésére vezet. Nekik is van bizonyos létjogosultságuk.

Dózsa Györgytől Pista bácsiig

Az első magyar földmives, aki a parlament piros szőnyegét taposta, Szabó István volt, a kerülete révén nagyatádi Szabó. Emlékszem rájuk, hárman üldögéltek, csizmában, mándliban, idegenül, összebujva a baloldali keresztfolyosó egyik pamlagán, évekig: Szabó, Mayer, Novák. A vezér, Pista bácsi, nem ismerkedett, nem pajtáskodott, bus daccal, méltóságos nyugalommal foglalt helyet a szélső baloldal utolsó padsorában. A konzervativ, nagybirtokos képviselők gyanakodva nézték a somogyi parasztvezér bevonulását, a többség azonban nem sokat törődött még akkor a csizmásokkal. És jöttek obstrukciók, a só-panama, házszabályrevizió, kirugások, Szabó István (nagyatádi) se szóval, se cselekedettel nem elegyedett a kayarodásba. Volt a nyugalmában, céltudatos izoláltságában valami végzetes biztonság, egy egész ember, aki döngő léptekkel megy a maga utján. Néha, beszédeiben, mint távoli szélvész moraja, kivillámlott az igazi Szabó István, kipirult az arca, barna öklével rácsapott a padra és kiméletlen, egyben hátborzongató igazságokat káromkodott bele a fölkorbácsolt ülésterembe. Akkor szólt rá egy munkapárti nagyur: Hé, Dózsa György szerepét játsza? Az érzéketlenség, a suta gőg, a háboru tanulságainak föl nem ismerése persze egyre balabbra tolta. Pedig nem meggyőződésből, csak dühből volt ezidőtájt forradalmi kedély. Az alaptermészete inkább a ravasz megegyezések, az 50%-os kiegyezések felé hajtja. Ő választatja meg Fényes Lászlót Nyjregyházán; helyesebben, Szabó István nagy beszéde a Korona termében dönti Fényes javára a választási harcot. Ekkor már keresik a hajlandóságát, sötétül a magyar ég, a parasztot környékezi a munkapárt, a közjogi ellenzék, a radikálizmus, a Nemzeti Kaszinó. Friss idegekkel, csakis a saját osztályának érdekeit nézve, mesterien taktikázik az összeomlásig. Hadik kabinetjében földmivelésügyi miniszter. Nagy sor ez, nagy ut a grádicson. Azóta az események rabja. Már nem irányitü, — lélekvesztő a hullámok tetején. És tegyük szivünkre a kezünket, ki nem az a magyar balsors elmult éveiben? A bolsevizmus bukása után az ellenforradalom némely árnyalata tüzes trónra akarta ültetni és mert ez a müvelet nem sikerült, miniszteri bársonyszékbe erőltetik. Voltak pillanatok, napok, hónapok, amikor kemény, inas kezében tartotta e nemzedék sorsát, szerencséjét. Bizony, kiejtette, elejtette, elvesztette. A forradalmi mult, amely inkább bátorságának, önföláldozásának dicsősége, mint büne lehet, nem engedte fölállni a piros fotellből, ő mindig mérsékletét, józanságát, alkalmazkodási képességét akarta igazolni. Többet vártak tőle, mint amennyi: Cromwellnek nézték, amikor Szabó István volt. Tüzbe teszem a kezem érte, nem ludas egyénileg semmi szennyes gseftben, nem gyarapodott miniszterségе alatt egy huncut fillérrel sem. De beleesett abba az árokba, amit oly kevés magyar politikus került el: a környezete, a tapsoncok, méregkeverők hada bizony hizott a közpénzen, visszaélt a bizalmával, gazul elárulták és nem volt és ma sincs ereje hozzá, hogy elrugja őket, mint a veszett kutyákat. Benyálazták, bekapták, megrágták, már csak a két csizmája lóg ki az éhes torkokból. Jó uraim, ez a politika!

De *nem kivántam sohasem mellőzni a magyar intelligenciát sem, hanem mindegyiket a nemzet szolgálatába szeretem állitani.* Ez a politika marad továbbra is az én politikám, ezt folytatom, amig engedik. Ha nem, akkor tudjuk a helyünket. Remélem, hogy nekik kell engedniök, hogy a józan megitélésnek mégis fölül kell kerekednie a gyülöleten és pártoskodáson és akkor, ha én nem is, de azok, akik utánam jönnek, megérik azt, hogy ki tudják vezetni a nemzetet a mai sulyos helyzetből. Legyetek meggyőződve, hogy amilyen egyszerüen és becsületesen képviseltelek benneteket 16 évig, éppen ugy képvisellek benneteket a jövőben is, mindaddig, amig megtiszteltek bizalmatokkal. Becsületes uton haladtam,

szegényen kezdtem, szegényen végzem

is politikai pályám.

A földmivelésügyi minisztert szavai végeztével perceckig lelkesen ünnepelték a megjelentek. Ezután

Berky Gyula

tartott beszédet. *A közelmult napokban* — mondotta —, *szennyes politikai áradatot láttunk, amely a közvélemény előtt hömpölygött és meg akarta rontani a magyar lelket. Büszkén megyünk el a rágalmak mellett,* nem hagyjuk félrevezetni magunkat semmiféle rágalommal, piszkolódással, politikai visszavonással és gyülölködéssel.

Nem hallgatunk azokra a politikai selyemfiukra, akik utcai rongyként árulják hitüket.

Keményfából faragott emberek vagyunk, semmi körülmények között sem hátrálunk meg semmi elől, mert erős fegyverünk az igazság, a meggyőződés és a tisztességünk. Tulajdonképen a hatalomért folyik a küzdelem; *a szélsőjobb és a szélsőbal versenyez egymással,* nem törődve a nemzet érdekeivel, azért, hogy a hatalom polcára fölüljön. Beszéde végén rámutatott arra, hogy megjelenésükkel mindannyian azt kivánták dokumentálni, hogy *valamennyien azonositják magukat Nagyatádival, biznak nemcsak az ő meggyőződésének tisztességében, de egyéni becsületességében és tisztaságában is.*

Schandl Károly államtitkár arra kérte Nagyatádit, hogy *ne csüggedjen egy pillanatra sem,* mert mögötte van a bizalom; nem fog sikerülni semmiféle mesterkedés sem, *amely balkáni eszközöket akar behozni a politikába. Hoyos Miksa* gróf szükségesnek tartja, hogy *Magyarországon a földbirtok helyesebben oszoljék meg.* Meg van győződve arról, hogy nagyatádi Szabó István azon lesz, hogy azok az emberek, akik mint uj birtokosok földhöz jutottak és még a jövőben is földhöz jutnak, az ország termelésébe helyesen illeszkedjenek bele.

Igen sok nagybirtokos van, aki neheztel reá ezért a fölfogásáért.

Ezzel azonban nem törődik. A kérdésnek ily módon való megoldása az egyedüli helyes ut. Ezt kivánja az ország érdeke is.

A földmivelésügyi miniszter kiséretével este visszaindult Budapestre.

VIDÁM SZINPAD
A Fővárosi Operettszinház épületében
Nagymező-utca 17 Telefon 17—97
Igazgató: **Békeffi László**

Megnyilik szeptember 6-án Remek uj műsor

2 nagy egyfölvonásos bohózat Csupa vidám darab

A miniszterelnök

nem vár semmi különöset a genfi tanácskozásoktól

Bethlen és Daruváry elutazása előtt nyilatkozott A Reggelnek

(A Reggel tudósitójától.) Bethlen István gróf miniszterelnök, *Daruváry Géza* külügyminiszter, *Khuen-Héderváry Sándor* követségi tanácsos és *Gajzágó László* miniszteri tanácsos, a nemzeti kisebbségi kérdések referense, *vasárnap délelőtt 10 órakor utazott el Genfbe a bécsi gyorsvonattal.* A miniszterelnök és kisérete már ½10 órakor megjelent a keleti pályaudvaron, ahol elsőnek *A Reggel* munkatársa üdvözölte őket. Mindenekelőtt Daruváry külügyminiszterhez fordultunk, akiről azt irták a vasárnapi lapok, hogy *az utolsó pillanatban lemondott a genfi utról.*

— Nem tudom, honnan került a lapokba — mondotta munkatársunknak a külügyminiszter —, hogy az eredeti tervtől eltérően, nem utazom ki Genfbe. *Hiszen Horthy Miklós kormányzó ur előtt is azért jelentem meg tegnap kihallgatáson, hogy a genfi utazással kapcsolatos külső politikai kérdésekről informáljam.*

A Reggel munkatársa ezután a miniszterelnökhöz fordult és megemlitette, hogy a Népszövetség Tanácsa külön határozati javaslatban gratulált a magyar kormánynak a szanálási munka előhaladásához. A miniszterelnök igy válaszolt:

— Ez a gratuláció mindenesetre illetékes helyről érkezett elismerése munkánknak és az eddig elért eredményeknek.

— *A genfi tanácskozásoktól* — kérdezte munkatársunk —, *mit vár kegyelmes uram?*

— Őszintén bevallom — válaszolt a miniszterelnök —, hogy

semmi különöset nem várok.

A magam részéről csak azért utazom ki Genfbe, *hogy érintkezést keressek a külföldi államférfiakkal.* Legutóbbi körutam óta ugyanis az ántánt több államában kormányváltozás történt és már csak ezért is fontosnak tartom, hogy *az uj kormányelnökökkel érintkezésbe léphessek.* A genfi tanácskozásokon *nem hivatalosan fogok* részt venni, mert hiszen Magyarország fődelegátusa tudvalevően *Apponyi Albert* gróf, a kormányt pedig mellette *Korányi Frigyes* báró képviseli, *aki tegnap már részt is vett a Népszövetség magyar albizottságának és ezt követően a Népszövetség tanácsának nyilt ülésén is.* A genfi üléseken ugyan részt fogok venni, de mint mondottam, nem mint Magyarország hivatalos delegátusa.

Arra a kérdésre, hogy mennyi időre tervezi genfi tartózkodását, igy válaszolt a miniszterelnök:

— *Hogy meddig maradok künn Genfben, még nem tudom pontosan. Könnyen lehetséges, hogy a tanácskozások sokáig elhuzódnak és ebben az esetben*

két hét is beletelik, mire visszaérkezhetem Budapestre.

Munkatársunk végül azirán érdeklődött, hogy mi a véleménye a miniszterelnöknek a *nemzetgyülés összehivásáról.* Ezt a választ kaptuk:

— Ez a kérdés, amelyet Vass József miniszterelnökhelyettes urral tegnap délben részletesen letárgyaltam, már nem foglalkoztat. Ha csakugyan sor kerül a nemzetgyülés összehivására, a kormány fölfogását Vass miniszter ur fogja a Házban ismertetni.

A miniszterelnök a vonat indulásáig a legjobb hangulatban beszélgetett el *Wodianer Rudolf* rendkivüli követtel és meghatalmazott miniszterrel, *Wettstein János* követségi tanácsossal és *Végh Miklós* követségi titkárral. Volt még ideje arra is, hogy *néhány instrukciót adjon Wodianer rendkivüli követnek, aki a miniszterelnök üzeneteiről ma délelőtt fog referálni Vass József helyettes miniszterelnöknek.* A bécsi gyorsvonat, amelyhez a miniszterelnök szalonkocsiját kapcsolták, pontosan 10 órakor futott ki a keleti pályaudvarról. A szalonkocsit Bécsből visszaküldik Budapestre, a miniszterelnök és kisérete pedig három órai várakozás után Zürichen át utazik tovább Genf felé, ahová ma este 9 óra tájban érkeznek meg.

Bachruch ékszerész visszavonta fia ellen a följelentést

A mulatóhelyek „Albi"-ja még mindig nem került meg

(A Reggel tudósitójától.) Az elmult héten lázas munka indult meg a rendőrségen arra a följelentésre, amelyet *Bachruch Albert, a hires belvárosi ékszerészcég volt tulajdonosa, szett egyetlen fia ellen, hatalmas összeg elsikkasztása miatt.* Az öreg Bachruch sokáig haragban volt a fiával, aki nagyon könnyelmü, bohém fiu volt, két kézzel szórta már békében édesapja pénzét, emiatt Bachruch Albint gyámság alá is helyezték, miután amugy sem volt kedve folytatni édesatyja üzletét. Az apa és a fia között ettől kezdve megszakadt a jóviszony és a fiatal Bachruch, a többszörös milliárdosnak a fia, belevetette magát az éjszakába: állandó látogatója lett a pesti lokáloknak.

A fiatal Bachruch-fiut mindenütt csak Albinak szólitották, mert mulatozása közben *mindenkivel letegeződött.* Az utóbbi időben a pesti tánclokálok Albija *nagy pezsgős dáridókat csapott, állandó autót bérelt,* a kiváncsiaknak pedig ezt mondotta:

— *Kiegyeztem az apámmal és kaptam nyolcszáz milliót az örökségből.* Az igazság azonban az volt, hogy apja értékeiből s a házbérből Albi több mint egy milliárdot vett magához — engedély nélkül, majd mikor a pénz pezsgőn és kártyán eluszott, be sem várta édesatyjával a találkozást, hirtelen *becsomagolt és bucsu nélkül távozott Budapestről. Erre apja megtette a följelentést.*

A följelentés után több detektivcsoport kereste Bachruch Albint. Az édesapja *nagy jutalmat tüzött ki,* mert ugy sejtették, hogy még rengeteg pénz van nála. Napokig keresték az egész városban Bachruch Albint, aki itt-ott fölbukkant Budapesten. Azt sejtették, hogy egyik jóbarátjával együtt bujkál a fővárosban és *éppen ezért ezt a jóbarátját is figyelték a detektivek.* Ugy vélték, hogy a jóbarát végül fölkeresi Bachruch Albint huvóhelyén. Nyomon követték őt többször, de a figyelés, a rendőri „smirelés" nem vezetett sikerre, mert a barátnak semmi köze nem volt a Bachruch fia szökési ügyéhez. Az öreg Bachruch azonban, amikor a detekivek a nyomozás sikere érdekében autót kértek tőle, *nem volt hajlandó autót adni, sőt szombaton délután hirtelen visszavonta a följelentést a fia ellen és kérte a nyomozás megszüntetését.* Bachruch ékszerész *nem indokolta a följelentés visszavonását.* Ugy látszik, ettől a lépésétől reméli a tékző fiu megtérését.

Zsuffa István és Társai

angol gyapjuszövetek áruháza — Budapest, IV, Váci-utca 25 — Telefon 14—73

Közismerten legelsőrendü férfi és női őszi szövetujdonságaink beérkeztek

Minden hangzatos jelző és dicséret nélkül n. b. vevőink által megállapitott tény:

Raktárunknak a legmesszebbmenő igényt is kielégitő választékossága
Áruink minőségének évtizedes szakértelmen alapuló kiválósága
Árainknak a mai sulyos helyzethez, főleg pedig a minőségekhez arányitott olcsósága

Különleges autó-, kocsi- és utitakarók nagy választékban **Mintákat készséggel küldünk**

Erdőcsokonya elpártolt Nagyatáditól, de senki sem hiszi az Eskütt-vádakat

Szabó Istvánné megható beszéde az uráról

„Ugyis olyan szerencsétlen Pista bácsi mostanában. Két lovát, egy csikóját és három marháját vitte el a járvány"

Erdőcsokonya, augusztus 31.

(A Reggel kiküldött munkatársától.) A főváros és az egész ország közvéleményét az elmult héten elsősorban az Eskütt-pör botrányai érdekelték. *A Reggel* érdekesnek tartotta megtudni, hogy

mit szólnak Eskütt vádjaihoz Nagyatádi szülőfalujában, Erdőcsokonyán,

mit beszélnek azok, akikkel 15 esztendővel ezelőtt még együtt gazdálkodott Szabó István? Erdőcsokonya 280 kilométer Budapesttől; 2000 lakosa lehet. A hozzá legközelebbi nagyobb község *Nagyatád*, amelynek nevét azért használják Szabó István neve előtt, mert a kerületének a székhelye. Erdőcsokonya közel van már a jugoszláv határhoz; egyszerü dunántuli kisközség. Két vasuti állomása van, az alsó és a felső. Nagyatádi Szabó István házához az alsó van közelebb. *A Fő-utcán, közvetlen a birói hivatal mellett van egyemeletes, sárgára meszelt lakóháza a földmivelésügyi miniszternek.* Pár lépéssel odébb Kossuth Lajos mellszobra, mellette egy karcsu, sirkőszerü müemlék a háboru elesett hőseit gyászolja. Betérek Szabó István portájára. A konyha ajtaja nyitva van. Ötven év körüli asszonyság ül a küszöbön; előtte szakajtó, babot hámoz. Megkérdem tőle, itthon van-e a Szabó miniszter ur felesége, a kegyelmes asszony. Föláll, közelebb jön.

— Nem értem jól az urat — mondja és csak amikor megismétlem kérdésemet, mosolyodik el napbarnitotta arca — a Szabó miniszter felesége én volnék, de ne üzzön csufot és ne szólitson kegyelmes asszonynak.

Még a férjemuram sem engedi kegyelmesnek titulálni magát erre mifelénk, pedig az legalább megdolgozik a cimért meg a rangért.

Az én nevem Peti Katica, tisztességes pógárasszony vagyok, oszán punktum.

Elmondom a miniszter feleségének, hogy mi járatban vagyok Erdőcsokonyán: — Megnézni, hogyan lakik nagyatádi Szabó István, mennyi földet és vagyont szerzett az a miniszter, akit Eskütt Lajos oly teliszájjal megvádolt.

— Mindjárt gondoltam, hogy ebben az ügyben tetszik erre mifelénk járni, hát majd én megmutatom a szobákat is, megláthatja, milyen mi a vagyonunk. *Ezt a házat 1917-ben vette a férjem 11.000 forintért a szomszédunktól, Böczkös biró uramtól, a pénzt pedig onnan vette hozzá, hogy eladta két házát a felvégen, amiket szüleitől örökölt.* Tessék beljebb kerülni, majd megmutatom a szobákat is, megláthatja milyen egyszerüségben élünk mi. Aztán nézzen végig engem, hát nem vagyok én szurtosabb, kidolgozottabb, mint akármelyik pógárasszonya a falunak? *Dolgozunk mi, uram, reggeltől késő éjszakáig. Tizenhat éve politikus az uram és bizony azóta keveset dolgozott idehaza. Ránkszakadt minden munka.* Én élek csak itt a házban férjes lányommal, beteg apámmal és a kis unokával.

Bevezet a házba, három szoba a földszinten, három szoba az emeleten. A legszebb az ebédlő, az is egyszerü diófabutor, olajos lámpa lóg a mennyezetről, a szoba főfalán az egész ház disze *Rippl-Rónai kitünő Nagyatádi-portréja.* Még 1918-ban készült a kép, meséli a miniszterné. Jól eltalálta ugyebár a müvész ur — kérdi. A kép valóban brilliáns. A somogyi parasztvezér van benne a képben, a *régi* Nagyatádi. Kisebb szobába vezet: ágy, szekrény, egyszerü butorok. Ez a vendégszoba. A földszint utolsó szobájában pedig Nagyatádiné öreg édesapja betegeskedik.

— Szegény édesapámnak a csunya seb eszi az arcát — mondja —, itt betegeskedik nálunk. Fából készült csigalépcsőn vezet föl az ut az első emeletre. Még egyszerübb berendezés. Két ágy — itt szoktunk hálni, ha itthon van a férjem... Az egyszerü hálószoba mellett még szegényesebb lakószoba. A falon keret lóg, benne diszoklevél, a *Kaposvári Függetlenségi 48-as Gazdapártkör* diszoklevele Szabó István diszelnöknek. Ez a diszoklevél 1911 november 28-án kelt. Az udvaron elbeszélgetünk még:

— Ismeri asszonyom Eskütt Lajost? — kérdem.

— *Ismerem, bár ne ismertem volna meg!* Erre mifelénk nem járt, de a *Tankovics* vejem öccsének az esküvőjén ő volt a násznagy. Aztán a Tankovicséknál még jó párszor láttam őt.

— Mi van a férjemmel — kérdi most az asszony —, *beteg-e még mindig?* Meg ozstán mi van a lemondással? Nem tudok én semmit róla — folytatja a miniszter felesége, soha nem ir, kérem, csak ha valami családi dolog akad elintézni. *Én már alig látok és a lányomnak nem volt ideje elöolvasni az ujságot. Hallom, megint el akarják áztatni az én jó uramat ezek a gaz ellenségei.* Bár maradna már itthon! — és ríni kezd nagyatádi Szabóné, fölemeli a kék perkálkötényt, azzal törli a szemét. — *Féltem az uramat, a végén a sok ellenség majd csak eláztatja.* Most vasárnap, ugy tudom, eljön Atádra a hősök sirkőavatására. Akkor majd beszélek vele. Bizony már régóta nem láttam. Az idén nyáron meg se pihent, ki se vette a szabadságát.

— Mit szokott csinálni a miniszter ur, ha itthon van? — kérdem.

— *Kimegy a szőlőbe, ott fogadja barátait, iskolatársait, meg az egész vidékről a panaszosokat.* Ha itthon van szegény férjem, akkor sem tud megpihenni.

Tizenhat éve képviselő, de csak azóta van baj, amióta szegény ember miniszter lett.

Nem szereti az uri nép, ha miféle fajtánk foglalja el az ő állásukat. Az én férjem egyszerü ember, mindig vicinálison gyün haza, mint régen. Automobillal még soha nem járt Csokonyán. Pedig van neki, én tudom, mert voltam már fönn Pesten és ültem is benne.

Bucsuzkodunk. Szemembe néz és két jóságos, aggódó szem simogat:

— *Ne tessék elhinni semmi rosszat az uramról, tüzbe teszem érte a kezem, becsületes ember az.*

Ma is olyan szegények vagyunk, mint voltunk, csak a fővárosi ellenségei akarják eláztatni!

Innen a kocsmába látogatunk el. Figyelem a polgárokat, miről beszélnek. Az egyik a szántásról, a másik a jószágról;

de senki sem beszél az Eskütt-ügyről.

Érdeklődöm. *Tegnap már letárgyaltuk*, mondják a gazdák. Valami lehet talán benne, tetszik tudni — világositanak föl —, *de a miniszter az nem lehet bünös, hagyta, hogy panamázzanak, hagyta, hogy pénzért adják az engedélyeket a pártkassza vagy más cél részére, aztán ez az Eskütt visszaélt a hüségével. A pártkassza részére történt a panama, ezzel magyarázza a község az Eskütt-ügyet.*

— Lehet, hogy erélytelen volt *Pista bácsi* (igy szólitja Nagyatádit egész Erdőcsokonya), *de az biztos, hogy böcsületes ember.* Mi legalább annak ismerjük. Tessék elhinni — mondják az emberek —, nem ez a Nagyatádi büne. Nem ezért haragszunk mi rá. Nem azért pártolt el tőle a falu. Hanem az Ulain miatt.

Mikor *Bajusz István* kisbirtokos, ellenzéki főkortes ur kiejti Ulain nevét, egyszerre zugni kezdenek az emberek.

— Bizony a nyakunkra ültette ezt a „bajor" Ulaint.

— Nem bajor az, oláh — vág közbe az egyik gazda.

— Tudom én, hogy nem bajor — feleli a másik —, de azokat a pohoshasu sörissza bajorokat akarta a nyakunkra ültetni.

Részletesen elmesélik azután a választás történetét. Elmondják, hogy Szemző Ernő volt Ulain ellenfele, neki kellett volna szerintük győzni, de Nagyatádi Ulaint támogatta, a kerületben levő hatalmas Széchenyi Géza-uradalom cselédeinek Ulainra kellett leszavazniok és amikor még igy is több szavazata volt Szemzőnek, akkor valami csalafintaság történt és végül is pár szavazattal Ulain doktor győzött. Pedig Szemzőtől és annak főkortesétől, Domján Gyulától tanulta Nagyatádi a politikát, mondják a csokonyai polgárok, aztán ilyen hálátlan volt a Pista bácsi.

— Nem rátarti ember ő, kérem — mondják mind — és csak ezért bocsátjuk meg neki ezt az Ulain-féle vétket. Tudjuk mi, hogy miért lett az Ulain Csokonya képviselője. Tetszik tudni — mondják nagy ravaszsággal —, a Szabó miniszter vejének, a Tankovicsnak, volt valami kiviteli ügye, az Ulain védte és kihuzta a bajból. Revancsot akart tehát adni a Pista bácsi, amikor odaadta a mi kerületünket az Ulainnak. A Piac-téren nagy beszédet tartott, azt mondta, ha a fejünk tetejére állunk is, az Ulain lesz a követe Csokonyának. Hiába panaszoltuk, hogy nem kell, mégis csak ő lett, bár Csokonya községben mindenki Ulain ellen szavazott.

A kocsmából Erdőcsokonya község birájához, *Böczkös József* gazdához, irányitanak. Derék, idősebb férfiu, ő ad hivatalos fölvilágositást arról, hogy vett-e földet Szabó István az utóbbi években, igen-e vagy nem.

— Azzal kell kezdenem — mondja a biró ur —, hogy a miniszter legjobb barátai közé tartoztam mindig és csak az utolsó választáson helyeződtünk szembe. Én nem akartam az Ulainra szavalni. De azért semmi rosszat nem mondhatok róla, becsületes polgárember, a *falu második leggazdagabb birtokosa, utánam következik.* Tizenkét hold termőföldet és hat hold erdőt örökölt az apjától, 18 hold maradt rá most, hogy meghalt az anyósa és magához vette beteg apósát, a veje pedig, Markó Pista, gazdag polgár fia, 18 hold földet hozott magával, ugy hogy összesen

54 hold földön gazdálkodnak a Szabóék.

Én nem láttam, hogy meggazdagodtak volna, meg aztán nem is hiszem, hiába beszélik az emberek, hogy nem itt vette a földet, hanem az Alföldön, *aki ismeri őt, az nem hiszi el. Nem olyanféle ember, még az ellenségei is csak óvatosan merik ráfogni.*

Márkus József ipartestületi elnök is ugy vélekedik, mint a biró. Rágalom, hogy meggazdagodott, amit tett, azt a pártkasszáért tette *és nemes dolog Bethlentől, hogy nem hagyja elgáncsolni most.*

Ugyis olyan szerencsétlen szegény Pista bácsi mostanában — mondja résztvevő szivvel az ipartestületi elnök —, két lovát, egy csikóját és három marháját vitte el a járvány.

Nagyatádi Szabó tanitójához, *a 82 esztendős Szalóky Dánielhez kisérnek el, hogy ő is elmondja a véleményét egykori növendékéről.*

— A politikához nem értek — mondja az öreg tanitó —, de az ábécére én tanitottam, értelmes gyerek volt az mindig, kérem, sok a természetes esze. Ma már bizony 62 év körül taposhat. *Gyerekkorában is mindig csak olvasott*, hat évig járt minden nap iskolába, három évig pedig az ismétlőbe, vagyis csak vasárnap. Aztán gazdálkodni kezdett. Nincs is több iskolai képzettsége. Már gyerekkorában szavalt az ünnepélyeken, aztán a községi képviselőtestületben vitt nagyobb szerepet, majd a megyegyülés volt politikai iskolája, igy lett képviselő.

Mindig talpig becsületes ember volt, minden ősét is annak ismerték, nem panamázik az, kérem, csak az ellenségei akarják ilyen vádakkal elgáncsolni.

Elbucsuzunk Erdőcsokonyától, megyünk kocsin Babocsa felé. A kocsis kiábrándult régi vezéréből, Nagyatádiból. „Igér az kérem, amióta miniszter lett, mindig csak igér és igér. Oszt csunya dolgokkal vádolják a városba, de jobb, ha mi szegény emberek nem vesszük ezt tudomásul." Szivja a pipát és többet nem szól.

Korda Tibor.

Az őszi szezonban
napi 125 ezer koronáért
szórakozhat, üdülhet, gyógyulhat
BALATONFÜREDEN
a fürdőigazgatóság vezetése alatt álló kitünően berendezett
Ipoly-udvarban és Grand Hotelben
Ezen összegben benfoglaltatik: négyszeri étkezés és a szoba ára
Szobaelőjegyzéseket elfogad és fölvilágositást nyujt a balatonfüredi fürdőigazgatóság és a központi iroda, VII, Erzsébet-körut 41. Telefon: J. 73-07 és J. 119-35

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY
35 év óta készül a JANINA cigarettapapir és hüvely. E régi közkedvelt, elsőrangu márka hirdetésére feltünő, uj eszméjü, ötletben és feliratban **eredeti plakátot** akarunk készittetni
A beérkező legjobb 9 művet pályadijban részesitjük:
I. dij ..... 4,000.000 K
II. dij ..... 2,000 000 K
III. dij ..... 1,000.000 K
és hat dij egyenként... 500.000 K
A jeligés pályaművek azonos jeligéjü, a pályázó adatait tartalmazó, lezárt levelek csatolásával cimünkre küldendők. Határidő: október 1
Az eredményt a pályanyertesek nevének közlésével a hirlapok utján tesszük közzé. A nyertes művek tulajdonunkba mennek át, a meg nem változtatakat visszaadjuk
JANINA
CIGARETTAPAPIR R.-TÁRS.
BUDAPEST, VIII, NAGYTEMPLOM-UTCA 17

Vass, Bud és Rakovszky lesznek a Ház pénteki ülésének miniszteri szónokai

Nagyatádi Szabó részt sem vesz az ülésen — Az Eskütt-ügyben Vass, az Erzberger-ügyben Rakovszky miniszter szólal föl

(A Reggel tudósitójától.) A nemzetgyülés összehivását kérő ivet, *amely ma délelőtt kerül a Ház elnöksége elé*, 22 szociáldemokrata képviselőn kivül *Sándor Pál, Pakots József, Benedek János, Hegymegi-Kiss Pál, Nagy Vince, Rupert Rezső, Drózdy Győző és Cserti József* irta alá. A szociáldemokraták eredetileg csak *a munkanélküliség és a forgalmi adóelőlegek behajtása* ügyében akarták a Házat összehivatni, de az agrárdemokrata képviselők kivánságára *pótlóan a vagyonváltság árát és haszonbérét megállapitó pénzügyminiszteri rendeletet is fölvették a nemzetgyülés elé kerülő ügyek sorába.* Tekintettel arra, hogy a Házat ez alkalommal meghatározott időre napolták el, az elnökségnek nem négy, hanem *tiz napon belül* kell a nemzetgyülést összehivnia. Erre vonatkozóan

legilletékesebb helyen

a következőket mondották *A Reggel* munkatársának:

— A nemzetgyülés elnökségének csakugyan tiz napi időköz áll rendelkezésére a legközelebbi ülés napjának megállapitása céljából. A kormány azonban, amely *teljesen fölöslegesnek és haszontalannak tartja azt, hogy a Ház október elseje előtt ülésezzék*, arra az álláspontra helyezkedik, hogy ha mégis sor kerül a nemzetgyülés összehivására, *jobb ezen minél előbb tulesni* és éppen ezért az elnökség nem is a tiznapos határidő végére, hanem már

e hét csütörtökjére vagy péntekjére fogja a Házat egybehivni.

Az elnöki előterjesztések után *Peyer Károly*, a szociáldemokrata párt szónoka fogja a nemzetgyülés összehivását megindokolni. Elő fogja adni, hogy a munkanélküliség nőttön nő és az általános gazdasági pangás olyan aggasztó, hogy *a vállalatok egyre-másra elbocsájják a munkásokat és magántisztviselőket.* Télire még az a munkás sem tud félretenni, akit nem bocsátottak el állásából, mert *a kereseti viszonyok a lehető legkedvezőtlenebbek. A kormány tatarozási munkát igért,*

a háztulajdonosok pedig komoly tatarozási munka meginditása helyett a házmesterükkel meszeltetik a házukat.

Közmunkákról beszélni sem lehet, *a miniszteri igéret hatása sehol sem mutatkozik.* Peyer ezeknek előrebocsátása után föl fogja szólitani a kormányt arra, hogy a komoly tatarozási munka, valamint az állami közmunkák meginditásáról *haladéktalanul* gondoskodjék,

a leromlott gazdasági helyzet megvitatása céljából pedig tartsa együtt a nemzetgyülést.

Igy azután *a népjóléti miniszternek* is alkalma lesz arra, hogy a munkanélküliség elleni biztositásról szóló törvényjavaslatot még az októberi ülésszak előtt a Ház elé terjeszthesse. *Peyer* fölszólalásának második részében elő fogja adni, hogy *a pénzügyminiszter a 33-as bizottság legutóbbi ülésén kötelező igéretet tett arra nézve, hogy a forgalmi adóelőlegeket nem fogják behajtani.* Az adóelőlegek behajtása e miniszteri igéret ellenére is *folyik*, ami a kiskereskedőket és kisiparosokat exisztenciájában fenyegeti. *Követelni fogja tehát az adóelőlegek behajtásának megszüntetését*, beszédének utolsó részében pedig a vagyonváltságföldek árát és haszonbérét megállapitó pénzügyminiszteri rendelet igazságtalanságairól fog szólani. *A Reggel* munkatársának arra a kérdésére, vajjon Peyer Károly *szóváteszi-e az Eskütt-pör politikai következményeit és az Erzberger-ügyet is*, a szociáldemokrata párt vezetősége igy válaszolt:

— Mi a munkanélküliség megszüntetését és általában a gazdasági helyzet megvitatását mindennél előbbre való kérdésnek tartjuk. *Az Eskütt-ügyben és az Erzberger-ügyben egyelőre a megfigyelés és a várakozás álláspontjára helyezkedünk.* A helyzet ma tehát az, hogy *a nemzetgyülés legközelebbi ülésén sem az egyik, sem a másik politikai vonatkozásu ügyet nem tesszük szóvá.*

Peyer Károly fölszólalására

Vass József miniszterelnökhelyettes kormánynyilatkozatban fog válaszolni.

Beavatott helyen ugy tudják, hogy Vass miniszter után föl fog szólalni *Bud János* pénzügyminiszter is, aki a forgalmiadóelőlegek, valamint a vagyonváltságföldek árát és haszonbérét megállapitó pénzügyminiszteri rendelet ügyében szolgál majd fölvilágositással. Vita tárgya a két miniszteri fölszólalás nem lehet és igy a Ház elnöke nyomban megteszi napirendi inditványát és javasolni fogja, hogy *a nemzetgyülés október elsején tartsa meg legközelebbi ülését.* A napirendi vitában két ellenzéki és két kormánypárti képviselő vehet részt. Az ellenzék első szónoka *Sándor Pál* lesz, második szónoka pedig vagy a szocialista *Propper Sándor*, vagy *Drózdy Győző.* Fölszólalásának tárgyát

Drózdy Győző

a következőkben jelölte meg *A Reggel* munkatársának:

— Fölszólalásomban

ki fogok térni nemcsak az Erzberger-ügyre, hanem az Eskütt-ügyre is.

Az Eskütt-ügyet a vagyonváltságföldek árát és haszonbérét megállapitó pénzügyminiszteri rendelettel kapcsolatban fogom megemliteni és ki fogom mutatni, hogy

ezt a rendeletet hosszu huzavona után csak akkor merték kiadni, amikor nagyatádi Szabó földmivelésügyi miniszter kezét az Eskütt-pörrel megkötötték.

Köztudomásu ugyanis, hogy *e rendelet ügyében a földmivelésügyi minisztérium nem tudott megegyezni a pénzügyminisztériummal* és bizonyosra veszem, hogy ha az Eskütt-pör közbe nem jön, akkor nagyatádi Szabó miniszter sohasem járult volna hozzá ahhoz, hogy a rendelet mai formájában napvilágra kerüljön. *Ez ugyanis nem jelent mást, mint a földreformnak rendeleti uton való megsemmisitését.* A föld sohasem gyümölcsözhet annyit, hogy az uj birtokos holdanként egy-két métermázsa buza árának megfelelő haszonbért fizethessen és ugyanennyit még vagy 20—30 évig a föld megváltása fejében. Konkrét esetekkel fogom bebizonyitani azt is, hogy

az egész földreform ügye kátyuba jutott;

végül fölteszem azt a pikáns kérdést, hogy a kormány *melyik bankkal óhajtja a földreform végrehajtását finansziroztatni*, vajjon az Altruista Bankkal-e, avagy az Országos Központi Hitelszövetkezettel, vagy pedig külön erre a célra uj bankot fognak-e alapitani.

Drózdy Győző a forgalmi adóelőlegek behajtásának ügyét ismertető Sándor Pállal együtt *a nemzetgyülés együttartását fogja inditványozni*, kétségtelen azonban, hogy a többség az elnöki inditványt szavazza meg és igy *a Ház október elseje előtt legföljebb egy napig fog ülésezni.* Amennyiben Drózdy Győző az Erzberger- és az Eskütt-ügyet is szóváteszi, kétségtelen, hogy

ezzel kapcsolatban a nemzetgyülési képviselőknek egész sora fog személyes megtámadtatás cimén fölszólalni.

De nem marad néma a kormány sem. Az *Eskütt-ügyben — A Reggel* munkatársának beavatott helyről szerzett értesülése szerint — *Vass József* miniszterelnökhelyettes fog szükség esetén fölszólalni és rövid beszédében rá fog mutatni arra, hogy *az Eskütt-ügy sorsa a független magyar biróság kezében van és ennek döntése előtt a pör anyagának parlamenti megvitatása semmiesetre sem helyénvaló.* Arról, hogy nagyatádi *Szabó István* földmivelésügyi miniszter a parlament nyilvánossága előtt utasitsa vissza *Eskütt Lajos* vádjait, nemcsak hogy *nincs szó*, hanem

a földmivelésügyi miniszter előreláthatóan meg sem fog jelenni a Ház csütörtöki vagy pénteki ülésén.

Ami végül az Erzberger-ügyet illeti, erre vonatkozóan *Rakovszky Iván belügyminiszter fog részletes fölvilágositással szolgálni.*

Vasárnap délben temették el Vadász Lipótot

(A Reggel tudósitójától.) Vasárnap délben temették el a Kerepesi-uti zsidó temetőben a békebeli magyar politika pénteken elhunyt nemes és puritán alakját, *Vadász Lipótot.* A végtisztességen, pártkülönbségre való tekintet nélkül, szinte teljes számmal jelentek meg a politikai világ előkelőségei. Ott voltak: báró *Hazai Samu*, báró *Szurmay Sándor, Heinrich Ferenc*, dr. *Lukács György*, volt miniszterek, *Petry Pál, Ilosvay Lajos* államtitkárok, *dr. Bródy Ernő, dr. Benedek János* képviselő, *dr. Angyal Dávid*, báró *Korányi Sándor*, dr. *Grósz Emil*, dr. *Szladits Károly* egyetemi tanárok, *Rákosi Jenő, Krausz Simon, Mezei Mór*, dr. *Papp József, Székely Ferenc, Wertheimer Adolf*, dr. *Stein Emil, Hevesi Sándor*, dr. *Baracs Marcell, Márkus Jenő, Beke Manó, Kozma Andor, Tolnay Kornél, Enyedi Béni, Benedikt Henrik, Kaszab Aladár, Horánszky Lajos, Ormódy Vilmos*, dr. *Degré Miklós* és egyes társadalmi egyesületek képviselői. Dr. *Fischer Gyula* főrabbi az elhunyt államtitkár politikai és emberi kiválóságait fejtegette gyászbeszédében, utána *Mezei Ernő* a magyar zsidóság nevében bucsuzott *Vadász Lipóttól.* Dr. *Léderer Sándor* a budapesti izraelita hitközség nevében beszélt, majd *Kozma Andor* lépett a koporsóhoz.

— Azok nevében bucsuzom Tőled, barátom — mondotta —, akik Veled együtt alapitották a Tisza István Kört. *A Te csodás ékesszólásod mindig szabad meggyőződésből fakadt. Igazmondásodban csak egyszer mertem kételkedni, amikor utoljára Nálad jártam és Te azt jósoltad, hogy nemsokára koporsód mellett fogok állani.* És mégis igy lett, mert a szived nem birta már tovább, mert ez a szegény sziv tulságosan gazdag volt a szeretetben. Próbára tették az idők a szivedet, Lipót! Hiszem, ha Magyarország győz, ha Tisza István — méltóan érdemeihez — még életében elnyeri jutalmát, akkor a Te szived örömében szakadt volna meg. De a háboru elveszett, Tisza Istvánt, a férfit, az egész embert megölték — *a Te erős szived meggyöngült ebben.* Te nagyon szeretted a régi magyar verseket, imádságod volt a „Szózat" és a

„Keservben annyi hü kebel szakadt meg a honért"

sorait Te igazoltad legjobban, a Te halálod volt a legnagyobb bizonysága.

Désy Géza a nemzeti polgári párt, dr. *Papp József* az ügyvédi kamara nevében beszéltek a a ravatal mellett. Azután Vadász Lipót koporsóját a sirhoz vitték gyászbaborult fiai s két régi elvbarátja, ott még *Enyedi Béni* bucsuztatta. Özvegye koszorujával bocsátották le a sirba Vadász Lipót koporsóját.

A VILÁGHIRŰ 12 ESMANOFF OROSZ BALETT VENDÉGJÁTÉKA
ÉS A FÉNYES MEGNYITÓ MŰSOR A
TABARIN
BAN, RÁKÓCZI-UT 63

A Royal-Orfeum ma megnyilik!

A Papagály megnyitása elhalasztva!

Neumann M. ruhaáruháza, Muzeum-körut 1

Férfiöltöny
Férfi átmeneti kabát
Fiuöltöny
Fiu átmeneti kabát
Női ruhák
Női kosztüm
Női kabát
Férfi-, női-, gyermekcipők

Neumann M. ruhaáruháza, Muzeum-körut 1

Cercle des Etrangers
Táncpalota
Erzsébet-körut 53. Telefon: J. 78—23

Szenzációs müsor!
Megnyilik ma, hétfőn este
Zárórа reggel 5 órakor

Háromszobás lakást keresek azonnalra,
Bécsből visszaköltözött igényjogosult részére, bútorral vagy anélkül, lehetőleg a VIII. kerületben. Bővebbet megbizottamnál: József 44—28. Ügynököt 2%-kal dijazok

Három ellenzéki beszámoló Debrecenben

„Európa békéjét a kormányok demokratizálása fogja megszerezni"

Debrecen, augusztus 31.

(A Reggel kiküldött tudósitójának telefonjelentése.) Háromhónapi késlekedés és készülődés után vasárnap végre választóik elé állhattak Debrecen város képviselői, hogy beszámoljanak az aktuális kérdésekről. Debrecen és az egész ország ellenzéki polgársága nagy érdeklődéssel várta a beszámolókat. Vasárnap délelőtt az érdeklődő polgárok tömege teljesen megtöltötte a Hatvany-utca 60. számu ház hatalmas udvarát. Elsőnek

Hegymegi Kiss Pál

beszélt. Mi — mondotta — a béke és szeretet uralmát akarjuk megvalósitani. Jóllehet, egyeseknek nem tetszik, hogy *mi demokratikus irányzatot kivánunk és ennek megfelelő szociális politikát követelünk, mert az elkövetkező demokratikus átalakulás az osztályuralom megdöntését jelenté.* Érezzük, hogy sok tennivalónk lenne, de egyelőre *az életszinvonal emelése*, a földmivesszegénység megszüntetése, az adók progresszivitása, a tisztviselői kérdés rendezése, uj szolgálati pragmatika volnának a demokratikus ellenzéknek a leglényegesebb és legsürgősebb követelményei. Azt akarjuk, hogy *ne csak a birtok, hanem a munka jogai is biztositva legyenek.*

Györky Imre

beszédében az Esküttügyel is foglalkozott. Mint védő, legjobban meg tudja mondani, *hogyan huzták el három évig ezt az ügyet.* Ő a tizedik védő, aki ebbe az ügybe belekeveredett, mert *a többi védőt sikerült különbözőképen terrorizálni. Három vizsgálóbirót emésztett el ez az ügy és most már a második ügyésztől akarják elvenni a vádat.* Amikor ennyi előzmény után mégis biróság elé került az Esküttügy, a miniszterelnök váratlanul szolidaritást vállal az Esküttel szemben sulyosan vádolt miniszterrel és ő önkényesen szolgáltat elégtételt minisztertársának és ezáltal *befolyásolja a biróságot.*

Nagy Vince

előbb a gazdasági és pénzügyi visszásságokat tette szóvá, majd a londoni konferencia hatásáról és Magyarország külpolitikai orientációjáról beszélt. *Csakis a kormányok demokratizálásával szerezhető meg Európa békéje* és Magyarország is csak abban az esetben foglalhat helyet a kulturállamok sorában, ha *a jelenlegi rezsimet igazi demokratikus kormány váltja föl.* Nem sikerült volna a londoni egyezmény, ha azt nem az angol munkáspárt vezére, *Ramsay MacDonald* és a francia demokrácia legelső képviselője, *Herriot* alkották volna meg a német demokrácia képviselőivel, akiket valamennyiüket a békülékenység szelleme hatott át. *A mai kormányzati rendszerrel hiába megy a miniszterelnök Genfbe érintkezést keresni a nyugati államférfiakkal.* Ilyen rendszer mellett Magyarország nem fog helyet kapni a nyugati demokratikus államok közösségében.

A gyülés végeztével *üdvözlő táviratot küldtek Herriot francia és MacDonald angol miniszterelnöknek.*

Moszkva

(Orosz impressziók)

Riga, augusztus végén.

(A Reggel tudósitójától.) A szálló ablakán bevöröslik a *rigai Pulverturm* sötétvörös teteje, a nyári nap sugaraiban ragyog a nagy dóm kettős tornyának csipkézett bronzkupolája, lelki szemeim előtt még az rosz tájék melancholikus filmje pereg.

A tizenkét órás gyorsvonati ut szakadatlanul uj szépségeket tár a nyugati utas elé, az augusztusi verőfényben kéjesen elnyujtózkodó tavakat, halkan csobogó, sásszegte patakokat, a láthatár szélén komoran sötétlő arktikus fenyveseket és az utak mentén, falvak szegélyén aranyossárga köntösében ott páváskodik már az északi nyir, az orosz ősz menyasszonya.

*

De az orosz ember megváltozott, legalább is a városi orosz ember! Moszkva a háboru és a forradalom előtt a világ legnyugodalmasabb városa volt. A Kitaj-gorodban pezsgett csak az élet, a hatalmas udvarokon ősrégi boltozatok alatt millió pudjai az orosz föld termékeinek, de a Moszkva folyón tul utcák ezrein huzódott az apró házikók sora, elhagyott csöndes nyires között magányos *„oszobnyákok"* az orosz középnemesség és a jómodu polgárok meleg, kényelmes, tágas faházai. A faházak sora megritkult, elfütötték a két szörnyü tél alatt, a régi kereskedőcsaládok elpusztultak és az ujak, akik a keleti terreur vérfagyasztó évei alatt halmozták föl a véres aranyat, nem igen merik vagyonukat mutogatni. Csöndes és nyugodalmas város volt Moszkva a háboru előtt, mindenkinek volt ideje bőven, *sehol olyan szépen nem beszélték a puha orosz nyelvet, mint Moszkvában és sehol olyan finoman, kedvesen, választékosan kereken nem tudtak beszélgetni az emberek, mint Moszkvában.* Egészen különös fajtája volt ez az emberi beszédnek, nem hasonlitott az angol „talk"-hoz vagy a francia „causerie"-hez, l'art pour l'art beszélgetés volt, az emberek kimondhatatlan gyönyörüségüket lelték a saját hangjukban, a csiszolt, finoman gördülő, cél és jelentőség nélkül ellibbenő mondatokban. *Ez a moszkvai beszéd elmult.* A moszkvai orosz ember elé láthatatlan betükkel van irva ez a bibliai mondás: *„A ti beszédetek legyen igen-igen, nem-nem!"* Igen röviden, határozottan, keményen, ridegen hangzik a moszkvai beszéd, keményen és szurósan tüz az emberre a moszkvai orosz szem, amely tiz esztendővel ezelőtt kék melancholiával, oblomovi ürt, nicsevót tükrözött elénk. *A moszkvai beszéd ma már szinte poroszosan hangzik, rövid és pattogó, mindenki akar valamit attól, akivel beszél,* mindenki keresni akar a másikon, ha nem hangzanék egészen paradoxul, azt mondanám, *Moszkva elamerikaisodott!* Még egyet. Egyenes lett és határozott a moszkvai ember, nem ad kitérő, udvariasan áltató és megtévesztő válaszokat, *megmondja, amit akar.* Talán jobb is igy. Mikor a vonatom befutott a pályaudvarra, hordár természetesen nem volt elég. Utána futok az egyiknek és azt mondom: *Kérem, jöjjön velem, beszélni akarok magával!* Nem akartam más előtt, jó pesti szokás szerint dupla taksát igérni! A hordár rámnézett és csak annyit mondott: *De én nem akarok magával!*

*

Két szavát a régi moszkvai nyelvnek mégse tudta elpusztitani a háboru, a forradalom és a polgárháboruk. Az egyik a „szicsasz", a másik a „nicsevo". Az emberek egyenesebbek, keményebbek és ridegebbek Moszkvában, de azt, hogy mindjárt, „szicsasz", azt minden megerőltetés nélkül kivágják percenként akár hatvanszor is. Mikor érünk a legközelebbi állomásra? *Szicsasz!* — és az állomás még jó félórányira van. Mikor indul a vonat? *Szicsasz!* A vonat még jó 20 percig áll. Mikor kapom meg a minta kivitelére az engedélyt? *Szicsasz!* Az engedélyt csak három nap mulva — kaptam meg. Mikor kapom meg a további tartózkodásra az engedélyt? *Szicsasz!* Az engedélyt nem kaptam meg és másnap el kellett utaznom.

Ó és a *nicsevó!* Mi mindent el lehet ezzel az egy szóval, hogy nicsevo, mondani, az európai embernek egyszerüen elképzelhetetlen. Milyen szép idő van ma! A válasz: „nicsevo" és a jelentése: *„megjárja"!* De csinos ez a kislány! *Nicsevo!* Nagyon szépen megköszön az ember valamit, a válasz: „nicsevo". Sajnos, ha szép asszonytól kér az ember valamit, akkor is az a válasz, hogy *„nicsevo"*...

De nem mindig. Az orosz embernek a szerelmi élet sohasem jelentett olyan sokat, mint nekünk és főleg nem volt olyan tulzott fontossága, formai fontossága. Bizáncból kapták erkölcseiket és nem a germanolatin világ fejedelmi udvaraiból és sohasem ismerték a lovagi becsületet, a *point d'honneurt.* A forradalom egészen természetes, magától értetődésre planirozta a városi ember szerelmi életét. A házasságkötés és a válás paradicsomi egyszerüsége minden akadályt elháritott, a szexuális bonyodalmakat ugyszólván kikapcsolta a társadalom életéből.

*

A moszkvai nő is megváltozott. Moszkvában a háboru előtt sem volt általános a széditő párisi elegáncia, még a legelőkelőbb körökben is szerényebb, csöndesebb volt a külső képe a női világnak. *Anna Karenina* elütött a moszkvai uri világtól. *Ma elegáns asszonyt ugyszólván egyáltalán nem látni Moszkvában.* A nyugati divatot csak az jelzi, hogy festik és kikészitik magukat a nők. Igaz, hogy összehasonlitatlanul ügyesebben és müvészibben mint nyugaton. A kendőzésnek ezredéves multja van erre, *mert a bizánci hölgyek akkor is festették és illatositották magukat, amikor a francia királyok majordomusának a felesége csak egyszer fürdött egy esztendőben.* Ma még egyszerüebbek a moszkvai nők. Néha nagy ritkán látni igazán elegáns dámát, külföldi kereskedő, diplomata vagy népbiztos feleségét, a legtöbb embernek nem telik, akinek meg telik, az sem igen mer kiöltözködni. Az átlagos női öltözködés a mi hivatalnoki középosztályunk szinvonalán mozog. Pedig rájuk férne szegényekre annyi keserves esztendő után egy kis öröm, finom ruha, szép, kis cipő! Mert a moszkvai nő nem szenvedett ugyan annyit az éhségtől és a forradalomtól, mint Ukrajna nagy városaiban a nők, vagy akár a péterváriak, de viszont nem is olyan szépek, mint azok. Szépek az északi nők Oroszországban, szépek a sötétszemü és barnahaju ukrán asszonyok, de Moszkvában nem virulnak a legszebb virágok. *Sok már a tatár vér bennök.*

*

Egyetlenegy maradt meg változatlan szépségében, maga a város! A koraősz kristályos levegőjében mesebeli szépségben tündöklik az ősi Moszkva. A halványzöld égtől puha vonalban válik el a Kreml csipkés bástyasora, a székesegyházak fantasztikus tornya valószinütlen építészeti csoda gyanánt furódik az égbolt kupolájába. Változatlan komor pompával merednek elénk, pedig szines boltiveik alatt ma már nem Rettenetes Iván unokái trónolnak, hanem egy egészen különös uj emberfajta, kegyetlen, fanatikus, aszkétikus lovagok uj rendje, ahogy Russel és Wells nevezte őket.

Br. Poellnitz Egon.

Szerdán kezdik meg Berlinben a Dawes-rendelet végrehajtását

Páris, augusztus 31.

A „Journal" jelenti: A jóváhagyási bizottság által tegnap kinevezett főfunkcionárius szeptember 3-án Berlinbe indul, hogy megkezdje a Dawes-tervezet végrehajtási munkálatait.

Elsner
NŐI DIVAT MAGYARUHÁZAI
Főüzlet: Koronaherceg-u. 10
Fiókok: IV, Calvin-tér
VII, Rákóczi-ut 39
II, Fő-utca 59

Kárpitosok és lakásberendezők részére

Breton tüll, fehér, 100 cm.	19.000 K
Breton tüll, fehér, 300 cm.	98.000 K
Breton tüll ecru, Ia, 300 cm. . .	127.500 K
Függönyettamin, azsuros, 150 cm.	47.600 K
Lenvászon, fehér és nyers, kárpitozásra, 70 cm.	28.900 K
Virágos butorszatén 80 cm . . .	57.800 K
Gobelin butorszövet, 120 cm .	207.400 K

Valencienne szövetek, csipkekelmék, függöny batisztok és toussorok nagy választékban

Idénykiárusitás
Rendkivül olcsó árajánlat!

Hócipő valódi amerikai 250.000

Férfi-, női fél- és magascipők
Fekete . . . . .
Barna . . . . .
Lakk . . . . . .
Antilop . . . .
Egységára 295.000

Női fekete, fél, rámánvarrott, barna füzős és kivágott cipők 220.000

Fehér vászoncipők:

Kivágott	Füzős	Szines
96.000	110.000	120.000

Jesco Salamander

VII, Erzsébet-körut 36. sz.
IV, Kecskeméti-utca 19. sz.
IV, Kossuth Lajos-utca 2
VI, Andrássy-ut 37. szám
Szeged, Kárász-utca 6. sz.
Debrecen, Piac-utca 22. sz.

HIREK

Uj dolgok

— Irta Szép Ernő —

Perzsatin: *Látták már ezt kérem? Bizonyára. Nem tudom mióta van a pesti járdán, magam csak a héten vettem észre. A körúton. Két ponton is: az Üllei-út sarkán meg az Erzsébet körúton, ott a Newyorkkal szemben. Kis asztal az aszfalt szélin, két hölgy ül az asztalnál, leszegett fővel; az asztal körül közönség. Mi ez itt? Közibe dugom az orrom a fejeknek: a kis asztal teli van apró, vaskos szőnyegekkel. Haragos vörös, búskomor sötétzöld és dühöngő violaszinek. A két hölgy ott ül és szöszmötöl mindakettő a munkáján, a nyitott ég alatt, a csengő és vonitó utcán, oly mereven mintha otthon ülnének. Az egyik hölgy magyarázni kezd az egybegyülteknek. Hogy itt beleszúr és tüzdel csak igy egymásután, sorba, igy ni, végig és aztán megint elülről lejebb egy sorral... és ennyi az egész. Tüzdelő tűt, pamutot, vásznat, mindent kapni itt helyben, a kis asztalról. Alkalmasint a kész szőnyegecskék vagy micsodák is eladók. A conférence elhallgat. Csend van. A közönség figyel. Egy-egy fej visszahúzódik, másik fej hajol a helyébe. Nők, emberek, iskolás és iskolátlan gyerekek. Senkise vesz semmit. Senkise kérdez. Egy szót hallok csak, véletlenül, a közönség közül: egy nő megmondja a másiknak hogy ez az a perzsatin. Átnézem a csüngő szemü publikumot, beutazom a két szokatlan hölgy képét, kalapját, kezét, ruháját; próbálok gondolni valamit a perzsatin-iparról, esetleg az életről... szórakozott vagyok. Kivonom magam a közönség közül, elmegyek én is.*

Könyv: *Bent jártam egy Váczi-körúti könyvesboltban.*

Bejön egy eljátszott arcu, sovány, feketeruhás asszony, (a fekete ruha zöld volt, mint a dongó legyek szárnya) könyveket emelt ki egy kicsi bőröndből, amelyről félig lehullott már a vakolat. Megismertem a könyveket, azokat az ábrándos kék-arany kis jószágokat: a Magyar Költők Gyémántkiadása. Vagy nyolc darab volt. A szegény B-listás teremtés a lehető legközelébb hajolt a gazdához és kinálta a Gyémántkiadást. Mintha valami tolvajságot tenne. Nem hallgatóztam, csak meghallottam mikor azt mondta: az uram után remekszép könyveim maradtak kérem. Vannak mindenféle gyönyörü albumjaim is, diszalbumok, ha tetszik...

Alkudtak, mig a pulton cimeket olvasgattam; a Gyémántkiadás meg lett véve.

Azután egy szandálos, kaucsukgalléros, kalaptalan ur jött, avval jött, hogy volna egy teljes, jókarban levő Révai-Lexikonja eladó. Ha tetszik, behozza. Jó, hozza be.

A Lexikon után egy kis diákember jött az üzletbe (annak se volt kalapja), négy darab könyvet hozott. Szép kötött meséskönyveket. A gazda közben fölmászott a létrán, a diák egy könyvet kinyitott, a vége felé, átfutott még egy féloldalt, azután eladta a meséket.

— Hát aztán igy megy ez egész nap?

— Igy bizony kérem alássan. Egész nyáron senki se jött be venni, csak eladni.

Hacsak véletlenül be nem téved valami iróember, a saját könyvéért, hogy megajándékozza vele egy tisztelőjét.

Dió. *Ez is uj dolog. Uj hát, uj dió! Ugy megörültem neki! Tegnap láttam legelőször az utcán. A Rákóczi-uton állott a falnál Ceres, kék mosó rokolyában, sárga keszkenővel a fejében, kosárral egy karján, mérleggel a másik kezében. Solymárról jött. (Megkérdeztem.) Isten hozta Butler Keatsont, isten hozta az uj diót! Roppant szimpatizálok a dióval. Olyan a dió, mint egy diószin bőrü emberiség. Csupa csupa kis emberfej aki mind hasonlit és mind különbözik. Nem? Nekem olyká tünik. A dió ize olyan mint a nyelvem ize. Meg tudnék egy zsákkal enni. Összefut a viz a nyelvem alatt.*

Az uttestre lesek, nem robog-e véletlenül erre Montmorency grófnő? aztán méretek egy negyedkilót. A nadrágzsebbe. Ugy mint diákkoromban. És rögtön összeszoritok két diót... rrrppp!

— **Megtalálták a szombaton eltünt Szekeres Istvánnét.** A lapok megirták, hogy *Szekeres Istvánné*, egy szobafestő felesége, szombaton eltünt lakásáról. A nyomozás még a gyilkosság irányában is kiterjeszkedett, de mára kiderült, hogy Szekeresné a II. számu női belklinikán fekszik „eltünése" óta, ahol kezelés alatt áll.

— **Orvosi hir.** Dr. Ráskai Dezső egyetemi magántanár külföldi utjáról visszaérkezett és rendelését megkezdte. Arany János-utca 9.

Nero
FOX-VILAGATTRAKCIÓ
Mozgóképotthon 4, 6, 8 és 10 órakor
Omnia ½6, ½8 és ½10 Corso 4, 8/46, ½8 és ½10

— **Vasárnapi tanácskozás a belügyben a városok szanálásáról.** Vasárnap délelőtt *Ladik Gusztáv* belügyi államtitkárnál hosszas tanácskozás folyt, amelyen *a belügyminiszterium és a pénzügyminiszterium szakreferensei vettek részt.* A tanácskozáson a belügyminiszter által már *a legközelebbi napokban kibocsátandó három rendeletet vitattak meg, amelyek a városok, vármegyék és községek háztartásának szanálására vonatkoznak.* A három rendelettel kapcsolatban, amelyeket a városok szanálásával kapcsolatban a belügyminiszter még e héten szándékszik kiadni, *Lukács Ödön* dr. pénzügyminiszteri tanácsos, aki a rendeletek pénzügyi részét kidolgozta, *A Reggel* munkatársának a következőket mondotta:

— A városok, vármegyék, községek szanálására vonatkozó tervezetek a pénzügyminiszteriumban *már hetekkel ezelőtt elkészültek s most már a belügyi kormányzat végzi el rajtuk az utolsó simitásokat.* Ami a kiadandó rendeletek lényegét illeti, erre nézve csak annyit mondhatok, hogy mind a három rendelet *elsősorban a városi, megyei és községi háztartások arany költségvetésének módozatait állapitja meg, azután részletesen körülirja a városi háztartásokban eszközlendő létszámcsökkentés alapelveit.* Továbbá fontos ujitásokat tartalmaznak a városi és megyei adórendszer átalakitása dolgában is és *egészen uj alapokra helyezik a vidéki közigazgatást.*

Értesülésünk szerint ezek a rendeletek bevezetői lesznek *Rakovszky Iván közigazgatási reformjának*, amelynek előmunkálatai a belügyminiszteriumban már szintén igen nagymértékben előrehaladtak. Ami a városi háztartások aranyköltségvetésének megállapitását illeti, erre nézve a rendeletek előirják, *hogy a költségvetések összeállitásának záros határidőn belül, a rendeletek megjelenésétől számitott egy hónap alatt el kell készülniök.*

— **Akik Vadász Lipót temetéséről hiányoztak.** Csöndes, szelid, jó ember volt, soha senkitől nem kért, szemrehányó szó nem hagyta el száját, ismerte az emberek gyöngéit, kerülte a viszályt, *mindig a megértés, a kiegyenlítés hirdetője volt.* Egyszóval: nem gyülölték, pedig *a régi Magyarország legexponáltabb államférfiának, Tisza Istvánnak volt a fegyverhordozója.* S aki a vasárnapi temetés résztvevőin végignézett, azt kellett hinnie, hogy *Vadász Lipótnak nagyon kevés lelki barátja lehetett abban a politikai és társadalmi körben, amelyből nagy tehetsége révén kinőtt.* Igaz, sokan, nagyon sokan elköltöztek már abból a gárdából, de jól emlékszünk a nyüzsgő fiatalokra, akik épp oly ügyesen és szolgálatkészen settenkedtek egykor ugy Vadász Lipót, mint Tisza István körül, abban a reményben, hogy az élesszemü, biztos itéletü volt kisvárdai fiskális kegyelbe csuszamodva, elkerülik a hajszálmérlegen való megméretést. Ezek közül a törtető ifjak közül — sokan már excellenciások — egyetlenegyet sem láttunk a különben lélekemelő végtisztességen. *De nem láttuk ott azokat sem, akik Vadász Lipóttal együtt dolgoztak a Tisza István kabinetjében.* Pedig, ugy tudjuk, még számosan élnek közülük. Vadász Lipót nagyrabecsülte az irodalmat és a tudományt és a magyar irodalom és tudomány *hivatalos* reprezentánsai szintén távollétükkel vonták magukra a figyelmet. Az ősz *Kozma Andor*, aki oly meghatóan bucsuztatta az elhunytat, nem a Kisfaludy-Társaság és az Akadémia, hanem egy szük baráti kör megbizásából beszélt, pedig ugy a kisfaludysták, mint az akadémikusok igen nagy tisztességnek tartották, amikor Vadász Lipót körükben megjelent és mindnyájuknál ékesebb szavakkal méltatta a magyar szellem munkásait. S végül — talán csak *Krausz Simon* és báró *Wolfner Tivadar* kivételével — nem láttuk a magyar pénzvilág, az ipar és a kereskedelem kimagasló, folyton szereplő képviselőit, akik pedig nemcsak a Vadász Lipót patinás szabadelvüségén keresztül, hanem a felekezete révén is nagyon közel állottak hozzá. *Bródy Sándor* temetése után azt mondotta *Sándor Pál:* Bezzeg, másképp bucsuztatnák szegényt, ha bankár lett volna!... Vadász Lipótra applikálva igy mondhatná: Bezzeg, másképp temették volna, ha Tisza István ma is élne...

— **Kik a Weltner-ügy tanui?** Ismeretes, hogy *Weltner Jakab* ellen az ügyészség felségsértés és lázadás büntette cimén adott vádiratot azon az alapon, hogy a kommunistákkal kötött egységokmány létesitésében részt vett és közreműködött a kommunizmusban mint szovjettag és mint a „Népszava" szerkesztője és irányitója. Az ügyészi vádirat azt az inditványt is tartalmazza, hogy ugyanezen bünselekmények gyanuja alapján, *adjon ki a vizsgálóbiró nyomozólevelet Kun Béla, Landler Jenő, Pogány József, Szántó Béla, Chlepkó Ede, Seidler Ernő, Simonyi Henrik, Kéri Pál és Göndör Ferenc ellen.* Weltner védője, dr. Györki Imre, e héten adja be a vádirat ellen a kifogásokat. Az ügyészség egyébként kilenc tanu beidézését kivánja a kitüzendő főtárgyalásra, ezek: *Peyer Károly, Peidl Gyula, Farkas István, Kitajka Lajos* szociáldemokrata nemzetgyülési képviselők, *dr. Baicz Dusán, dr. Szőke Sándor, Gellért Oszkár, Mayer Ödön* és *Berinkey Dénes.*

Az őszi idényre már elkészültek
elismerten kitünő szabásu
Burberry és fregoli átmeneti
raglánjaim, ulstereim és kabátjaim. — Angol férfiruhák mérték szerint.
Widder férfiszabó IV. Városház-utca 20. Telefon 95—76

VÉR-, BŐR- és nemibetegségeket gyökeresen gyógyit 30 évi tapasztalat alapján dr. MITZGER hirneves intézete Budapest, József-körut 2. Legujabb „Salvarsan"-oltások. Vérvizsgálat

— **Hazahozzák a sao-paolai forradalomban megölt magyarok 200 hozzátartozóját.** A sao-paoloi forradalom, amely teljes három hétig tartott, elcsöndesedett. *A Reggel* értesülése szerint *Némay Ferenc*, a kivándorlási tanács sao-paoloi megbizottja jelentést küldött a magyar belügyminiszterium XII. főosztályának a véres eseményekről. Némay elmondotta, hogy *összesen kétszáz magyar nő és gyermek maradt a forradalom folytán családfő nélkül, akik most a legrémesebb nyomorban sinylődnek.* A belügyminiszterium kivándorlási osztályának főnöke, dr. *Áldássy József* miniszteri tanácsos a sao-paoloi szomoru hiradás után azonnal megtette a szükséges lépéseket és a magyar kormány elhatározta, hogy *a kétszáz szerencsétlen braziliai nőt és gyermekeiket visszatelepiti Magyarországba.* A magyar kivándorlókat és visszavándorlókat védő iroda vezetője, *Siberth* pénzügyi főtanácsos a nyert utasitások alapján megtette már a szükséges lépéseket és igy valószinüleg már a jövő hét folyamán, de legkésőbb szeptember közepén *Santos, braziliai kikötőből két német hajótársaság két gőzösén, amelyeket a vállalatok dijtalanul bocsátottak erre a célra a magyar kormány rendelkezésére, utrakel 200 magyar özvegy és árva,* hogy Hamburgon és Brémán át visszatérjenek hazájukba.

— **Chaplin is Arion-fogkrémet használ.**

— **A Fodor-zeneiskolában** a beirások szeptember hó 6-ig eszközölhetők. Az iskola igazgatósága ujabban tanárai sorába szerződtette *Szatmári Tibor* zongoramüvészt.

HAAS LIPÓT
VII, Rákóczi-ut 24
V, Lipót-körut 24
VII, Erzsébet-körut 28
IX, Ferenc-körut 36

Linóleum
Egyszinü barna, m²-ként . . . K 125.000
Egyszinü zöld, m²-ként . . . . K 135.000
Inlaid átöntött mintával, m²-ként . . . . . K 160.000
Padlókárpit, linóleum mellett a legjobb padlóburkolat, bekebeli minőségben, minden szélességben a legjutányosabb árban

Viaszosvászon
Nepkin viaszosvászon, 50 cm K 27.000
Nepkin viaszosvászon, 78 cm K 41.000
Nepkin viaszosvászon, 100 cm K 53.000
Viaszosvászon barchent és double háttal, minden szélességben **békebeli minőségben**

Szőnyegek
Futószőnyeg, kitünő minőségben, különféle szinekben, 65 cm . K 40.000
90 cm . K 55.000
Futószőnyeg, prima 65 cm . K 45.000
90 cm . K 65.000
Ágyelő, 50/100 cm . . . . . K 45.000
Ágyelő, 60/120 cm . . . . . K 65.000
Ágyelő, prima, rojttal, gyönyörü mintákban. 60/120 cm K 275.000
Ebédlőszőnyegek minden méretben, összekötők, garniturák és átvetők nagy választékban

Női és férfi gumikabátok
drap és zöld szinben . . . . . K 385.000
double kabát . . . . . K 625.000
szövetszerü kabát . . . . . K 695.000
Hócipő női K 240.000, férfi K 295.000
Sárcipő női K 130.000, férfi K 145.000

— **Jávorszky Bélát óvadék nélkül szabadlábra helyezték.** *Jávorszky Béla* volt főhadnagy, mint tőzsdebizományos a rendőrségre került, mert üzletfelei közül többen sikkasztás és hütlen kezelés cimén följelentették. Hét hónappal ezelőtt letartóztatták és azóta a Markó-utcai fogházban ült vizsgálati fogságot. Többizben kérelmezte szabadlábra helyezését, óvadékot is ajánlott föl, de a kérelmét mindig elutasitották. Az iratokat a büntetőtörvényszék könyvszakértőinek adták ki szakvélemény szerkesztése végett, akiknek most kellett volna a véleményt beterjeszteni. A vizsgálóbirónál azonban a szakértők ujabb hatheti halasztást kértek a vélemény benyujtására. A büntetőtörvényszék vádtanácsa a mult hét végén arra való tekintettel, hogy *Jávorszky Béla ellen benyujtott följelentéseknek tulnyomó többségét a panaszosok időközben visszavonták*, elrendelte szabadlábra helyezését. *Jávorszky Béla már el is hagyta a Markó-utcai fogházat.*

— **Ujabb B-lista készül a fővárosi iskolákban.** Igen jól informált oldalról kapjuk a következő sorokat: Alig hogy lebonyolódott az első elbocsátási akció a fővárosnál és alig hogy kikézbesitették az elbocsátási leveleket, máris *ujabb B-lista előkészitésén dolgoznak* a fővárosnál. *Az idei tanév megkezdésére tervezik az elbocsátásokat, amelyeket a legujabb osztályösszevonásokkal indokolnak.* A főváros valamennyi iskolájában — amiként az állami iskolákban — ugyanis összevonják a párhuzamos osztályokat. A főváros azonban egyéb meglepetéssel is kedveskedik a fővárosi tanitóknak és tanitónőknek. Az uj tanitási beosztás következményeként ugyanis *egészen különös és lehetetlen módon helyezi el a fővárosi tanitók és tanárok jórészét.* Számos tanitót, akik 25—30 éven keresztül tanitottak valamelyik, a főváros belterületén levő iskolában, *a külterlki iskolákba helyeztek el*, amely kilométerekre esik a lakásuktól. Igen sok régi, kitünően müködő tanitónőt pedig a napközi otthonokba osztottak be, ahol eddig kezdő, óradijas tanitónők müködtek. Információnk szerint mintegy *90 fővárosi iskolából 500 tanitó és tanitónő elbocsátását, illetve áthelyezését tervezik* az idei tanév megkezdésekor.

— **Véres összeütközés a Ku-Klux-Klan hivei és ellenfelei között.** Newyorkból táviratozzák: Amint a „*Newyork Herald*" Chicagóból jelenti, szombaton Herrins városban (Illinois állam) összeütközésre került a sor a Ku-Klux-Klan hivei és ellenfelei között, amelynek folyamán *hat személyt megöltek* és *többet megsebesitettek.* Springfieldből, Illinois fővárosából, sietve *csapatokat küldtek a városba*, hogy hasonló események megismétlődését megakadályozzák.

A kiszolgált versenypálya minden jószándékot meghiusit. Nálunk az ügetősport mindig mostohagyermeke volt a lósportnak. Az intéző körök is keveset törődtek vele és inkább favorizálták a galoppsportot. Az ügetőt a nagyközönség nem kedvelte annyira és a sport elnépszerütlenedésében nagy része volt a változatosság nélküli egyhangu versenyeknek. A román megszállás egyötődére apasztotta a tenyészállományt. Az utánpótlás öt esztendő után csak részben sikerült. A magyar ügetőversenyüzemre szinte összeroppantólag hatott az uj versenypálya fölépitésének végleges elodázása. Ez a versenypálya már a háboru előtt kiérdemesült. Befogadóképessége minimális, a pálya szük, az istállók rozoga faistállók. Külföldi istállótulajdonosok nem reszkirozzák meg a viszontagsággal járó expedíciót, ráadásul akkor, amikor ez az agyonnyomoritott üzem nem tudja a versenyt fölvenni a külföldi pályák magasabb dijaival. A versenyegylet próbált már tüesköt-bogarat, hogy valami lendületet hozzon. Kiirták a *Magyar Derbyt*. Megjelent az osztrák tenyésztés és mindent learatott. Volt forgalom is. De ez a forgalom csak a Derby-napra lokalizálódott. A külföldi istállók, ahogy jöttek és győztek, nyomban pakoltak is. Próbáltak *Dáma-versenyeket* tartani. Az internacionális *Heat*-versenyeknek sem akadt elég indulójuk, ugy hogy amikor először kiirták, nem is lehetett megtartani. A versenyintézőségben minden jószándék megvan, de a legjobb is megtörik a szolgálatát fölmondott versenypályán. Az ügetősport teljes csődjét, a tenyésztés dekadenciáját segitik elő azok, akik illetékes helyen nem gondolnak az uj ügetőpálya legsürgősebb fölépitésére. *(M.)*

Fedési munkálatokat müszaki osztályunk eszközöl
Telefon: 12—54, 93—45

Belvárosi Továbbképző Tanfolyam Mária Valéria-u. 10
Tantárgyak: magyar és világirodalom, müvelődéstörténet, idegen nyelvek
Modern módszer
Mérsékelt árak!

Ezüstáruk
disztárgyak és evőeszközökben gazdag raktár.
Saját gyártmány, gyári áron kapható
SCHLEIFER Budapest, VII, Kazinczy-utca 14
Telefon: József 135-28

A bécsi hajóról a Dunába vetette magát egy hires csempész

A detektivek csempészeten érték Székely Arturt, előlük menekült a Dunába — Csónakokkal és reflektorokkal keresték, de nem találták meg

(A Reggel tudósitójától.) A budapesti rendőrség és vámőrség már évek előtt nyomára jött, hogy Bécsből igen nagy mennyiségü textilárut csempésznek át hajókon Budapestre. Megállapitották azt is, hogy *a csempészetet egy ügyesen megszervezett társaság rendszeresen üzi.* A rendőrségnek, vámőröknek és folyamőröknek minden ébersége és ügyessége hiábavalónak bizonyult és a társaság tagjait nem sikerült ártalmatlanná tenni. Vasárnap *érdekes fordulat állott be* s ugy látszik, hogy a csempésző társaságot sikerül leleplezni. A leleplezés a Dunagőzhajózási Társaság tulajdonát képező *Budapest* személyszállitó hajón történt, amely Bécs és Budapest között bonyolitja le a személyforgalmat. Vác és Nagymaros között a vámőrök hozzáláttak a podgyász átvizsgálásához és *vizsgálat közben föltünt a vámőröknek egy kisebb társaság gyanus viselkedése.* A vámőrök szemmel tartották a társaságot és különös gonddal vették vizsgálat alá holmijaikat. A vizsgálat azzal az eredménnyel járt,

hogy három bőröndben negyvenmillió értékü textilárut találtak,

amelyet elvámolatlanul akartak becsempészni Budapestre. Vácnál detektivek szálltak a hajóra,

akik a gyanus társaságban fölismerték Székely Arturt, a legveszedelmesebb csempészt,

aki vezére volt a csempésző társaságnak. Székelyt és társait körülfogták a detektivek és folyamőrök, de Székely látva a kritikus helyzetet,

hirtelen levetette fölöltőjét, utazósapkáját az egyik folyamőr arcába vágta és egyetlen ugrással átvetette magát a hajó korlátján és a Dunába ugrott.

Mindez alig egy-két pillanat alatt játszódott le. Mire a folyamőrök és vámőrök a korlátokhoz értek,

Székely már elmerült a Duna hullámai között.

Nyomban lebocsátották a mentőcsónakokat, amelyek a hajó reflektorainak világitása mellett Székely keresésére indultak.

A keresés nem járt eredménnyel.

Székely kitünő uszó s igy nem lehetetlen, hogy egérutat kapott és a *viz alatt kiuszott a gyürüből, amelyet a keresésére küldött mentőcsónakok alkottak körülötte.* Azonban az sincs kizárva, hogy beleveszett a Dunába. A *Budapest*-hajó, amelynek este 8 órakor kellett volna a pesti kikötőbe befutni, *csak 11 óra felé kötött ki.* Ezt a háromórai késést az okozta, hogy a vámőrök ezuttal *minden utast a legszigorubban megvizsgáltak.* Az előállitott társaságban volt *Székely 16 éves fia, akinek szemeláttára ugrott apja a Duna hullámai közé.* A vámőrök és detektivek biztosra veszik, hogy a hajófenékben ráakadnak a többi árura is, amelyet Székely és társai raktak a hajóra, hogy becsempésszék Budapestre.

— **A deauvillei nagy bakparti.** Deauvilleből irják *A Reggel*-nek: Nem tudom, van-e egész Görögországnak ötmillió aranyfrank veszteni valója. Zographosnak, Citoroen partnerének volt. Igaz, hogy Zographos valamikor Görögország minisztere volt és miniszereknek akkor is van ötmilliójuk, ha az országuknak nincsen. Nos hát, Zographos más két göröggel együtt leült a deauvillei kaszinó zöld asztalához és negyediknek Citroen, a hires autógyáros helyezkedett el az asztalnál. Citroen nyert, vesztett, aztán megint nyert *és végül öt millió nyereség bezsebelése után beugrott autójába és elhagyta Deauwillet.* A nagy parti után egy francia érdeklődött Zographosnál a játék részletei iránt, de csak annyit tudott meg tőle, hogy *a játék untatta.* Játszani — unalmas, mondotta Zographos, de van valami, ami még unalmasabb: *nem játszani.* Mit tegyen az ember, ha az élet ennyire elvesztette minden szépségét és ingerét? Az ember unalmában a játékasztalhoz ül és esti kilenctől reggeli kilencig a milliós zsetonokat tologatja ide-oda és lesi, hogy egy ponttal nincs-e több, mint a partnerének. A játék gyönyöre nyilvánvalóan az a pillanat, amikor a szerencse az emberhez szegődik, *mert az a néhány millió, amit veszitünk vagy nyerünk, alig érdekel bennünket.* Az ember kérdést intéz a sorshoz és a sors rögtön felel: Melléd szegődöm vagy elhagylak. A kártya minden pillanatban kész a döntésre, mig az élettől csak igen körülményes utakon kaphat az ember választ. Mi nem tudunk várni, mi türelmetlenek vagyunk. Ennyit mondott Zographos. Akik látták a nagy partit, azt beszélik, hogy *a játékosok csodálatra méltó türelemmel és nyugalommal játszottak.* Sehol az arcizmoknak egyetlen ránduláza és ha az ember csak őket figyelte, nem tudta megállapitani, hogy ki nyer és ki veszt. A szerencse szeszélyére legföljebb abból lehetett következtetni, hogy Citroen néha az asztalra szórta a cigaretta hamuját és hogy Zographos néha egy pillanatra abbahagyta ujjaival a dobolást. *Igy folyt a játék három éjszakán át* a „salle prirée"-ben jóval kevesebb izgalom között, mint amennyit a játék hire Deauvilleben és egész Európában okozott.

— **Apát és fiát elgázolta a konflis.** Vasárnap este a Szabadság-tér és Bálvány-utca sarkán a 939. számu egyfogatu bérkocsi elgázolta a biciklin haladó *Kövecses István* 32 éves bankaltisztet és karján lévő 5 éves Béla fiát. A sulyos sérüléseket szenvedett apát és fiát kötözés után a mentők a lakásukra szállitották. A gázoló bérkocsist, *Kancsik Józsefet* pedig őrizetbe helyezték.

— **A tannenbergi csata emlékoszlopa.** Allensteinből táviratozzák: A tannenbergi csatatéren szombaton délben történt meg a tannenbergi nemzeti emlékmü alapkövének letétele. Az ünnepségen a keletporoszországi hadviseltek és a többi hazafias szövetségek tagjai közül 20.000-néi többen jelentek meg. Résztvett az ünnepségen *Hindenburg* vezértábornagy, *Mackensen* vezértábornagy, *Ludendorff* tábornok, valamint a tannenbergi csata több parancsnoka és csapattisztje. A birodalmi kormányt a hadvezetőség főnöke, *von Seckt* tábornok képviselte.

— **50% vizum és a Dunagőzhajózási Társaság hajóin 50% menetdijkedvezményben,** valamint a szállodai áraknál 20% engedményben részesülnek a frankfurti vásárra utazók. A XI. frankfurti nemzetközi mintavásár az idén a török állam és a Saar-terület külön kiállitásán kivül még fényképészeti, mozgókép- és optikai osztállyal is kibővül. Az egész kiállitás területére, valamint az összes kedvezmények megszerzésére jogositó igazolójegy a tiszteletbeli képviselőnél, Aczél Gyula urnál, VII, Rákóczi-ut 32 (telefon: J. 118—10) vagy a Hamburg-Amerikai Vonal képviseleténél, VII, Baross-tér 4 átvehető, ahol az utazásra és a frankfurti tartózkodásra is minden fölvilágositás kapható.

Trocadero
Király-utca 77
Szenzációs uj müsor!
Kezdete este 9 órakor

XII. m. királyi Osztálysorsjáték

A főhuzások **szeptember 10-én** kezdődnek és **October 9-ig** tartanak.

Ezeken sorsolják ki a jutalmat, mely

600 millió korona,

a főnyereményt, mely

400 millió korona,

ugy, hogy a szerencsés esetben egyetlenegy sorsjeggyel

1 milliárd korona

nyerhető. Vagy kisorsolják a **600 milliós jutalmat egy más főnyereménnyel,** mint

400 millió	**200 millió**
100 millió	**50 millió**
25 millió	**20 millió**

Összesen 17.000 nyereményt, melynek összege

6 milliárd 476 millió korona

Sorsjegyek —mig a kevés készlet tart —

az összes elárusitóknál kaphatók

Hivatalos árak:

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
200.000	100.000 K	50.000 K	25.000 K

— **A biróság maradjon biróság.** Az egyszerü, józan polgári ész csak egy szimplex ténykedést lát: *igaz-e, amit Eskütt ifiur mond?* Ha egyszer elhangzottak a vádak, most már az következnék, hogy a vádló bizonyitson, a megvádolt cáfoljon és *a biróság itéljen.* Mindenki szivesen elhiszi, hogy *Nagyatádira vonatkozólag hazugok a vádak* és ha nagyon muszáj, azt is elhiszik, hogy az a többi ur is mind ártatlan, akiket a smokingos ifiu megfenyegetett s akiket egy megindulandó lavinával elsöpörni hajlamosnak mutatkozik. A miniszter maradjon miniszter, az urak maradjanak urak, *de a biróság maradjon biróság* s ha aztán mégis már tények bontakoznak ki az eljárás folyamán, akkor az urak megszünnek urak lenni és *aki hibás, bünhődik.* Mindenki gentleman, amig az ellenkezője rá nem bizonyul, de a vád viszont vád s *ha nem is érinti bebizonyultáig a gentleman integritását,* arra semmiképen sem ok, alkalom és ürügy, hogy a gentlemanságot fokozza. Rehabilitáció után jöjjön az elégtétel, *de előlegezni ezt, annyit jelent, mint a birói döntésnek prejudikálni,* ami annál is fölöslegesebb, mert semmi párthatározat és semmi érdemrend meg sem közeliti azt az elégtételt, *ami a tisztázó birói döntésben lesz* s aminek hitelét, sulyát, értékét, bizony nem gyarapitja az a körülmény, hogy a politika előre megállapitja, hogy milyennek kell lennie a birói döntésnek.

— **Zsarolási vád egy volt városi főjegyző ellen.** A proletárdiktatura bukása után a városházi kurzus első ideje alatt nagyon élénk szerepet játszott *dr. Lung Géza* városi főjegyző, aki azóta otthagyta a városházát és esztendők óta ügyvédi gyakorlatot folytat. Ezen a héten azonban mint vádlott szerepel majd a budapesti büntetőtörvényszék előtt, *mert az ügyészség zsarolás vétsége cimén emelt ellene vádat.* Dr. Lung Géza a tavalyi hossz idején tőzsdespekulációkba bocsátkozott és *dr. Kaszelik Endre* tőzsdebizományos utján bonyolitotta le vételi és eladási angazsmánjait. Tavaly decemberben végleges elszámolásra került közöttük a sor, de nem tudtak megegyezni. Dr. Kaszelik a könyvkivonata szerint 162.000 koronát követelt dr. Lung Gézától és e követelésének fedezetéül visszatartott dr. Lung depójából 50 Zinner-szalámi részvényt. A többi papirját — 33 Lipótvárosi Takarékot és 50 Horvát-Szlavon jelzálogpapirt — kiadta Lungnak. *Lung Géza a tőzsdebizományosnak fenyegető tartalmu levelet irt* és kilátásba helyezte, hogy: ha az 50 Zinner-szalámit ki nem adja, akkor zsarolás és sikkasztás miatt bünvádi följelentést tesz dr. Kaszelik ellen. Ezt a följelentést be is adta, *de az ügyészség nem vállalta a vád képviseletét,* megszüntette Kaszelik ellen az eljárást olyan indokolással, hogy büncselekmény egyáltalán nem terheli. *Dr. Kaszelik viszont Lung Gézát jelentette föl a fenyegető levél miatt zsarolás vétsége cimén* és ebben az ügyben az ügyészség már vállalta a vádat. A főtárgyalást e hét szerdáján tartják meg a büntetőtörvényszéken *dr. Kragyelt Miklós* táblabiró tanácsa előtt.

— **Szeptemberben Budapesten folytatják a jugoszláv-magyar kereskedelmi tárgyalásokat.** Ismeretes, hogy tavasszal egy magyar delegáció utazott Belgrádba, hogy *kereskedelempolitikai tárgyalásokat kezdjen a jugoszláv kormánnyal.* A tárgyalások hónapokon át tartottak és eredményesen haladtak előre egészen junius végéig, amikor *a nyári szünet miatt a tárgyalások folytatását őszre halasztották. A Reggel* értesülése szerint *szeptember második felében jugoszláv delegáció érkezik Budapestre,* hogy a Belgrádban megkezdett tárgyalásokat befejezze. *A jugoszláv-magyar szerződés előreláthatólag még az ősz folyamán elkészül.*

— **A Casino de Paris** (Révay-utca 18) idei megnyitása meglepetés lesz. A mulató, amely már 30 év óta Budapest legrégibb és legszolidabb helyisége, szinpadán nagy orfeum-müsorok lesznek. Ragyogóan átalakitva, óriási müsorral szeptember 1-én, hétfőn nyilik.

Rablógyilkos merénylet az Erzsébet királyné-uton

Egy cipész konyhakéssel leszurt egy főpincért, hogy pénzét elrabolja, majd a rendőröket is megtámadta

(*A Reggel tudósitójától.*) *Ambrus István* cipészmester az Erzsébet királyné-uton lévő Kovács-féle vendéglőben megtudta, hogy a vele egy házban lakó Kovács István főpincér esténként *sok pénzt, rendesen többmillió koronát visz magával haza.* Tegnapra virradó éjjel is elment Ambrus István az Erzsébet királyné-uti kocsmába. Rendelt egy spriccert, majd utána még egy párat és elüldögélt egészen éjfélutánig. Azután eltávozott a kocsmából, de nem ment haza. Kint várakozott az utcán addig, amig a főpincér leszámol a bevétellel és magához veszi a napi forgalmat. A főpincér körülbelül éjfél után végzett számadásával, azután indult hazafelé. Utközben csatlakozott hozzá Ambrus István. Beszélgettek s ugy értek házuk elé, az Öv-utca 240. számu ház kapujához. A házban nincsen házfölügyelő, a lakók maguk nyitják saját kulcsukkal a kaput. A ház előtt Ambrus István kicsit félreállt a főpincér mögé és igy szólt:

— *Van magánál kapukulcs? Kérem, legyen szives, nyissa ki a kaput.*

Kovács István főpincér kivette a kulcsot a zsebéből és a sötétben lehajolt, hogy kinyissa a kaput. Ebben a pillanatban

Ambrus István kabátja belső zsebéből egy hatalmas konyhakést rántott elő s szempillantás alatt teljes erejével az előrehajoló főpincér nyakszirtjébe döfte.

A főpincér elterült a földön, de még volt annyi ereje, hogy hangosan kiáltozzék segitségért. Ambrus István megijedt, megforditotta a kapukulcsot és beszökött a házba. A kapu előtt vérében fekve jajgatott a sulyosan sérült főpincér. Segélykiáltásait meghallotta a közelben szolgálatot teljesitő rendőr, aki azonnal értesitette a mentőket. A mentők a sulyosan sérült főpincért a Rókus-kórházba szállitották, előbb azonban a rendőr még meghallgatta a rablótámadás történetét. Az őrszemes rendőr a közeli őrszobából több társát hivta ki és bementek az Öv-utca 240. számu házba. Ambrus István lakását zárva találták. Lezárták a kaput és *hosszas keresés után a félreeső helyen Ambrus Istvánt meg is találták,*

nála volt még a véres konyhakés is.

A rendőr fölszólitotta Ambrus Istvánt, hogy hagyja el buvóhelyét és adja át a kést. *Ambrus kilépett* és

késével egyenesen a rendőrnek támadt, teljes erejével feléje szurt és meg is sebesitette jobb karján a rendőrt.

A dulakodó tettest csak nagynehezen tudta a többi rendőr lefékezni. *Kardot rántottak és ezután összekötözték a kezeit és ugy kisérték be a főkapitányságra.* A rendőrségen Ambrus István *részegséget tettetett,* majd kihallgatása során mindent *tagadott.* A főkapitányságon dr. *Szabó Elemér* detektiv nyomozott a rablótámadás ügyében. Kint a kocsmában több tanu megerősitette a sérült előadását. Bebizonyosodott, hogy Ambrus István éjfélig várt a kocsmában, ahol kevés bort ivott csak s az utcán együtt ment haza a főpincérrel. Ennek ellenére Abrus István még azt is tagadta, hogy az utcán volt és konokul tagadta a rablótámadást az eléje tárt bizonyitékokkal szemben is. A beszerzett nyomozási adatok alapján vasárnap délben Ambrus István cipészt *letartóztatták.*

— **Vasárnap megnyilt az artistaiskola.** A Magyarországi Artistaegyesület kérésére egy ujfajta iskola fölállitását engedélyezte a belügyminiszterium: az artistaiskoláét. Ez az *artistaiskola* ma, vasárnap nyilt meg a Vasuti és Hajózási Club Csengery-utcai palotájának pompás kis szinházában. Igen gondosan, a belügyminiszterium rendőri ergedélyezési ügyosztályának szigoru ellenőrzése mellett történt a tanulófölvétel, mégis már 71 növendéke van az iskolának; a férfiak egy-kettő kivételével *legalább is érettségi bizonyitvánnyal birnak s köztük többen vannak, akik a közgazdasági szakmából lépnek át az artistaságra, mint például jól táncoló tőzsdebizományosok, zsonglőr bankigazgatók. Pantl Kálmán* miniszteri tanácsos és *Bingert János* dr. rendőrkapitány, akik a belügyminiszterium részéről ezeket az ügyeket intézik, szigoru tervet hajtanak végre az *artistaság ürügye alá megbujó huskereskedelem megszüntetésére.* Még egy utolsó tagfölvételi vizsgát tarthat a régi rendszer szerint az artistaegyesület; azután egy hatalmas *tagreviziós artistavizsga jön, minden artista és artistanő, aki 1919 óta került be tagnak, tartozik ujra vizsgázni.* Rendszabályozás alá kerül az artistaközvetités is. Eddig artistákat a *Newyork-kávéházban tanyázó ügynökök közvetitettek s az artisták alkalmazása a cselédtörvény paragrafusai alapján történt.* Most az artistaiskola is kap közvetitő-ügynökségi jogot, ugy hogy a végzett növendékeket az iskola azonnal elhelyezheti. A belügyminiszterium *bele fog nyulni az artistanőket erkölcsi* és anyagi tekintetben kizsákmányoló szerződésekbe is, *nem engedi meg például, hogy a számát leadott artistanőnek szerződésszerüen ott kelljen maradni konzumnői minőségben a záróóráig. Az artistaiskola nem köti a vizsgálatot mereven megállapitott tanulási időhöz.* Ki-ki tehetségéhez, előhaladásához mérten vizsgázhat, amikor tud. A vizsgát tett tanuló minden további lépés nélkül tagjává válik az artistaegyesületnek, ami azért igen fontos, mert más, mint egyesületi tag, sehol az országban nyilvánosan föl nem léphet. A vasárnapi ünnepélyes megnyitón civilbe öltözött artisták, zsakettes erőmüvészek, sőt szmokingos (!) trapézmüvészek boldog örömmel ünnepelték, hogy a magyar artistaélet annyira megizmosodott, már iskolát is nyithatnak az artistanövendékek számára. Komolykodva ültek a széles elnöki asztal körül a tanár urak, szónokoltak is, kedves intim családi ünnep volt ez. Láthatóan külön öröme az artistaiskolának, hogy még külsőségeiben is valóban iskola, lám, órarendje van, kihirdették, milyen napokon tartják a „tanitás"-t. Az ünnepélyes megnyitás abból állt, hogy az igazgató bejelentette az iskola megindulását és megfogadta az összes artisták nevében, hogy jó magyarok lesznek.

— **Házasság.** Gáspár Annus és Barna József augusztus hó 24-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesités helyett.)

— **Olcsó ruhanapok.** Férfi ulster, raglán óriási választékban, szenzációs olcsó árban kapható Fehér M. Miksa üzletében, Budapest, Károly-körut 16. szám.

— **A Kis-Komédia** háromhónapos szünet után szeptember 1-én teljesen uj, fényes müsorral nyitja meg kapuit. Rott és Steinhardt, a szinház igazgatói amerikai körutjukat inkább jövő év tavaszára halasztották, csak hogy kedves közönségüknek a jelen évadban a legjobbat nyujtsák.

FIM

XI. Frankfurti Nemzetközi Vásár

1924 szeptember 21—27-ig Németország első, szakmák szerint csoportositott

mintakiállitása

A török köztársaság és a Saarvidék különkiállitása. — Uj csoport: Photo, kino, optika. Gazdasági osztály: Beszerzési források dijtalan nyilvántartója. Képviselők közvetitése. Fölvilágositást nyujt a tiszteletbeli képviselő Aczél Gyula, Budapest, Rákóczi-ut 32 (Telefon József 118—10) vagy a Hamburg—Amerika-Vonal, Budapest VIII, Baross-tér 4. sz. — 50% vizumkedvezmény. 50% utazási kedvezmény a D.D.S.G. vonalain

Opera étterem és Vezekló-Pince étterem

VI, Andrássy-ut 25

Ujonnan átalakitva a téli idényre megnyilt!

Az Opera-Étteremben Dundus cigányprimás, a nótakirály muzsikál, a Vezeklőben a bécsi Stimmungskapelle élén Buhl énekel.

Naponta a halászlét és a halkülönlegességeket Bucsky Péter vendéglős és szakács személyesen főzi. Naponta Bucsky-féle ételkülönlegességek lesznek fölszolgálva. A félemeleten külön éttermek állnak a n. é. közönség rendelkezésére, ugyanott zongora és bar italok. Angol barmester.

PARISIEN GRILL

BUDAPEST VI, SZEREGSEN-UTCA 35

MEGNYILT!

PALM BEACH FIVE

a párisi „Ambassadeur" néger zenekara slágereire csak a közönség táncolhat Prof. Rudy (Nelly Rudy) vezetése mellett

Kezdete 11³⁰

Hydroplánforgalom Junkers-fémrepülőgéppel

BUDAPEST—WIEN—BUDAPEST

MENETREND:
ind. Budapest 7 óra 30 perc — érk. Wien 9 óra 30 perc
ind. Wien 16 óra 30 perc — érk. Budapest 18 óra 30 perc

Csatlakozás: München—Zürich—Genf—Frankfurt felé.
Menetjegy ára: Wien—Budapest 35 sfr. ellenértéke magyar koronában

Menetjegykiadás és fölvilágositás:

AEROEXPRESS R. T.

Gellért-szálló és Közp. Menetjegyiroda V, Vigadó-épület
Járatok inditása: Vasárnap kivételével minden nap

— **Nézd, kérlek,** akármilyen világnézlet destruálja mentalitásodat, kell, hogy zászlót lobogtass *Ludendorff, Tirpitz* és az emberiség többi pár jótevője felé, midőn azokra a tragikus enyészet árnyéka kezd borulni. Immár hatodik éve küzdenek hősiesen *a béke* ellen, amely olyannyira ellenkezik az emberiség valódi céljaival s hatodik éve tombolnak csüggedetlenül, hogy a német polgár végre megszabaduljon a gyárak, műhelyek, laboratóriumok és irodák borzalmaiból és *visszatérhessen a lövészárok férfias kedvteléseihez.* Ne tagadd, hogy szép álom volt egy szebb korról. Midőn a légből áldó bomba hull és az anyák büszkén álltak ama huscafat fölött, amivé gyermekük egy pergőtüz páthoszában dicsőült. Ők a Wallhallát akarták megnyitni nemcsak a német, hanem a francia, angol, magyar és minden más polgárnak is, de a gyávák, a zsidók, a szocik és az elfajultak ármánya visszaveti az emberiséget a civilség poklába. Hatodik éve küzdenek a béke ellen s már-már ugy volt, hogy a háboru mégis megjön s végét veti a népek szenvedéseinek, ám, a londoni konferencia az utolsó pillanatban elgáncsolta a szent ügyet s Siegfried unokáin a silány pacifizmus tapad. Városok nem gyullnak föl, gátakat nem vágnak át, hidakat nem robbantanak, hajókat nem sülyesztenek — ó, Ludendorff, Tirpitz és az emberiség többi jótevői kénytelenek parlagon heverni, ezer gyönyörü elképzelésük semmivé válik, a hősök bus nimolizmusba sülyednek, — ó, *senkik* lesznek ők, esetleg *vádlottak,* akiknek minden dicsősége, a buvárhajóharc, Verdun s a béke ellen küzdött gigászi harc, mind bünné lesz az uj mentalitásban s aki hadseregek halomralövetéséről álmodott, a legjobb esetben füszerkereskedést parancsnokol. Hát egyelőre győztetek, kérlek, de ne tagadd meg az elismerés lobogóját a nagy bukottaktól, akik a pult mellett, az elfeledtségben is mindig csak szövik az álmot uj gázokról és diadalmas pergőtüzekről és mindig készen állnak, hogy élére állván az egyszer mégis fölébredő és a béke béklyóit levető emberiségnek, szabadságra, produktiv munkára, ujjongó légi harcra és boldog tömegsirokba vezényelják azt.

— **Kereskedők és iparosok a szövetkezetek ellen.** Vasárnap két gyülést tartottak a fővárosi kereskedők és iparosok *a szövetkezetek ellen.* A *„Kisiparosok és Kiskereskedők Egyesülete"* gyülésén mintegy 300-an jelentek meg. *Fehér István* kisiparos hosszabb beszédben mutatott rá arra a sulyos kárra, amit a fővárosban gombamódra elszaporodott szövetkezetek s azoknak a fiókjai *a kisiparnak és kiskereskedelemnek okoznak.* Az állam — ugymond — sulyos terheket ró a kiskereskedőkre és kisiparosokra s azoknak behajtása körül kiméletet nem ismer, mig a szövetkezeteknek különböző állami kedvezményeket nyujt. Inditványára a gyülés kimondotta, hogy tiltakozik az szövetkezetek állami kedvezményei ellen. — A *„Füszerkereskedők Országos Egyesülete"* szintén foglalkozott a szövetkezetekkel és a hatósági üzemekkel. A tanácskozáson részt vettek az ipari és kereskedelmi érdekképviseletek is. A gyülésen *Belopotoczky Kálmán* elnökölt. *Kovács Herman* alelnök, dr. *Kemény Dezső* kereskedelmi és iparkamarai titkár, *Farkas Kálmán* a Füszerkereskedők Országos Egyesületének elnöke és dr. *Szász Elemér* titkár fölszólalásai után a gyülés kimondotta, kivánják, hogy *az állam vegye revizió alá mindazokat a kedvezményeket, amelyeket a szövetkezetek élveznek, szüntesse meg azokat, amelyek a közvetitőkereskedelemre és a magyar ipar fejlődésére föltétlenül károsak.* Különösen az adókedvezmények és a jövedéki téren nyujtott állami kedvezményeknek megszüntetését sürgetik. Kivánják továbbá, hogy a szövetkezetek rendeltetésükhöz hiven *kizárólagosan csak a tagjaiknak árusithassanak és nem pedig a nagyközönség részére.* A tanácskozás elhatározta, hogy október havára Budapestre országos kongresszust hiv egybe, amelyre az összes kereskedelmi és ipari érdektestületeket meghivja és ezen *országosan kiván állást foglalni a szövetkezetekkel szemben.*

— **A dr. Taub-gyermekkenőcs épp oly jó, mint az Arion angol fegkrém.**

A balatonfüredi fürdőigazgatóság napi 125 ezer koronáért ad teljes ellátást, négyszeri étkezéssel és szobát a kitünően berendezett Ipoly-udvarban vagy Grand Hotelben. Balatonfüreden mindenkor a legszolidabb árak mellett üdülhettek és gyógyulhattak a pihenésre vágyók és midőn a fürdőigazgatóság az ezévi őszi szezonban is ilyen alacsony árakon kiván lehetőséget nyujtani a Balaton melletti üdülésre, csak megalapozott régi jó hirnevének tesz szolgálatot.

A balatonföldvári nagy ékszerrablást két hirhedt szállótolvaj követte el

Kép után fölismerték Götzen grófnő tolvajait

(A Reggel tudósitójától.) A nyáron hónapokon át rettegésben tartotta egy szervezett tolvajbanda a balatonmenti nyaralókat. Juliusban Balatonföldvárt hozta izgalomba *egy 350 milliós és egy 100 milliós ékszerlopás.* A lapok akkor nem irták meg a meglopott grófi pár nevét. *A Reggel* most közölheti, hogy a károsult gróf *Götzen Emánuelné* volt, akitől a következő ékszertárgyakat vitték el: egy gyöngysort, egy csodás ragyogásu, hatágu brilliáns mellesillagot és hat brilliánsokkal és zafirokkal kirakott gyürüt, valamint egy brilliánscsattot. A grófék a *Kupavezér-szálló* egyik elsőemeleti szobájában laktak. A kritikus napon reggel ½10 órakor lementek a strandra fürödni s délután 4 órakor tértek vissza. A grófné ekkor legnagyobb megdöbbenésére észrevette, hogy

hatalmas angol bőröndjét fölfeszitették és ékszereit elrabolták.

Nyomban jelentették az esetet a csendőrségnek, amely meg is kezdte a nyomozást, azonban eredményt elérni nem sikerült. A grófné csak annyit tudott, hogy távozásakor reggel egy biciklisapkás férfi állt a szálló előtt. Ő azonban ennek nem tulajdonitott akkor fontosságot. Balatonföldvár végül is *a budapesti rendőrségtől kért segitséget.* A kiküldött budapesti detektiv-főfölügyelő miután alapos helyszini szemlét artott, nyomban látta, hogy a *rablást nem alkalmi tolvajok, hanem*

notórius szállótolvajok

követték el, akiknek a szállodai besurranás és lopás a mesterségük. Éppen ezért nyomban intézkedett, hogy *a fővárosi rendőrség bünügyi nyilvántartó hivatalától megküldjék a szóbajöhető szállótolvajok névsorát és fényképét.* Az egyiken végre teljes határozottsággal

fölismerték azt a sapkás fiatalembert,

aki azon a napon ott tartózkodott a szálló előtt és nem más, mint *Páris Győző, a hirhedt szállótolvaj,* aki nemrégiben szabadult a fogházból. Páris azonban, mint mindig, most sem dolgozott egyedül, *állandó segitője, öccse, Páris Attila. A rendőrség most mindenfelé keresi a két Párist,* akikről azonban azt hiszik, hogy sikerült már közben a határt átlépniök.

— **Az ifju demokraták nyugodt, békés polgári életre vágynak.** Az „Ifju Demokraták" *Fábián Béla* képviselő vezetésével megalakult szervezetei az összes kerületi kiküldöttek részvételével vasárnap délelőtt népes értekezletet tartottak az Erzsébetvárosi Demokrata Körben. Az értekezlet megnyitása után dr. *Sebestyén Ernő* nagyobb beszédben megjelölte azokat a célokat és kereteket, amelyen belül az „Ifju Demokraták" müködésüket kifejtik. *A mozgalom célja* — mondotta — *a polgárság fiatalabb generációjának a Nemzeti Demokrata Párt táborában való egyesitése.* Azé a fiatalságé, amely az elmult évek alatt évtizedeket öregedett és a szenvedések alatt megedződött. Azé a fiatal generációé, *amely megtanult irtózni a szélsőségektől,* amelynek nem kellenek a forradalmak, hanem *nyugodt, békés polgári életre vágyik.* A tiszta demokrácia eszméjének és a békés, kulturális munkának szolgálata mellett *a tengernyi szenvedés után végre élni akarunk. Pakots György* rámutatott arra, hogy az „Ifju Demokraták"-nak állást kell foglalniok minden olyan kérdésben, amely a polgárság fiatalabb rétegeit érinti. Ilyen például az a legutóbb fölmerült probléma, hogy *a központi választmány jóformán elsöpörte azoknak a választóknak ezreit, akik a korhatár elérésével először jutottak volna be a választók közé. Falus Sándor* a szervezés módjairól tartott beszédet. Több fölszólalás után az értekezlet elhatározta, hogy *irodalmi, kulturális és politikai előadásokat rendez és a polgárságnak a községi választásokra való megszervezése végett nagyszabásu agitációt indit.*

— **Öngyilkos bankhivatalnok.** Ma délután a Kelety Károly-utca 23. számu házban lakó *Szende Andor* 23 éves banktisztviselő ismeretlen méreggel öngyilkosságot követett el. A kihivott mentők eszméletlen állapotban találták. Gyomormosást alkalmaztak, azután — a hozzátartozók kérésére — lakásán hagyták az eltunt fiatalembert.

— **Sem Benelli — pártot alakit.** Rómából irja *A Reggel* tudósitója: *Sem Benelli, a Magyarországon is ismert olasz drámairo,* akit pártonkivüli programmal a Kamara tagjává választottak, *legközelebb pártot alakit.* Az uj párt vezetőemberei közé tartoznak *Forni* és *Maxime Rocca* képviselők is, akik nemrégen léptek ki a fascista pártból. *Sem Benelli pártja polgári demokratikus politikát fog csinálni.*

— **Schultze kiadatási ügyében dr. Boronkay királyi ügyész az előadó.** Förster-Schultze Henrik kiadatási ügyében a lefolyt héten tulajdonképen semmi érdemleges nem történt. Amit *A Reggel* mult heti száma előre jelzett, az következett be, vagyis a bajor fiatalembert Erzberger német birodalmi miniszter meggyilkolásának nyomatékos gyanuja alapján 6 heti időtartamra kiadatási fogságba helyezték. Az iratok a *Törcky*-tanácstól dr. *Bubics Jenő* vizsgálóbiróhoz kerültek, aki lefolytatta a német detektivekkel a szembesitési eljárást és *azóta pihen az ügy.* A királyi ügyészségen dr. *Boronkay István* királyi ügyészt jelölték ki a kiadatási ügy előadójául, aki azonban addig vár az ügyben mindenféle érdemleges intézkedéssel, *amig ide megérkeznek a németországi illetékes biróságtól a kiadatásra vonatkozó megkeresések és a gyanusitottra vonatkozó előirásos elfogatóparancs.*

— **A királypuccs kisebb szereplői ellen tovább folyik az eljárás.** *A Reggel* közölte annak idején, hogy az utolsó királylátogatás nyomán *Andrássy Gyula* gróf és még több legitimista politikus ellen folyamatba tett bünpörben legfelsőbb helyen *pörtörlést* rendeltek el. A királypuccs néven ismert bünpör azonban az intézkedés folytán még most sem zárult le végleges, mert *hiszen a bünügynek katonai szereplői ellen az eljárást mind ezideig nem szüntették be.* De ezenfölül a polgári büntetőbiróságnál is van még a királypuccs bünpörének egy kisebb része. Amikor Andrássy Gyula és a többi legitimista politikus ellen az ügyészség vádiratot adott, majd a benyujtott kifogások elutasitásával a büntetőtörvényszék vádtanácsa vádhatározatot hozott, az ügy e része hosszu időn keresztül, több mint másfél éven át pihent. A rendőri nyomozás azonban *a királypuccs kisebb szereplői ellen tovább folyt, sőt két katonai vádlott leszerelése révén a polgári büntetőbiróság hatásköre alá került.* Ezen vádlottak ellen az ügyészség a főpör pihentetése folytán nem adott külön vádiratot és most a további eljárást megszüntetik.

Terézkörúti Szinpad
Szeptember 2-án, kedden
100-szor
„LAKODALOM" Irta: Liptai Imre

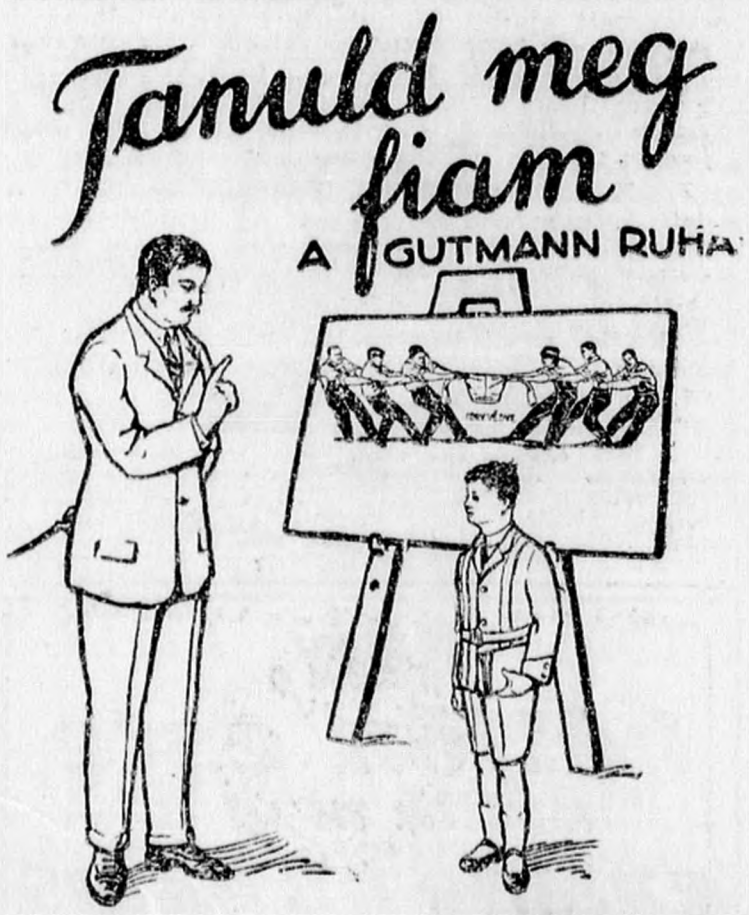

Iskola gyermekruha 4 évestől, kitünő szabásu gyapjuszövetből **230.000** K-tól följebb

Iskola fiuruha 13 évestől, gyapjuszövetből kabát, mellény, nadrág **500.000** K-tól följebb

Férfiöltöny kiváló külföldi gyapjuszövetből **850.000** K-tól följebb

Raglán vagy Ulster kitünő szabásu gyapjuszövetből, mindenféle divatszinben **950.000** K-tól följebb

Bőrkabát szőrmebéléssel és galléral **1,600.000**

GUTMAN J. ÉS TÁRSA
Rákóczi-ut 16

Vass miniszter megigérte közbenjárását az állami szinházak szubvenciója ügyében

Vasárnap délben Wlassics főigazgatóval tanácskozott

(A Reggel tudósitójától.) *Vass József* helyettes miniszterelnököt vasárnap délelőtt fölkereste hivatalában *Wlassics Tibor* báró, az állami szinházak főigazgatója. Az állami szinházak idei szezónját tudvalevően veszedelemmel fenyegette a kormánynak az az intézkedése, hogy *a szinházak állami támogatására előirányzott 1,200.000 aranykoronás összeget 400.000 aranykoronával csökkentette.* Vass miniszter és Wlassics főigazgató vasárnapi tanácskozásán ez a kérdés is szóba került és a miniszterelnökhelyettes megigérte, hogy *Klebelsberg Kunó* gróf vallás- és közoktatásügyi miniszterrel együtt

közben fog járni a pénzügyminiszteriumban az állami szinházak ezidei szezónjának megmentése, vagyis a még hiányzó 400.000 aranykoronás támogatás későbbi kiutalása érdekében.

Tekintettel arra, hogy az állami szinházak idei szezónjának problémája ezzel most már *megoldottnak* tekinthető,

Wlassics Tibor báró

főigazgató a tanácskozás befejezése után a következő bizakodó nyilatkozatot tette *A Reggel* munkatársának:

— Az állami szinházak idei szezónját most már *biztositottnak tekintem* és egyelőre nincs szükség sem kölcsönre, sem állami beruházásra. Az állami támogatás összegéből 400.000 aranykorona ugyan még hiányzik, a szezónt azonban megkezdjük és

a kormány föladata lesz azután, hogy a még hiányzó összeget a költségvetés mai keretei között előteremtse.

Ma este föltétlenül megtartjuk a Városi Szinházban az első előadást. A zenekar tagjaival szombaton tárgyaltam, megkértem őket, hogy elégedjenek meg a kis mértékben redukált fizetéssel és *bizom abban, hogy hétfőn este megkezdik működésüket.* Arra az esetre, hogyha ez nem történik meg,

Ábrányi Emil már föl is ajánlotta, hogy zongorán kiséri végig az előadást,

de később szó lehetne arról is, hogy az operai zenekar egy része játsszon a Városi Szinházban. *Az operai zenekar bizottságával már napokkal ezelőtt megállapodtam és ez a megállapodás kedden kerül a zenekar plénuma elé. A plénum az előzetes megállapodást bizonyára magáévá teszi.*

Végül megmutatta Wlassics főigazgató azt a névkártyát, amelyre *Jeritza Mária* jegyezte föl, minő darabokban óhajt a szezón végén Budapesten vendégszerepelni. A *„Thais"*-on, a *„Salomé"*-n, a *„Fedorá"*-n és a *„Parasztbecsület"*-en kivül énekelni fog a müvésznő *Korngold „Halott város"* cimü operájában is, amelyben ugyanazt a szerepet fogja játszani, amelyet *Német Mária* fog énekelni előbb Bécsben, utóbb pedig a budapesti Operában is.

— **Megszökött egy Szerecsen-utcai kereskedő.** A Szerecsen-utcában *Weismann Sándornak* textilüzlete van és az üzletben tevékenykedett a kereskedő fia is, Vas Miklós. A fiatalember hosszabb ideje saját számlájára tőzsdézett. Utóbbi időben kosztüzletekkel foglalkozott. Hetekkel ezelőtt 350,000.000 koronát adott át *Martos* Nádor-utcai tőzsdebizományos cégnek és *750,000.000 korona értékü papirt vett át födözetül.* A mult héten a Martos-cég fölmondta a kosztüzletet, vissza akarta adni a 350,000.000 koronát és Vas Miklóstól visszakérte a 750,000.000 korona értékü födözetet. Vas Miklós a mult hét szerdájára, kasszanap előtti napra igérte a részvényeket s amikor a cég át akarta venni a papirokat, *a fiatalembert nem találták meg.* Két napig keresték, de nem találták sehol sem. Ekkor tudták meg, hogy Vas Miklós többektől vett föl pénzeket, hamis csekkeket adott és *nyomtalanul eltünt.* Ugy látszik, a Martos-cég részvényeit eladta. Följelentést tettek ellene a rendőrségen, de a szökésben levő Vas Miklóst nem találták meg. Nyomozás közben állapitották meg, hogy Vas Miklós már régen küzd a tőzsdei veszteségek gondjaival és mindig másoktól kért kosztpénzt, valamint födözetet és *az egyik helyen szerzett pénzzel fizette ki a másik helyen levő tartozását.* Az utóbbi időben fühöz-fához szaladgált, de nem tudta megszerezni a Martos-cég részvényeit s igy megszökött.

— **Halálra gázolt bronzmüves.** Vasárnap délután a Lehel-utca 24. számu ház előtt a villamos elgázolta *Stuchel Emil* 19 éves bronzmüvest. Amire a mentők a gázolás helyszinére értek, *a szerencsétlen fiatalember meghalt.*

— **A Perl-Áruház Rt.** (VII, Thököly-ut 9) érdekközösségbe vonta a régi jóhirnevü Preisach József I. kerület, Krisztina-tér 3. szám alatti üzletét. Mind a két áruházban versenyen kivüli velourt, kazánt, férfiöltönykelmét és intézeti fehérneműt hirdet lapunk mai számában, amire fölhivjuk olvasóink figyelmét.

— **Egy öreg kőmives ölni akart, mert „szereti a fiatal női hullákat".** Ma reggel az ujpesti Aradi-utca 29. számu ház egyik szobájában *Maurer József* 55 éves kőmüves megtámadta *Marosi Julia* 27 éves leányt. Előbb a diványra teperte, *majd a torkát ragadta meg, fojtogatni kezdte és össze-vissza ütötte.* A megrémült leány segélykiáltásaira föltörték a szoba ajtaját és a még mindig dulakodó Maurer kezeiből kiszabaditották Marosi Juliát. A megvadult kőmivest kidobták az utcára. Az utca közönsége megtudván az előzményeket, *meglincselte Maurert,* majd átadták az ujpesti kapitányságnak, ahol azonnal kihallgatták. Vallomásakor cinikus hangon igazolta a történteket, magyarázatul pedig röviden csak annyit mondott: *„szeretem a fiatal női hullákat!"* A nyilván szadista hajlamu kőmivest kihallgatása után letartóztatták. A szerencsétlen Marosi Julia a támadás után *zavarosan kezdett viselkedni, majd sirógörcsöket kapott,* nem mert bemenni a szobába, ahol a támadás érte és állandóan ezt kiáltotta: „megölnek! megölnek!" Kihivták hozzá a mentőket, akik az *angyalföldi tébolydába szállitották.*

— **A kivándorlók külön házat kapnak a keleti pályaudvar mellett.** A *Kivándorlókat Védő Iroda,* amely a belügyminiszterium kivándorlási ügyosztályához tartozik, *a mult héten két milliárdért bérházat vásárolt* a Teréz-körúton. Ebben azokat a lakókat fogja elhelyezni, akik eddig Fiumei-uti házában laktak, hogy a *„Kivándorlók Otthonát"*, amely most az épület IV. emeletén van, *kibővithesse.* A keleti pályaudvar közvetlen közelében levő hatalmas házat *teljesen a kivándorlók elhelyezésére fogják átalakitani* és a Védőiroda itt *napi 8000 koronáért szobát, 18.000 koronáért háromfogásos ebédet, illetve vacsorát* ad az utasoknak.

— **Kedvező alkalom.** Végre akadt egy vállalat, amely lehetővé teszi, hogy nemcsak kiváltságok, hanem minden vizisportot kedvelő saját evezőscsolnakkal rendelkezzék. Mint a Nautica Motorhajógyár Rt. igazgatóságától értesülünk, evezőscsolnakokat, kétpárevezőst, familienbootot és beibootokat ad el részletfizetésre oly módon, hogy a havi törlesztés csak 850.000 korona. Ha olvasóinkat ezen tényleg kedvező alkalmat fölhasználva, a rövid hir érdekli, tessék a fönti céghez forduini (Apponyi-tér 4. Telefon: 110—89.), ahol bővebb fölvilágositással készséggel szolgálnak.

Ma, hétfőn este nyilik meg a CASINO DE PARIS
Révay-utca 18 Telefon 116—84
Zárórа reggel 5 órakor

Szenzációs olcsóság!
Visszamaradt egyes
Férfiöltönyök ..... 590.000 K
Legfinomabb öltönyök 950.000 K
Gumiköpenyek ..... 320.000 K
Goldner J. és Fiai, VII, Rákóczi-ut 72. sz.

AMATŐRFÉNYKÉPEZŐKNEK
1924 augusztusi árjegyzéket bérmentve küld
MAGYAR FOTŐIPAR RT.
Budapest VII, Király-utca 69. szám

AMUNDSEN
az északi polusra
DITRICHSTEIN
éjszakai polosra utazik

MOTOROK, ÁRAMMÉRŐK, SZERELÉSI ANYAGOK, CSILLÁROK
legelőnyösebb beszerzési forrása
Általános Gázizzófény és Villamossági Rt.
Budapest, VII, Vörösmarty-utca 5. sz.
Fiókok: VIII, József-körut 44. szám ✣ VIII, Baross-utca 52. szám

MOZI

A jó európai filmrendezőket elviszi Amerika

Pénteken premier volt a *Kamarában.* Két értékes filmet mutattak be: az egyik a svéd *Svneska*-gyár slágere, a másik *„Shakleon délsarki expedíciója".* A két kivételes film figyelmet, érdeklődést, elismerést érdemel *a Kamara induló uj szezonjával együtt..*

Victor Sjöström, az „Iramszarvas csodája" rendezője megkapó, érdekes történetet vitt filmre *„Becsület vagy szerelem"* cimü alkotásában, amely megnyitja a *Star-filmgyár* idei gazdag programját. Sjöström (aki azóta már amerikai filmgyárnál dolgozik) nemcsak a telet, a téli tájakat tudja pompásan vászonra vinni, hanem a pálmafák, datolyafák világát is. Igazi müvész ez a nagy svéd rendező! Nem csoda, hogy *Amerika sietett őt magának elhóditani.*

Shakleton utolsó délsarki expedíciója izgalmasan érdekes: olyan, mintha nem is tudományos célja lenne a filmnek, hanem egyenesen a nagyközönség számára készült volna. A Kamara uj müsora, *Fricsay Richárd* gondosan összeállitott müvészi zenekisérete azt igazolják, hogy *a Kamara uj szezonjában nagyon is megbecsüli közönségét,* amelynek csak válogatottan jó müsorokat ad a jövőben.

Szigoru vélemény Buster Keatonról

Uj filmszinész. Uj ember nemcsak nálunk, hanem Amerikában is. Az amerikai filmgyárak a burleszkszinészeket becsülik meg legjobban és *Buster Keaton* a burleszkszinészek közt a *Kiss Ferenc,* aki ma másfélszer akkora dollárgázsit kap, mint amilyet *Chaplin* kapott annak idején, amikor még burleszken játszott.

Keaton első nagy filmjét Európa többi nagyvárosát megelőzve ezen a héten mutatták be Budapesten. Az uj amerikai burleszkstar az *„Isten hozta!"* cimü filmben debutált, még pedig várakozáson fölüli sikerrel. Őszintén szólva: *első, kisebb burleszkje után nem sokat vártunk Klatontól* (vagy ahogy nálunk elnevezték, *Skóttól)* és burleszkje mellett a „világattrakció" jelzést csak *tulzott reklámfogásnak gondoltuk.*

Mint *skót* ültem be a nézőtérre, a müsor ügyes összeállitása azonban hamarosan leszerelte bennem a szigoru kritikust, mert az „Isten hozta!" előtt két olyan kedves amerikai burleszket játszottak, amelyeken mindenképen nevetni kell. A Skót-vigjáték — *drámával kezdődik,* de ez csak fokozza a későbbi kómikus helyzetek hatását.

Buster Keaton a hatáskeltés legnehezebb módszereit választja. Filmen nehezebb érvényesülnie a szinésznek, mert nem beszélhet: Keatonnak *még a játék sem kell,* aremozdulat és arcjáték nélkül hóditja meg a publikumot. Mert a nézőtér lelkes hangulatából, tapsaiból itélve, kétségtelen: Skót meghóditotta a közönséget, különösen burleszkje *vonatjelenetében.* Kár, hogy a vonat sokat szerepel és sokszor kissé unalmasnak is tetszik.

Skót feleségével, *Natalia Talmadge-zsel* játszik együtt. Natalia Talmadge nagyon hasonlit nővérére, *Normára* — bár egyuttal olyan jó szinésznő is lenne!

Az „Isten hozta!" bemutatóján a hatás fölvonásról fölvonásra fokozódott. A film utolsó fölvonása egyedülállóan, váratlanul meglepő. A Niagara-jelenetet bámulattal és elragadtatással nézte mindenki. Ez a jelenet és a humor frissessége, eredetisége az, ami különösen hatott a közönségre, amelynek nagyon tetszett Buster Keaton burleszkje. Valószinü, hogy sikere lesz mindenütt, ahol csak játszani fogják.

A bemutatóval kapcsolatban ki kell emelni a modern filmfotografálási technika néhány érdekes alkalmazását. *Mihály István* föliratai szellemesen alkalmazkodnak a jó filmhez. A *Corvin-Szinház* vezetősége nagyon helyesen választott, amikor a Buster Keaton-filmet az *Oriontól* előadásra megszerezte. *(v.)*

„A bálna"

Az Egyesült Államok Bálnahalászati Részvénytársasága rövid tudományos filmet készitett, amelyben a bálna vadászatának és a kifogott bálna földolgozásának legérdekesebb mozzanatait akarta megismertetni a közönséggel. A filmet véletlenül meglátta *Elemer Clifton,* aki elragadtatással ugrott föl székéről a vadászat egyik izgalmas jelenetének a fotografiájánál, amikor *a bálna farkcsapásával fölborítja a csónakot* és igy kiáltott föl:

— *Ebből a kis filmből olyan világfilmnek kell készülnie, amely mindenütt lebilincseli a közönséget!*

És a 600 méteres kis filmhez szcenáriumot irtak, kitünő szinészeket szerződtettek le és igy készült el az a világattrakció, amelyet

54 hétig játszott a newyorki Capitol, 4½ hónapig a londoni Palace.

Chicagóban egyszerre 55 mozgószinház mutatta be. Magyarország számára az Orion-filmgyár vásárolta meg a filmet és a *Corvin Szinházban* jelenteti meg

„A bálna"

cimen. Az amerikai lapok azt irják, hogy ebben a filmben van *a világ legnagyobb viharjelenete,* amit csak filmen eddig fölvettek és van a filmben verekedés, humor, fölváltva az érdekes, tudományos részletekkel. *„A bálna" negyedik helyen áll a világ tiz legjobb filmje között,* amerikai klassziffikálás szerint.

Zalamort, az éj lovagja

Fantasztikus kalandorjáték a Royal-Apollóban.

A grand-guignol-témák kedvelői egy egészen speciális kalandorjáték izgalmas bonyodalmaiban gyönyörködhetnek a Royal-Apollóban. *Violetta,* az éjszaka hercegnője és *Zalamort,* a félelemnélküli apacs rendkivül érdekfeszitő története ez a film, amely a külvárosi csapszékek fojtó légköréből indul, hogy a bün ezer szövevényén át az előkelő világ magaslatáig emelkedjen. Az excentrikus miljő, a különös-furcsa bonyodalom, az izgalmas helyzetek kiélezett akciói, a hipermodern rendezés és játék: mind-mind egészen ujszerüvé teszik ezt a filmet, amelynek nem mindennapi tárgya és szokatlanul kalandos története *a publikum legszélesebb rétegeiben osztatlan tetszésre talált.*

A nagystilü ujdonság előadásai ½6, ½8 és 1/210 órakor kezdődnek.

+ **Zucy Doraine (A győzedelmes asszony) a Tömoziban. Előadások minden nap 7¼—9¼ órakor.**

Magyar Agrár- és Járadékbank Rt. Vetőmagosztálya
Budapest, V, Nádor-utca 16. — Telefon: 72—01
Sürgönycim: Agrár Budapest
Vesz a legmagasabb napi áron lóhere- és lucernamagot és egyéb gazdasági magvakat
Mintázott ajánlatokat kér

KÖZGAZDASÁG

Krausz Simon
Magyarország gazdasági reménységeiről
„Merjünk merni, merjünk remélni!“

(A Reggel tudósitójától.) A német birodalmi gyülés kétharmad többsége szentesitette a londoni békét! — *ez a ma és a holnap legjelentősebb világesemény*e. Berlin fölüdülése *máris magához téritette az eszmélettlen, elesettnek látszó bécsi piacot*, de természetesen, e Középeurópa sorsára döntő időszakban *a magyar közönséget mindennél jobban érdekli: milyen hatása lehet a londoni megállapodásoknak az elzsibbadt magyar gazdasági életre?* Ennek megitélésére a legilletékesebbnek *Krausz Simont* tartottuk, aki *A Reggel* tudósitója előtt a következőkben mondta el véleményét:

— *Merjünk végre élni akarni és a jó uton haladni.* Az utolsó évek szomoru fájdalma volt, hogy valahányszor kedvezőbb lehetőségek mutatkoztak ránk nézve, mindig belénk ütött a mennydörgős ménykü. Elsősorban tehát azt mondom: vigyázzon a tőzsde és vigyázzon a sajtó, hogy most, amikor

ujból dereng a kibontakozás,

egész Európára uj és szebb idők várnak, minden ország siet majd teljes erejével belekapcsolódni abba a munkás lendületbe, amelyet a londoni egyezmény aláirása jelent, *ne engedjük magunkat ismét foglalkoztatni botrányokkal és a szomorusságunkba való elmélyitéssel.* Emlékszem, többizben a külföldet jártam; igen nagy dolgokat alapoztunk meg. *Ismételten és ismételten fölhordottuk a sziklát a tetőre.* Sziszifuszi munka volt! *Mindig akadt valami kellemetlen esemény itthon, amely munkánkat földöntötte.* Ma végre ugy tetszik, *megkötötték az első igazi békét*, a világra visszatért ez a boldogitó fogalom minden áldásával, a tiz borzalmas esztendőt fölváltja *jobb esztendők uj korszaka*, vagy ennek lehetősége, de mindenesetre az egész világ emberiségének eziránt szomjuhozó vágya! *Hát lehet-e akadálya annak, hogy mi is éljük ezt a gondolatot,*

mi is merjünk merni, mi is merjünk remélni.

— Helytelennek találnám, ha a tőzsdét, a gazdasági életet, a sajtót nem a nagy, hatalmas világesemény uralná, hanem leránthatnák munkánkat ismét a mi kis szennyeseinknek posványába. Megtörténjék-e ismét az, amit évek óta észlelünk, hogy minden kedvezőtlen eseményt mindig végig kihasználtak azok, *akiknek érdekében a romlás állott, akiknek terrénumát senki sem zavarta a rossz események idején?* Amint kedvező világalakulatok voltak, az érdekeltek, akikre a jónak fejlesztése tartozott és a publikum részére való előnyök megszerzése, azokat teljes nagyságukban és erősségükben nem fejlesztették, hanem *legyöngültek azon kis események kapcsán, amelyeknek kihasználói mindig hangosabbak, mindig merészebbek voltak.*

— Hisz történtek bünök! Mi vagyunk elsősorban hibásak! A tőzsdetanács, amelynek én is tagja vagyok. *Miért türtük a jelszavaknak erejét* és

nem gátoltuk meg azt, hogy ezrével akadtak uj bankárok,

akik tudatlanul, a sulyos materiának teljes nemértésével vihették százezrek érdekeinek sorsát, hogy gyávák voltunk megtagadni ezreknek fölvételét, hogy

vissza nem utasitottuk sok papirnak jegyzését,

hogy meg nem szüntettük ezeknek a papiroknak forgalmi lehetőségét. Ez a jövőre *intő* és *tanitó* példa lehet! A multra, sajnos, már nem vonhatjuk le a konzekvenciákat. És ha egyik irányban nem tettük meg kötelességünket okosan és bátran, *most* fogjunk össze arra, *hogy céltudatosan és becsületesen próbáljuk együttesen mindannyian megmenteni a hozzánk tódult százezreknek megmaradt kis vagyonkáját.*

Minden lehetőség adva van rá!

Ne hagyjuk kiaknázatlanul a helyzetet a csekélyke sebhelyeknek fölfakasztásával, amikor végre a nagy bajok orvoslást nyertek.

a budapesti tőzsdét önállósitani tudja. Tehát hausse-t csinálni Budapesten csak akkor lehet, *ha Berlin és Bécs is hosszirozik*, mert különben exportált papirjainkat fokozatosan visszakapjuk. Pedig a papirexport sulyos tőkeszegénységünkben ugyancsak jelentős szolgálatot tett. A Magyar Nemzeti Bank megalkotása előtt közvetlen lezajlott korszakban, amidőn a kereskedelem és ipar gyakran legkétségbeesettebb helyzetbe sodródott külföldi fizetési eszközök hiánya miatt, *hónapokon át értékpapirok kivitelével fizette meg külföldi adósságait kereskedelmünk és iparunk.* Hónapokon át tartott ez az értékpapirexport, *amely naponta körülbelül harminc-negyvenezer dollár behozatalt, illetve ennyi szükségletkielégitést jelentett és amelynek elmaradása kétségtelenül nagyobb koronakatasztrófát idézett volna elő.* Már most, ha Budapest egyedül hausse-t akar csinálni — a stabil magyar korona biztos számitási alap! —, a jó valutáért eladott magyar papirok visszaözönlenek. Holott a cél a budapesti tőzsde számára mindig csak az lehet, *hogy minél több magyar papirt helyezzen el a külföldön: ezáltal pénzt hozzon be az országba. (Az „Überfremdung“ veszedelmétől egy-egy százalékos részvénytöbbség is megóv!)* Mindezek alapján, ha Berlin és Bécs tartaná a Dawes-javaslatok megszavazása nyomán következett megitélést, mi azon véleményünknek adunk kifejezést, *hogy helyesebb lesz, ha Budapest nem próbál ismét egyedül kitörni, hanem csak követi e két, még mindig hasonlithatatlanul nagyobb tőzsdét.* Tartós, egészséges üzlet tehát a budapesti tőzsdén egyelőre csak ugy fejlődhetik, ha *a megerősödő bécsi és berlini tőzsdén* a magyar papirokat plaszirozni lehet, *az eladott értékek egy részét a nyilt piacon födözik, más része pedig bizonyára megéleszti a tespedő ipari és kereskedelmi életet.* A Dawes-javaslat üdvös eredményei éppen természetüknél fogva nemcsak a tőzsdét hivatvák megjavitani, *hanem az egész gazdasági életet*, amely Középeurópa *tőkeszegénységében* sorvadásra van itélve.

× **Reményteljesebb az ünnepi magánforgalom.** A német parlament váratlan döntése folytán a máskor teljes érdektelenségben elmuló magánforgalmi napok bizonyos *fölfrissülés* jeleit mutatták. 570-től 580-ig kötöttek *Magyar Hitelt*, vagyis *a piacnak az a standard értéke legutolsó tőzsdei kurzusához képest 2—4%-os emelkedést mutat.* Ez az emelkedés ugyan éppen csak hogy eléri a mult heti lanyhán végződő tőzsdehét kurzusát, azonban mégis *jelentékenynek mondható a mostani körülmények között, amidőn az értékpapirok árait tisztára hivatásos tőzsdések néhány pontos spekulációja szabályozza.* Kőszénben 3.000.000-t kötöttek, Ganzban 3,250.000-rel történt kötés és *a jobb megitélést a szilárdabb bécsi taxációk is fokozták.* Üzlet azonban kevés történt, mert a bankok nem vettek részt a forgalomban, a kontremin viszont ezen a kurzusokon inkább vételre kényszerül, mert a minimálisan lecsökkent üzlet miatt a nyilt piacon való födözés *üzlethiány, illetve darabhiány miatt technikailag megnehezült.*

× **Erős pénzkinálat a bécsi magánforgalomban.** *Bécsből* jelenti telefonon *A Reggel* tudósitója: A londoni béke aláirása *igen jó hatással volt a bécsi piacra*, amelyet főleg berlini és amerikai kezek vásárlásai szilárditanak. Az amerikaiak a Kux és Bloch cég és az Anglo-bank utján nagy tételekben vásárolnak és éppen e vételekre vezethető vissza *a Rima föltűnő szilárdulása.* A bizakodó hangulat hatásaként a vasárnapi magánforgalomban ugyszólván *kizárólag pénzkinálatról* számolhatunk be. A következő tényleges kötések fordultak elő vasárnap déli két óráig: *Osztrák Hitel:* 185, *Magyar Hitel:* 530, *Salgó:* 535, *Rima:* 132, *Krupp:* 215, *Alpesi:* 410.

× **A londoni béke fölüdítheti a tőzsdét és a pénzpiacot.** Üzlettelen és reménytelenül lemorzsolódó volt a tőzsdei hét egészen a prolongáció napjáig, *amikor Bécs tényleg vásároltatni kezdett arra a hirre, hogy a német kormány mégis meg tudja kapni a Dawes-javaslathoz szükséges kétharmad többséget.* Bécs Berlinnek vásárolt, illetve Berlin megjavulására, amely a pénteki newyorki vagy talán a berlini tőzsdén müködő amerikai konzorciumok megitélésére még félénken és tapogatódzva, de *jobb kurzusokat igyekezett produkálni.* Amikor ezeket a sorokat irjuk, lehetetlen nem gondolnunk arra a végzetszerü kapocsra, *amely Berlinhez, de elsősorban Bécshez ugyanolyan katasztrofális mértékben füz bennünket, mint a világháboruban.* Számtalanszor rámutattunk e helyen arra, *hogy hiába lendül neki viszonylag nagy erejével a budapesti tőzsde; Bécs és Berlin nélkül egy napon mindig össze kell roskadnia, mert börzénk és pénzpiacunk — ez a fontosabb — még mindig csak fiókja Bécsnek.* Ennek oka pedig egyáltalán nem az, hogy közel 50 olyan papirost jegyeznek a budapesti tőzsdén, amelynek Bécsben is piaca van, vagy helyesebben piaca volt. Ez csak okozata az évszázados gazdasági közösségnek, *amely e közösség koncepciója szerint nem is engedett Magyarországon nagyobb mobilitőkét elhelyezkedni.* Viszont az alig 50 éve létező magyar mobilitőke sokkal kisebb jelentőségü és sokkal jobban van igénybe véve, semhogy a magyar pénzpiacot, illetve

Bundák
5 millió koronától kezdve
részletfizetésre
is kaphatók
Szőrme Export Import R. T.
Teréz-körut 10 (Abbazia mellett)
Reklámcikkünk:
SEAL ELECKTRIK BUNDA
5,150.000 korona

Női lakk-, antilop 260 ezer, barna-, fekete bőrcipők 240 ezer, divatos forma, prima minőség
KOVÁCS, Budapest, IV, Ferenciek tere 3. szám. Udvarban

TÉLI ADMIRAL
IV, Magyar-utca 5. sz. Telefon: József 154-49
Ma este nyilik meg!
A nyári helyiség megszünt

148.486/1920. IV/a. sz. min. engedélyezve.
Irodai tanfolyam nyilik nők számára
három-, hat- vagy tizhónapos tartammal a parlamenti gyorsiróktól vezetett Első Országos Gabelsberger Szakiskolában. (Csakis VI. Hegedüs Sándor-utca 7.)

Részletfizetésre is!
Olcsó árak!
Velourkabátok. 1,200.000-től
Szőrmebundák. 3,900.000 „
Szövetruhák. . 850.000 „
Trikóruhák . . 550.000 „
LUKÁCS NÁNDOR
IV. KER., KECSKEMÉTI-UTCA 9. SZ.
Olcsó árak!
Részletfizetésre is!

VI, Révay-u. 18 **KIS KOMÉDIA** Telefon: 14—22
Ma az évadnyitó müsor. **Rott és Steinhardt** föllépésével **Az uj házmester** és **Faust III. Theil** bohózatokban.
Kezdete pontban 8 órakor

JOGÁSZOK!
KATONA ARTÚR doktor jog szemináriuma
Budapest, IX, Ráday-u. 41. Tel.: József 105—9
Az oktatás és beiratkozás megkezdődött
Előkészités—jegyzetbérlet. Dijtalan tanácskozás

BUDAPEST IV, Ferenciek tere 2 — BUDAPEST V, Fürdő-utca 7 — PÉCS Városháza — GYŐR Arany János-u. 25
A jó szemüveg — CHMURA

× **A dollárt a** magánforgalom körülbelül *ugyanolyan mértékben emelte föl, mint a Magyar Nemzeti Bank.* Az emelkedés nem volt olyan mérvü, mint a mult hetekben, ami abban leli magyarázatát, hogy *a dollár-kontremin nagyobb részben be van födözve és hogy a tőzsde lanyhasága folytán nem volt nagyobb mérvü papirbehozatal, tehát dollárszükséglet sem mutatkozik.* Sőt, szombat délelőtt *a papirhossz-szal egyidejüen* és ugyanannak indokainál fogva *háromnegyed pontot esett a dollár és megfelelő mértékben csökkent az összes többi valuták ára.*

× **A tőzsdések horribilis adói.** *(Levél a szerkesztőhöz.)* Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur! Tőzsdei körökben, főleg a magánbankárok és értékpapirkereskedők körében mérhetetlen elkeseredéssel beszélnek azokról az *adózaklatásokról,* amelyeknek ugy az *adókivetés,* mint az *adóellenőrzés* terén egyaránt ki vannak téve az érdekeltek. Az adóterhek viselése elől senki sem zárkózik el, hiszen ha valahol, ezekben a közgazdaságilag leginkább iskolázott körökben mindenki tisztában van yele, hogy az államháztartás rendjének helyreállitása rendkivüli áldozatokat igényel a magángazdaságoktól, de az a *legtöbb esetben minden alapot nélkülöző adókivetési rendszer* azzal fenyeget, hogy *existenciákat tesz tönkre s foszt meg a megélhetés lehetőségétől.* Az évek óta tartó konjunkturák alatt, éppen *A Reggel* volt nem egyszer szószólója annak a tárgyilagos igazságnak, hogy az egyoldalu agrárérdektől sugallt *tőzsdeellenes agitációnak* milyen szomoru következményei lesznek nemcsak a közvetlen tőzsdei érdekeltségre, de az egész magyar középosztályra. Ma ez a szomoru jóslat beteljesedett mindnyájunkon, akik nem földbirtokba, hanem *ipari értékekbe* fektettük bele azt a nyomorult pár garast, amelyet a fölöttünk elviharzott gazdasági förgeteg még meghagyott. Minden rossz iró, élcfaragó és ötletekben szegény komédiás nagyszerü erényt, sőt bizonyos mértékig szociális föladatot látott abban, hogy az értékek piacára s annak munkásaira nyelvét öltögesse vagy elmésségét ezen a témán köszörülje. Ilyen *közhangulat* hatása alatt állanak azok az adóhatóságok és intézőkörök, amelyek most az adók kivetésére készülnek. Hol vannak ma már az egykori gazdag bankárok és tőzsdések? *Elolvadtak* s ha van még egy-kettő, aki büszke cimét és még büszkébb iparigazolványát megtartotta, most fizeti ki éppen utolsó papirkoronáját még megmaradt tiszviselőinek. De az adóbizottság előtt mindez nem szerepel. Az agitáció és a kabaré-humor elérte célját. Ennek a karriernek, amelyet tőzsdés-karriernek neveznek, most játsszák az utolsó fölvonását. A kivetett 1 milliárd korona adóra a végrehajtó, ha igen jól körülnéz majd, találni fog: egypár olcsó részvényt, négy iróasztalt, egy telefont és egynéhány tisztviselőt, akit elsején ki kell fizetni.

KÖZLEMÉNYEK

× **Anglo-Austrian Bank Limited** II. évi rendes közgyülését tartotta Londonban, ahol az 1923-ra vonatkozó mérleget elfogadták és a 105.653, 3, 10 font tiszta nyereségből az elsőbbségi részvényekre 6%-os osztalék fizetését határozták el azzal, hogy az ezek után fönmaradó 81.653, 3, 10 font uj számiára vitessék át a bank tartalékainak növelésére. Ez a tartalékolás elsősorban a nagymértékben fölnövekedett költségekre való tekintettel történt, amelyeknek a folyó évben való csökkentése iránt erélyes intézkedések történtek. Az igazgatótanácsba uj tagként Urbán Lajos urat választották meg.

× **A Magyar-Amerikai Bank** közli, hogy vasárnap tartotta Berlini-téri székházában mérlegmegállapitó rendes közgyülését dr. Siegescu József pápai prelátus, egyetemi tanár elnöklete alatt. Az igazgatósági jelentéshez dr. Bedő Mór és dr. Marton József szólottak hozzá. Dr. Bedő észrevételei különösen egy más fővárosi pénzintézettel tervezett tranzakciót érintettek, amire az elnök kiemelte, hogy az uj igazgatóságot ennek a tranzakciónak az elbirálásánál is csupán a bank és a részvényesek érdekei fogják vezetni, amit ugy dr. Bedő, mint a közgyülés megnyugvással vettek tudomásul. A közgyülés az előterjesztett mérleget elfogadta, a fölmentvényt megadta és tudomásul vette, hogy a dr. Bányai-féle csoport az intézet vezetésétől visszalépett és uj igazgatósági tagoknak megválasztotta a következő urakat: báró Bottlik István, dr. Polónyi Dezső, gróf Török Sándor, dr. Gimpel György (Wien), Buday Barna, dr. Siegescu József, dr. Révész (Wien), Buday Barna, dr. Siegescu József, dr. Révész Frigyes, Szeghő Károly és Lukács Henrik.

× **A Pallas Irodalmi és Nyomdai Rt.** közgyülése az igazgatóság javaslata alapján elhatározta, hogy az 1923. üzletévre részvényenként 1000 korona osztalékot fizet. A szelvényeket augusztus 25-től váltja be a Pallas főpénztára.

Férfi- és női kelengyék, fehérnemüek, vászonáruk
anginok, lepedővásznak, törülközők, zefirek
kedvező fizetési föltételek
és eredeti gyári árainkon
Fehérnemükészités hozott anyagból is
VESTA FEHÉRNEMÜGYÁR
VIII, MUZEUM-KÖRUT 2. SZÁM

SZAKORVOSI rendelő vér- és nemibetegek részére. EZÜST SALVARSAN OLTÁS
Rendelés egész nap. Rákóczi-ut 32. I. em. 1, Rókussal szemben

A Magyar Amerikai Bank viharos közgyülése

Báró Bottlik István csoportja vette át az intézetet

(A Reggel tudósitójától. A *Magyar-Amerikai Bank* vasárnap délelőtt tartotta 1923. évi közgyülését. Ez voltakép bucsuzás volt a *multtól,* amely az intézet részvényeseinek kevés örömet és dicsőséget szerzett. *A Reggel* két év óta kiméletlen kritikával kisérte a Magyar-Amerikai korrupt hangulatkeltési akcióit, egész ügyvitelét, amely bizony sulyos kárára volt a piacnak. Ma *uj társaság vette át a bank vezetését,* amelynek élén olyan hozzáférhetetlen, tiszta neveket is olvasunk, mint a báró *Bottlik Istváné* és a dr. *Polónyi Dezsőé.* Már ennyi is *biztositékául szolgál a jövőnek, az intézet szép reneszánszának.*

Siegescu József a részvényesek üdvözlése után röviden vázolta a bank mai helyzetét. A bank igazgatóságának célja az — folytatta az elnök —, hogy tovább ne legyenek kitéve a részvényesek meglepetésnek, *biztositani akarják a bank jövőjét és lehetővé akarják tenni szanálását és ezért több olyan csoportot vonnak be a bank érdekeltjei közé, akik kellő tőkével rendelkeznek. Az uj igazgatósági tagok természetesen a multért nem vállalják a felelősséget és csak a mai közgyülés után történtekért állnak helyt.*

Siegescu beszéde után dr. *Bedő Mór* ügyvéd szólalt föl a kisrészvényesek nevében és *több mint másfél órás vádbeszédet tartott a Magyar-Amerikai Bank ellen.*

— Örömmel hallom — kezdte Bedő dr. —, hogy az uj igazgatóság *nem vállalja a mult büneit, szakitani akar a bank régi üzleti gestiójával és föl akarja virágoztatni az intézetet.* A megkárositott kisrészvényesek nevében a bank 1923. évi müködésével kivánok foglalkozni, rámutatni arra, hogyan sáfárkodtak a vezetők idegen pénzzel. A Magyar-Amerikai Bank nagy aktivitásával tünt föl 1923. év elején. A legfürgébb bank volt a pesti piacon, ügynökei nemcsak a fővárosi közönséget, hanem a távoli vidéket is behálózták. Majd rövidesen kikürtölték, hogy már Európa sem elég terveik kivitelére, *nem elég, hogy Párisban, Francia-Magyar Bank név alatt érdekeltséget alapitanak, hanem Chicagoban és Newyorkban is fiókot fognak alapitani. A valótlan kommünikék és hamis ujságcikkek tömegével befolyásolták a közönséget, hogy vásárolják a bank részvényeit.* Tisztában vagyok ugyan azzal, hogy elvetik javaslatomat és csak törpe minoritás vagyok, de a bank vezetői annyi kereskedelemellenes cselekedetet követtek el, hogy *a magyar gazdasági élet megköveteli, hogy a részvényesek erről tudomást szerezzenek. Az első csoport a szindikátusok.* Az Amerikai-Magyar Bankban nyolc ur egy szindikátusi szerződést kötött, amely szerint minden egyes esetben — és én elsősorban erre helyezem a fősulyt — az üzleti haszonnak több mint a felét lefölözik. Különböző szindikátusokat alakitottak, Magyar-Amerikai Bank, Földhitelbank, Dunaharaszti Fa és Stephaneum-nyomda részvényeire. A szindikátusokat a Magyar-Amerikai Bank pénzén, de nem a javára vezették. Hogy milyen módon igyekeztek félrevezetni a tőzsdei közönséget, azt a legjobban bizonyitja, hogy egész sorozat sugalmazott közlemény és nagyhangu kommünikó tartalmát ismerteti kronológikus rendben. Köztük olyan is akad, amely hirül adja, hogy: *Garthwaithe amerikai bankár lesz a bank alelnöke és a chicagoi Armour-család is bekapcsolódik a bankba.* Január 24-én azt kürtölték ki, hogy *Amerika 1 dollárért vásárolja a bank részvényeit.* A dollár ekkor 90.000 K.-án állott, egy bankrészvény tehát ekkor már 90.000 K.-át ért és igy tovább. A klubbokat, kaszinókat megszállva tartották az ügynökök és *a bank egyes igazgatói maguk is terjesztették ezeket a hireket és igyekeztek egyes kispénzü polgároknak Magyar-Amerikai Bank részvényeket eladni.* A félrevezető kommünikék közül a legérdekesebb az, amely 1924 február 9-én látott napvilágot. A Magyar-Amerikai Bank vezetősége eszerint a Földhitelbank székházában megállapitotta, hogy a bank az 1923-as üzletévben *661,269.986 korona tiszta hasznot ért el.* Ezzel szemben a most nyilvánosságra hozott mérleg mást mond, *mindössze 351,014.296 korona tiszta hasznot mutat ki.* Ez a részvényeseknek nagy meglepetés volt és semmivel sem magyarázható, mert hiszen a február 9-én kimutatott 661,269.986 korona mai koronaértékben 1.904,460.480 koronának felel meg.

Bedő dr. nagy helyeslés és éljenzés közben befejezi beszédét és fölolvassa javaslatait, amelyekben többek közt inditványozza:

— Vizsgálja meg egy bizottság azt, hogy vajjon mi történt azon *5—6 milliárdig terjedő összeggel, amely a Földhitelbank Rt.-gal létesiteni szándékolt transakció meghiusulása után az utóbbi részéről a Magyar-Amerikai Bank Rt.-nak jutott.* Ki kapta ezt éspedig az egyesek minő összeget és minő alapon?

— Vizsgálja meg a bizottság, hogy a Magyar-Amerikai Bank Rt. részvényeinek elhelyezésére alakult *szindikátusban kik voltak benne a bank igazgatósági tagjai és egyéb orgánumai közül,* hogyan és mikép helyezték el a részvényeket. Különösen tegye vizsgálat tárgyává a bizottság, hogy akkor, amidőn *személyes agitáció, valótlan hirek terjesztése, valótlan tartalmu kommünikék kibocsátása és egyéb sugalmazó hirek megjelentetése által a részvények árfolyama hihetetlenül emelkedett,* ezek az urak mennyi részvényt bocsátottak közvetve vagy közvetlenül áruba és mennyiért, hogy igy kitünjék az egész manipuláció azon pénzügyi eredménye, amely a közvetlen érdekeltek számára egy hihetetlen nyereséget, a félrevezetett publikum éspedig elsősorban a kisemberek részére hihetetlen veszteséget eredményezett.

Elnök szavazásra teszi föl az inditványokat, *a többség elveti Bedő dr. javaslatát.* Siegescu József elnök bejelenti, hogy a Magyar-Amerikai Bank igazgatósága *teljesen átalakult,* elnöke báró *Bottlik István* nagybirtokos lett. Ezt a kijelentést aztán az egész közgyülés örömmel fogadta.

Ripka Ferenc csak a közélelmezési problémák megoldása után foglalkozik politikai kérdésekkel

Fonyód-Bélatelep, augusztus 31.

(A Reggel kiküldött tudósitójának telefonjelentése.) Amikor *Ripka Ferenc* kormánybiztosi kinevezése *A Reggel* mult heti tudósitása utján nyilvánosságra került, egyfelől a demokrata párt, másfelől a szociáldemokrata párt vezetősége ugy nyilatkozott, hogy a főváros uj kormánybiztosától elvárja: 1. az elbocsátott tisztviselők ügyének revizióját és 2. uj választói névjegyzékek összeiratását. *A Reggel* munkatársa fölkereste bélatelepi villájában Ripka Ferenc kormánybiztost, aki az ellenzéki pártoknak e két kivánságával kapcsolatban igy nyilatkozott:

— Kedden utazom vissza Budapestre és *még aznap összehivom azokat az ankéteket, amelyek a főváros közélelmezési viszonyainak megjavitását célozzák.* Az egyes osztályokkal sorban letárgyaltatom a legégetőbb kérdéseket és bizom abban, hogy munkánk eredménye rövidesen meg fog mutatkozni. De nem szivesen beszélek ezekről a dolgokról, mert nem dobszóval akarok dolgozni, hanem azt akarom, hogy *a tettek beszéljenek helyettem.* Ami az elbocsátott tisztviselők ügyének revizióját, valamint uj választói névjegyzékek összeirását illeti, ez már megbizatásomnak *politikai része* és én most ugy érzem, hogy

ma a legfontosabb és a legsürgősebb kérdés az olcsó kenyér és az olcsó hus.

Természetes azonban, ha a közélelmezési problémákat megoldottuk, akkor hamarosan sor kerül majd a politkai kérdésekre is.

MICHELIN PNEU
autó- és mótorkerékpár-felszerelések
Telefon 21—97 NAGY, Andrássy-ut 34

Hálószoba topoly, teljes berendezés 3·5 millióért. Ebédlő tölgy, vitrines komplett, 3·5 millióért külön külön is átadó
Uriszoba klubgarniturával együtt 11·5 millió K-ért.
Podmaniczky-utca 14. szám

Fodor Erno
okl. zenetanár, államilag engedélyezett magán-
zeneiskolája
VI, Jókai-tér 4
Beirások
az 1924/25-ik iskolai évre szeptember 1—6-áig eszközölhetők délelőtt 11—12-ig és délután 4—5-ig
Tandij
a) négy növendék egy órában havi .. 12 aranykor.
b) három növendék egy órában havi . 16 aranykor.
Beirási dij
(a fütési és világitási dijjel együtt)
a) szeptember 6-áig ..... 20 aranykor.
b) szeptember 7-étől ..... 25 aranykor.
Tanári testület:
Bajor Valéria, Berczel Verona, Ch. Berg Lili, Berkovits Lajos, Bihari Teréz, Braun Paula, dr. Dömötörné B. Margit, Fijalkowszky Józsa, Fijalkowszky Zsófia, Friedenstein Irén, Fuchs Márta, Gaál Margit, S. Gervay Erzsébet, Gondáné K. Olga, Hanák Árpád, Hazai Margit, dr. Hoffmanné B. Emma, Holló Lili, Horovitz Pál, Horti Gyula, Hubert Lajos, Kardos István, Kálmán György, Kéler Tasziló, Kigyósi Árpád, Kóczyné O. Malvin, Kovacsik Paula, Körösiné W. Szidónia, Kummerer Lujza, Lászlóné F. Jenny, Makai Klára, F. Molnár Rózsa, Novacsek Károly, Paul Mária, P. Csuka Etel, Prahács Margit, Rados Dezső, dr. Renkeyné H. Sarolta, farcádi Sándor Margit, Seiberné P. Berta, Senn Irén, Solare Valéria, Sponnerné M. Anna, Sprenger Lajos, Staub Margit, Szarvas Elza, Szatmári Tibor, Széesi Ilona, Thoma József, Vész Lenke, Wilhelm Lajos, Zolnay Klára
Az intézet I—IV. akadémiai osztályu növendékei évenként a Zenemüvészeti Főiskolán tesznek vizsgálatot, honnét államérvényes bizonyitványt nyernek. A IV. akadémiai osztályban legalább „kettes" osztályzatot nyert növendékeink fölvételi vizsgálatra jelentkezhetnek a Zenemüvészeti Főiskola tanárképző tanfolyamára

MŰBITOR ALAP. 1885
LAPIDES 551
RÓZSA-UTCA 72 IRODABERENDEZÉS
Intézeti fehérnemüek
Székely Jenőnél IV. Kammermayer Károly-utca 2. szám alatt (Szervita-tér sarok)

SZINHÁZ MOZI

Ami az Intim Pistából kimaradt

Mondja, kedves Intim Pista,

maga édes, divatos ember, ott volt a hét premierjein?

— Ma már nem divat premierekre járni.

— Hallja... Csak nem vonták meg a szabadjegyeit?

— Nem. De abba sem halnék bele.

— Tudom, maga hős. Szóval nem volt ott sehol, mi?

— Nemigen. A „Vera Mirceva" talán...

— Igenis, az is. Bár Urwanzoffnak ez a darabja tipikus szezónkezdő darab, sok hátborzongató idegizgalommal, ami az augusztusvégi melegben még jól is esik. A darab azonban csak Gellért komoran orosz figurája révén — orosz, egyébként akár német is lehetne; Simonyi Mária izgalmas szépségén, Makláry megrázó, vastapssal is jutalmazott alakitásán kivül, Sugár finom szakállas portraitje, a debütáló — Kolozsvárról fölkerült — Nagy Gyula remek figurája kivánja a megemlitést, mig a Bordás Rózsi fitos kedveskedései inkább operettbe valók. A Blaha Lujza-szinházról más helyen szólok, itt még az Apolló-Kabaré szombat esti premierjéről annyit, hogy két és félórás szaharai müsorán Török Rezső kis parasztkomédiája képviseli az oázist, a Bársony-pár az üdülést, Sólyom Janka az édes banánokat. Ennyi tehetségtelenséget azonban régen láttunk egy rakáson, e rakás tetején Szőke Szakáll rettenetes tengeri rémdrámájával.

— Hallja, nem lehet mindenki egy Molnár, vagy egy Kiss Ferenc.

— Ami pedig Kiss Ferencet illeti, hát most már igazán elég legyen vele is. Most már leszerződött az Unióhoz, maradjon hát szépen csöndben. Elég volt két hónapig a reklám jazzzenekara, hogy leszerződik, meg nem szerződik le, a szinpadon szivesen meghallgatjuk majd, hogy mit tud, de ez a rengeteg harsonázás sérti a dobhártyát. Miért nem hallani soha ilyen vásári lármát Hegedüs, Pethes vagy Rózsahegyi körül? Pedig ők is csak valakik! Egyébként a Nemzeti Szinházat, amint azt Hevesi Sándor A Reggelnek elmondotta, nem egykönnyen lehet zavarba hozni. Nekem különben is egy valóságos „költőkemencém" van most a Nemzetiben, mondotta Hevesi, tekintet nélkül arra, hogy valaki végzett-e sziniiskolát vagy sem, akit alkalmasnak találok, azt — a Comédie Française mintájára — munkába vesszük, oktatjuk, csiszoljuk és ha végkép kiformálódott a róla való jó vélemény, szerepet kap, amelynek betanulására és kidolgozására három hónapi időt adok. Ez a metódus nagyszerüen bevált s azt hiszem, számos tehetséggel fogjuk megajándékozni a szinpadot. Az a szinészanyag, amely e pillanatban a kezeim közt van, a legjobb reménységgel kecsegtet.

— Óriássi.

— Nahát. Tudja Ön már egyébként, hogy mi az a „Studió"?

— Talán — Lysoform?

— Ne élcelődjék. A Studió a legifjabb Faludi, Faludi János ötlete, fiatal emberhez méltó, lelkes, fiatal ötlet: minden hónap első szombat délutánján a legfiatalabb generáció bemutatása a Belvárosi Szinházban. Fiatal szinészek, rendezők és szcenikusok nevelése. Néhány név, amely talán először lát nyomdafestéket: dr. Szerb Antal Kristóf, Kaba-Novák Vilmos, Hegedüs Tibor, Anday Ernő, Baja Benedek. Az esti helyárak egyharmadáért rendezik előadásaikat. A Belvárosi egyébként a jövő héten már uj premiert ád: a „Kreutzer szonátá"-t, amely főszerepeiben Titkos Ilonával, Törzssel, Kertész Dezsővel és Halmy Margittal, fölváltja a végelgyöngülőfélben levő „Charly"-t. Tolstoj regényét Savoir és Noisier dramatizálták s Földi Mihály forditotta. Az Unió másik drámai szinháza, a Magyar ujból elhalasztotta a „Sasfiók" reprizét, ezuttal végérvényesen szeptember 10-ére. Darvas ugyanis nincs még készen.

— Nagy dolog! Ma, amikor mindenki készen van...

— Ja. Ugorjunk át a Királyba. A ház — leesett, dacára Környeinek és dacára Alpár Gittának. És kétséges, hogy a soron következő „Árvácska" segit-e majd a helyzeten, amely egyelőre — sajnos — minden szinháznál ugyanaz. Le van már játszva nagyon és kissé kiábránditó is, hogy az uj rezsim a Budai Szinkörből kér és vár segitséget...

— Láttunk már ilyen csodát!

— Ebbe még belemegyek. De csakis a csoda az, amely a darabbal együtt a sikert is átviszi Budáról — Pestre.

— Vederemo.

— Csakis. Hiszen, ha konjunktura volna. Látja, a Renaissance a jövő héten két premiert is tart. Kedden bemutat egy francia vigjátékot, cime: „Embrasses moi" („Csókolj meg!"). Harsányi Rezsővel; pénteken pedig a „Halálfánc"-ot Somlayval és Gellérttel a férffiszerepekben. Legalább repertoirja legyen, ha már a közönség kiveszőfélben van. A Vigszinház is egyszerre két darabot próbál, a már unosuntalan emlegetett „Cseresnyéskert"-et és a „Bunburry"-t. Azután megkezdődnek a Molnár-darab próbái.

— Az lesz csak a földöntuli csemege.

— Téved, édesem. Nagyon is földi — sőt tipikusan pesti csemege lesz. Mégpedig józsefvárosi. Darvas mezitláb fog játszani az első fölvonásban.

— Hát nem mondtam, hogy csemege?

— De mondta. Csak aztán vigyázzon ezekre a megjegyzésekre, mert még fegyelmit inditanak maga ellen. Aki szoknyát visel, arról csak — óvatosan, édesem. Engem, lássa, nyársba akarnak huzni, mert megirtam, hogy valaki nagyurnak nagyon tetszik a primadonna játéka. Hát erre azt felelem, hogy vagyok olyan legény, mint bárki és izlést tanulni nem megyek semmiféle egyesületbe, se megfizetett kormánylaphoz. Akinek baja van velem: szembe rúzsám, ha szeretsz!

— Hát igaz is!

— Vasárnap egyébként tanuja voltam a Royal-Orfeumban egy házi főpróbának. Az összes artisták megérkeztek már, tele volt a szinház angolokkal, kinaiakkal, spanyolokkal, a mai megnyitón egész Pest ott lesz. Vannak köztük olyan előkelő gyerekek, akik a Ritzben egész appártmánt nyittattak maguknak, például Pero őnagysága és Taylor ur, a párisi táncospár. Nyolcezer dollárba kerül egy havi müsora a Royalnak, az átépitkezés pedig brutto négy milliárdba került. A „Papagály" még nem száradt ki, az csak 5-én nyilik meg előreláthatólag. Mégis megnyilik ujból a Pesti Kabaré is, viszont mégsem nyilik meg ujból a Vidám-Szinpad.

— Ráfér egy kis pihenés is szegényre.

— Semmi kifogásom ellene. Egy szép uj darabról — ha óhajt valamit netán...

— Csakis.

— Surányi Miklós a szerzője, a cime: „Galeotti". Galeotti Mátyás király udvarában élő mágus volt és az örök élet varázsitalát kereste. A renaissance-hős életéről szóló darab első két fölvonása Bécsben játszik, abban az időben, amikor Mátyás Bécset megszállva tartotta, a harmadik Olaszországban. A darab az Unióé. Valamint egy uj kómikatehetség, Kádár Anna kisasszony is az övék, aki egy bravuros beugrással — ugrott be az Unió berkeibe. A szakértők szerint Vaszary Piri utóda lesz. Más: a bikaviadalok, amelyekről A Reggel jelentett először, szeptemberben egész biztosan megleszenek az MTK-pályán, vasárnap reggel kapták meg az olasz vállalkozók a város engedélyét.

— Pletyka?

— Pletyka helyett álljon itt e héten a következő levél:

Kedves kimaradt Intim Pista,

engedje meg, hogy egy szivességre megkérjem. Az összes Intim Pisták minden héten megirják, hogy férjhez mentem, vagy férjhez megyek s hogy visszavonulok a szinpadtól. Ezek miatt a felelőtlen hiresztelések miatt már annyi kellemetlenségem volt és van is, hogy kénytelen vagyok a maga utján megcáfolni: nem megyek férjhez s dehogy is vonulok vissza a szinpadtól, sőt nagyon is ragaszkodom hozzá. Akinek nem tetszik, az tegyen róla, mert én igazán — nem tehetek róla. Fogadja hálás köszönetemet, igaz híve: Várady Aranka.

• **A Blaha Lujza-Szinház megnyitója.** A teljesen uj Blaha Lujza-Szinház ma este nyilik meg a leggazdagabb és legváltozatosabb müsorral: az „I love You!" cimü amerikai zenés bohózattal, a „Mit járkálsz meztelenül?" cimü francia vigjátékkal, a „Székely fonó"-val, a „Halló! 19—19" cimü orosz tréfával, valamint a teljesen uj és nagyhatásu magánszámokkal. A müsort, melynek sikere kétségtelen, a jövő hét minden estéjén megismétlik ½9 órakor. Ugyanez a müsor kerül szinre jövő vasárnap és hétfő délután is, ½4 órakor, mérsékelt helyárakkal, a bemutató kiváló szereplőivel.

• **Az „Antónia" 108—115-ik előadásai** töltik be a Vigszinház jövő hetét. Nyolc nap alatt nyolcszor játszák a szenzációs vigjátékot, Fedák Sárival a cimszerepben.

• **Környey Béla és Alpár Gitta,** a Király-szinház kiváló vendégművészei, a jövő héten minden este föllépnek a rendkivüli sikert aratott „Három a kislány" előadásai, melyekre minden alkalommal zsufolásig megtelik a szinház nézőtere. Jövő vasárnap délután első délutáni előadásul Bakonyi—Kacsóh klasszikus daljátékát, a „János vitéz"-t, hétfőn délután pedig Emőd—Szirmai „Mézeskalács" cimü magyar daljátékát adják, 3 órakor, mérsékelt helyárak mellett.

• **A Városi Szinház** mai megnyitóján „Cigánybáró", Strauss klasszikus operettje kerül szinre, Saffit Nagy Margit, Arzénát Kőszegi Teréz énekli először. A cimszereplő dr. Szedő lesz a kitünő előadásban, amelynek régi erősségei Bársony Dóra, B. Medveczky Bella, dr. Dalnoky, Csolényi, Sik és Tarnay. Az előadást Stephanides vezényli. Kedden a „Parasztbecsület" és a „Bajazzók", szerdán a „Bohémélet", csütörtökön a „Trubadur", pénteken a „Traviata", szombaton a „Sába királynője", vasárnap délután „A denevér", vasárnap este „Rigoletto" sorakozik a változatos gazdag müsoron. Hétfőn a „Liliomfi"-t adják a Nemzeti Szinház vendégjátékában.

• **„A párisi lány" hete lesz a Fővárosi Operettszinház** jövő hete. Minden este Yvain nagyszerü operettjét adják az ismert parádés szereposztásban.

• **„Charly", a Belvárosi Szinház máris népszerü ujdonsága** hatszor kerül ismétlésre, mindannyiszor Titkos Ilonával és Törzssel a vezető szerepekben. Szerdán Sacha Guitry „A papának igaza volt" cimü vigjátékát adják, Törzssel a főszerepben. Vasárnap délután „Kékszakáll nyolcadik felesége" van müsoron, a női főszerepben Titkos Ilonával, jövő hétfőn délután „A papának igaza volt", Törzssel a főszerepben. A délutáni előadások 3 órakor kezdődnek és mérsékelt helyáruak.

BRILLIÁNSOKAT gyöngyöket, régiségeket bárkinél drágábban vesz: **Székely Emil** Király-utca 51. Telefon. (Teréz-templommal szemben)

A HÉT FILMSZENZÁCIÓI a
TIVOLIBAN
Bebe Daniels és Dorothy Dalton
szereplésével
Előadások: 5, ½8 és ½10 órakor

Mercur Cipőgyár Rt
Budapest, VI, Dalnok-utca 11. sz.
Megközelithető a 46-os villamoson, Andrássy-ut „Körönd" megállónál
Eladásra kerülnek az udvari helyiségben mig a készlet tart
idénymulta egyes pár **női antilop-, lakk- és barna félcipők** minden szinben és formában
páronként **220.000** koronáért,
továbbá
gyártás közben előforduló kisebb hibával:
női fekete és barna félcipők ..... K 160.000
női fekete magasszáru ..... K 190.000
Jóminőségü
férfi fekete és barna egész és félcipő K 200.000
Gyermekcipők:
fekete és barna 26/29 szám ..... K 130.000
fekete és barna 30/34 szám ..... K 150.000
fiucipők 35/39 szám ..... K 170.000

Ma nyilik meg a Royal Orfeum!

* **A Blaha Lujza-Szinház vasárnapi premierje.** Vasárnap este mutatkozott be a közönségnek harmadszor a *Blaha Lujza-Szinház* ezuttal az ideális kamaraszinház vaudville-motivumokkal stilizált és kabaréval illatositott, ünnepi öltözékében. Nehéz volna eldönteni, hogy mi hát a Blaha Lujza-Szinház? Kabaré, operett- vagy drámai szinház? Egyik sem. Egyszerüen: szinház, amely egy este különböző eszközökkel óhajt szórakoztatni. Az angol operett ropogós jazz-számaitól, a francia vigjáték meztelen szellemességein keresztül *Bartók—Kodályék imádságosan szép székely népdalgyüjteményéig*, minden s mindenki: az ezüstfényü *Basilides Mária*, csodálatosan csengő, bársonnyal bélelt, gyönyörü altja, partnere a habzó és szavakat elharapó, kitünő *Szende Ferenc*, valamint prózában *Törzs* és az egy szál ingben is annyira tehetséges sőt mi több: *francia Titkos Ilona*, mind, mind részesei a vasárnap esti forró sikernek. *Kökény Ilona* és *Boross Géza* magánszámai a régi Andrássy-uti kabaré kedves hozadékai, bár a Fedák-imitáció a mindig oly ambiciózus müvésznőt a dolog érdemi részén tul is megerőlteti. Egyet mindenesetre megállapithatunk: *Emőd Tamás*, akinek igazgatása alatt a régi Andrássy-uti hajlékban renaissanceát érte meg utólsó éveiben a magyar kabaré, ide is uj, izgató, érdekes terveket hozott. A tegnap esti késtoló ezekből, az eddig gyámoltalanul ide-oda evickélő kis szinház jobb, szebb napjaira enged következtetni. **(e. z.)**

* **Szent Péter esernyője" 25-ik előadása.** A Magyar Szinház poétikus Mikszáth-darabját, a „Szent Péter esernyőjé"-t a jövő héten minden este megismétli, szerdán a nagyhatásu darabnak 25-ik előadása lesz. Jövő vasárnap délután a „Kis lord", jövő héttő délután „Froufrou" kerül szinre, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

* **Alpár Gitta**, a Király-szinház uj primadonnája, aki a „Három a kislany" Médi-szerepében oly tüneményes sikert aratott, — mint értesülünk — Makkay Mihály énektanár növendéke.

* **Uj pesti mulató.** Az előkelő közönség kedvelt szórakozóhelyét, a *Cercle des Etrangers* (most *Táncpalota*) teljesen átalakitva, *Géber* igazgató avatott vezetésével szeptember elsején nyitják meg. Az uj igazgatóság szinte uj mulatóhelyet létesit, amely rövidesen a legnépszerübb lesz Budapesten. A pompás megnyitó müsor keretében az internacionális attrakciók legkülönbjei szerepelnek. Igy külön szenzáció a *12 Esmanoff*, világszerte ünnepelt orosz ballettársulata, a *Prawers-kettős*, nagyszerü párisi mondain-táncosok, báró *Kemény Melinda* és *Liszkowszky Tibor*, akik most érkeztek haza diadalmas külföldi utjukról, a közkedvelt *Ossy Rondjo*, a tüneményesen szép *Inge Lasen*, a *the 5 Bing Girls* és a többi kitünő kiegészitő szám. Az előadások pont 10 órakor kezdődnek. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni. Pénztári telefon: József 78—22.

József 150-01 **APOLLÓ** SZINHÁZ

Óriási siker

Nincs különb fogápoló, mint a Brázay Kalogén-fogkrém, szájvíz, fogpor

A

NEW-YORK ÉTTERME

MEGNYILT!

Bauer Pál

zenekara muzsikál!

TÜZIFÁT

és retorta

FASZENET

vidékre **vagontételekben** kedvező föltételek mellett azonnal szállit

Gáspár Fülöp, VI, Hungária-körut 72

Sürgönycim: **Gáspárfa Budapest**

Hátulról telnek meg, illetve — nem telnek meg a pesti szinházak

A nagy start tanulsága: sürgősen szanálni kell a szinházi helyzetet!

(A Reggel munkatársától.) A naivitás vagy a strucepolitika azt is kérdezhetné: *van-e egyáltalán szükség erre a legujabb szanálásra?* A felelet nem kétséges, maguk a szinházigazgatók sem tagadják: — van! *Az igazgatók belátásán és bátorságán mulik csupán a helyzet gyors és gyökeres „szanálása".*

„In medias res", az igazgatók nagyon jól tudták, hogy az

1924—25-ös szezon az élet-halálharc jegyében fog megindulni,

— nem is a sikerért, *hanem a puszta létért. Soha még ilyen általános mozgósitás nem volt, mint amilyen junius eleje óta a szinházi fronton szakadatlanul folyik.* Igaz, ebben része van az Unió rezsimváltozásának is. *Faludi Jenő* ugy érezte, hogy multja, a Vigszinház s ami e szinházat jellemezte: a külső csin, a belső rend, a szinpadi izlés s a repertoir müvészi gazdagsága uj helyzetében is *kötelezi* s emiatt *talán tulságos iramban is kezdett hozzá a nagy reorganizáláshoz.* Miután mindenáron szüksége volt egy-két szinészre, *a legjobbakra és legnépszerübbekre*, a szó szoros értelmében *mindenáron* meg is szerezte őket,

egyiket hatszázmillióért, a másikat nyolcért, a harmadikat egy egész milliárdért.

Kétségtelen, hogy a sokat emlegetett starrendszernek ő a szülőapja. Neki szinészek és *jó szinészek* kellettek *mindenáron. Megszerezte őket ugy, ahogy tudta.* Igy teremtődött *anélkül, hogy szinházi konjunktura lett volna, de anélkül, hogy erre csak kilátás is lett volna, egy soha nem tapasztalt — star-* és nem szinész! — *konjunktura.* Annak az egy-két-három starnak állott a világ két hónapig, akit még el lehetett csalni a másiktól, aki *már nem birta pénzzel vagy legalább is igéretekkel — a tempót.*

Miért kellett mindenáron a legjobb szinészekkel starthoz állni vagy mondjuk igy: a legnépszerübbekkel? Azért, mert 1. a publikumnak egyáltalán nincs pénze (ami volt, azt részint *elköltötte*, részint *visszavesztette* a tőzsdén). 2. A nagy áldozatokkal járó szinházi mozgósitás költségeit végeredményben mégis csak *a közönségre kell háritani*, természetesen a költségekkel arányban álló helyárak formájában. A föltevés tehát az, hogy *a pénztelen, illetve kevéspénzü publikum csak abba a szinházba fog elmenni, ahol a legjobb szinészek játsszák a legjobb darabokat.*

Igen: *a legjobb darabokat...* És itt álljunk meg egy pillanatra, mert *a darab a nagy mozgósitás másik nagy kiadási tétele.* Hiába a jó szinész, ha rossz a darab, *a publikum a jó szinészt jó darabban is akarja látni.* Eddig a publikum egyik-másik szinésze kedvéért is elment a szinházba. Azt mondták: *„elmegyünk megnézni Csortost a Magyarban"* vagy *„Varsányit a Vigben"*. Ezentul azonban a szinház neve helyére a darab cime kerül. Ezért küzdött például a két nagy operettszinház: a *Fővárosi Operettszinház* és a *Király-Szinház körömszakadtáig a „Maricá"-ért*, mert papirforma szerint a „Marica" a *biztos sikert jelenti.* Egész mellékes, hogy a harcban az Unió maradt a győztes. A fontos és jellemző az, hogy

a darab megszerzése a szinháznak tantiém-előlegben, ügynöki jutalékban, telefonban, sürgönyben, staféta-küldözgetésben, lótás-futásban közel egymilliárdjába került.

Ezt a pénzt pedig valakinek vissza is kell fizetnie. *Ki fizesse vissza? A publikum!* Hogyan fizesse vissza? *Aranykoronás helyárakban.* Igy született meg az aranykoronás helyár. Annak tehát, hogy a szinházak helyárai megfizethetetlenül magasak, *tulajdonképen a közönség az oka, miért nincs pénze, illetve miért van kevés pénze?* A kevés pénz előcsalogatására, elhóditására kellettek a nagy előkészületek, a nagy előkészületek közvetlen és elmaradhatatlan következménye pedig volt *a nagy helyárak valorizálása a mai összegre.*

Lássuk csak, milyenek ezek a helyárak. Egy I. sor zsöllye 7 aranykoronás ára átszámitva, a forgalmi adóval együtt *122.000 papirkoronába kerül.* Ez a 122.000 papirkorona azonban villamossal oda-vissza, müsorral, a szünetben egy sandwich-el, ruhatárral, esetleg látcsővel, már kevés hijján *200.000*, vacsorával pedig *minimálisan negyedmillió koronát jelent.* Ha valaki másodmagával megy el a szinházba — és ez a gyakoribb eset Pesten —, akkor nyugodtan számithat egy szinházi estére 5—600.000 koronát, már pedig, ki engedheti meg magának egy hónapban csak kétszer is a 600.000 koronás szinházi kiruccanást? Négy-öttagu társaság *páholyjegye félmillió korona körül cirkulál*, a páholyt ezuttal s járulékosan magasabb költségeit ki is hagyom a számitásból. De egy négy-öttagu család polgári keretek között tartott szinházlátogatása is megfizethetetlen, mert egy VIII—X. sor zsöllye ára 4—4.50 aranykoronás ára, a kikerülhetetlen apró költségekkel együtt *szintén eléri a félmilliót*, ezt pedig a középosztály legkönnyelmübb nábobjai sem engedhetik meg maguknak, legföljebb egyszer havonta. Miután pedig, mindig az összes szinházakról van szó, mert hiszen egynek kivételével az összes szinházak menetét befolyásoija a polgári középosztálynak ez a kényszerü önmegtartóztatása,

nincs más mód a helyzet szanálására, mint hogy a szinházak lehetővé tegyék a publikumnak, hogy minden jó szinházba és minden jó darabhoz elmehessen.

Hogy ez számára egyelőre lehetetlen, mutatja az is, hogy például a *Fővárosi Operettszinház* ujdonságának, a *„Párisi lány"*-nak második vagy harmadik előadásán, daczára annak, hogy a darab normális körülmények között nagy kasszasikert is jelentett volna — *negyed ház nézte végig az előadást.* A *Magyar Szinház* megnyitására 150-en váltottak jegyet, a *Belvárosi* már a jövő héten ujból premiert ad, a *Király* szép előadása is félházakat vonz. Nyilvánvaló:

a publikum nem birja a magas helyárakat.

Szeretné megfizetni, de nem birja. Ezt mutatja az is, hogy

a szinházak hátulról telnek meg, nem pedig elölről,

mint azelőtt. Azelőtt a jó jegyekért veszekedtek az emberek, esetleg el is mentek a pénztártól, mintsem hogy rosszabb, illetve olcsóbb jegyet vásároljanak, most pedig előbb az olcsóbb jegyeket vásárolják s ha esetleg ezek kifogytak volna, miután a jobb és drágább jegyeket megfizetni nem tudják, *szintén jegy nélkül távoznak a pénztártól.*

Hogyan lehetne tehát a helyzetet szanálni?

Haladéktalanul le kell épiteni a tulmagas helyárakat. Vezessék be azt, hogy *elővételben olcsóbban adják ezentul a jegyeket, nem pedig drágábban, mint azelőtt. Hétköznap legyenek olcsóbb árak, mint szombaton és vasárnap. Az első sor zsöllye ne legyen drágább hétköznap 75.000 koronánál*, meglátják, egyszerre *megtelik minden szinház.* Telt nézőtér előtt a szinész is jobb kedvüen játszik, ez is csak a szinháznak használ.

Azután pedig készüljenek a stargázsik lepitésére is.

Igazságtalan és ildomtalan is, hogy akkor, amikor *tudósok, egyetemi tanárok, államférfiak tisztes szegénységük gyertyavilága mellett éhezik át munkás éjszakáikat, egyetlen szinész többet keressen egy évben, mint, teszem föl, az egész társulat, amelynek 95%-a 2—4—6 milliós havi gázsi mellett* szolgálja *ugyanolyan becsülettel*, talán ugyanolyan, de még fölfedezetlen tehetséggel is ugyanazt a szinpadot. Ezekhez a reformokhoz azonban belátás és bátorság kell. A Renaissance — elég okosan — hétfőn, a legrosszabb szinházi napon máris fél helyérakkal játszik. A pesti rosszszájuak persze máris agyonviccelték a bátor elhatározást, mondván: *„A Renaissance hétfőn féláron játszik, máskor ingyen"*. Ami azonban senkit a nagy elhatározástól vissza ne riasszon. Csak le kell ülni szépen az asztalhoz és őszintén kell beszélni egymással. A strucepolitika — naivitásról náluk nem lévén szó — egyikük-másikuk korai és dicstelen elmulását vonhatja maga után. A publikum pedig örömmel fogadná és méltányolná a legujabb — ezuttal az ő érdekében — tanusitandó áldozatkészséget. **Egyed Zoltán.**

VI. Nagymező-u. 30 **KÉK MADÁR** Telefon: 96—17

Szeptemberi müsor keretében föllépnek:

Mr. Johnson
Moraw duo
Emmy Hopp

Ma reggel 5 óráig nyitva

A BÁLNA

Zsoldos tanintézet

legjobban készit elő magánvizsgákra. **Algebra és geometria**, a középiskolák teljes tananyaga egyszerüen, érthetően. **Összefoglaló tankönyv** a négy alsó osztály teljes tananyaga két kötetben. Megrendelhetők: **Zsoldos tanintézetnél Budapest, Dohány-utca 84**

A pénzügyminiszter törvényjavaslatot készit a 2%-os késedelmi kamat leszállitásáról

A törvény csak októberben léphet életbe

(A Reggel tudósitójától.) Az egész közönséget már hónapok óta nagyon érzékenyen kárositja az a törvény, amely szerint 1923 december 16-ika óta *a késedelmes adósoknak tartozásaik után heti 2% kamatot kell fizetni.* Ezt a törvényt tudvalevően az általánossá vált kosztpénzüzlet teremtette meg, másrészt a folyton romló pénz következtében állott elő annak szükségessége, hogy a hitelező meg legyen védve vétkesen késedelmes adósával szemben. Közben azonban már közel két hónapja teljesen stabilizálódott a magyar korona, a kosztpénzüzlet a minimumra redukálódott, ugyannyira, hogy a heti 2%-os törvényes kamat a legsulyosabban kárositja azokat, akiknek tartozásait a biróság ilymódon valorizálja. *A Reggel* munkatársa ebben a kérdésben először *Pesthy Pál* igazságügyminiszterhez fordult és azt kérdezte a minisztertől, miért nem történik sürgős intézkedés a heti 2%-os késedelmi kamat megszüntetése tárgyában? A miniszter röviden igy válaszolt:

— Én még egyáltalában nem foglalkoztam ezzel a kérdéssel és senkivel nem tárgyaltam a heti 2%-os késedelmi kamat megszüntetéséről.

A Reggel munkatársa ezért *Bud János dr.* pénzügyminiszterhez fordult fölvilágositásért, aki kategórikusan igy válaszolt:

— Ez a kérdés a legnagyobb mértékben *pénzügyi természetü*, éppen azért *a magam részéről nem is foglalkozom a kérdés megoldásával, amennyiben a pénzügyminiszter ur tudtommal hosszabb idő óta foglalkozik az üggyel.*

A probléma tehát megoldatlanul áll, bár információink szerint *Korányi Frigyes báró* pénzügyminiszter szakreferenseivel beható tanácskozásokat folytatott a 2%-os heti késedelmi kamat megszüntetése vagy legalább is leszállitása dolgában.

A pénzügyminiszter szándéka az volt, hogy a 2%-os késedelmi kamatra vonatkozó törvényt egy másik benyujtandó törvényjavaslattal hatálytalanitja,

minthogy a pénzügyminiszterium szakértőinek fölfogása szerint most, hogy a korona stabilizálódott, *valóban nincs szükség az ilyen természetü valorizálásra.* Azonban a 2%-os heti késedelmi kamatot október előtt, amikor a nemzetgyülés állandó ülésezését megkezdi, megszüntetni sem lehet, mert egy törvény hatályon kivül helyezéséről van szó.

A vidéki háztulajdonosok is százmilliárdos tatarozási hitelt kapnak az államtól

(A Reggel tudósitójától.) A nemzetgyülés legközelebbi ülésén *Peyer Károly*, a szociáldemokrata párt szónoka arra fogja fölszólitani a kormányt, hogy haladéktalanul gondoskodjék a *komoly* tatarozási munka, valamint az állami közmunkák megindulásáról, a munkanélküliség ellen való biztositásról pedig a legrövidebb időn belül terjesszen törvényjavaslatot a Ház elé.

A szociáldemokratáknak e három kivánságáról megkérdeztük Vass József helyettes miniszterelnököt,

aki egész vasárnapon át is benn dolgozott hivatalában

— Bélatelepi pihenőmről visszaérkezve, csak most vettem át ujból hivatalomat. A legrövidebb időn belül jelentést kérek majd a tatarozás, valamint az állami közmunkák előhaladásáról és *a szociáldemokrata párt szónokának a beérkező legujabb jelentések alapján fogok megfelelni.* Az az állitás, hogy a fővárosban nem folyik komoly tatarozási munka és helyett csak a házmesterükkel meszeltetnek itt-ott embermagasságnyira a háztulajdonosok, nem állhat helyt, mert hiszen

maguk a bankok is ellenőrzik, hogy a végösszegben százmilliárdkoronás tatarozási hitelt csakugyan tatarozási munkára forditják-e a fővárosi házak tulajdonosai.

Nem kell sürgetni az állami közmunkákat sem, mert *a közmunkák már meg is indultak.* Erről a saját szemeimmel is meggyőződtem legutóbbi balatoni utamon. Teherautókkal szállitják már mindenfelé az épitési anyagot, *folyik az országutak épitése és javitása, a megrongált hidak ujjáépitése* és igy tovább. Kétségtelen, hogy

az állami közmunka csak provizórikus intézkedés a munkanélküliség csökkentésére.

A munkanélküliség oka ugyanis az általános gazdasági krizis, amelyből a külföldi kölcsön, a hitelviszonyok javulása és más megfelelő intézkedések segitségével fogunk kilábolni. A gazdasági krizis megszüntével azután meg fog szünni ennek következménye, a munkanélküliség is, *addig viszont csak provizórikus intézkedésekkel operálhatunk.* Ami végül

a munkanélküliség ellen való biztositást illeti,

az erről szóló törvényjavaslatot ősszel mindenesetre a Ház elé terjesztem és inditványozni fogom, hogy *ezt a javaslatot junktimba hozzuk*, vagyis együttesen tárgyaljuk le a *munkáspénztár autonómiájának helyreállitásáról szóló törvényjavaslattal.*

A tatarozási munka megindulásával kapcsolatban a következőket mondotta végül Vass miniszter:

— A fővárosi háztulajdonosok bizonyára az egész százmilliárdos tatarozási hitelt igénybe veszik,

de ezzel nem elégszik meg a kormány,

hanem arra törekszik,

hogy a vidéki munkanélküliség enyhitése érdekében ugyancsak százmilliárdos tatarozási kölcsönt biztositthasson a vidéki háztulajdonosok számára is.

Magyarok a film Bábeljében

Hogy él Huszár „Puffy", Várkonyi Mihály, Sugár Károly s a többiek Hollywoodban

(A Reggel tudósitójától.) Egyik nagy budapesti filmvállalat vezérembere most jött meg *Amerikából.* Több napot töltött *Los Angeles* világhirü, hatalmas filmvárosában, *Hollywoodban. A filmvárosban élő és dolgozó magyar szinészekről* a következőket mondotta el *A Reggel* számára:

A magyarok között a legérdekesebb karriért *Charles Ray* futotta be. Az angol név mögött ugyanis *Sugár Károly rejtőzik*, aki pár év előtt ment ki Amerikába, előbb egy kabarétársulatnál müködött, majd kisebb szerepet játszott valami harmadrangu filmen. Egyszer játszott csak kisebb szerepet és rögtön fölfedezték, leszerződtették és ma már nemcsak egyik elsőrangu starja Charles Ray az amerikai filmeknek, hanem *saját filmgyára van.* Saját pénzével készit filmeket a *Pathé Picturestől* bérelt mütermében és filmjei „Charles Ray Productions, Inc." védjeggyel kerülnek forgalomba. Első két filmje után nagyon szép jövőt jósolnak *Victor Varconinak*, aki nem más, mint *Várkonyi Mihály.* Nagy vezetőszerepeket játszik és különösen a Paramount világhirü rendezőjének, *Cecil B. de Millenek „Triumph"* cimü filmjében volt sikere. Várkonyinak jól megy a sorsa: vásárolt

egy autót, egy 10 holdas kis farmot és Hollywoodban külön villát épittetett magának részletfizetésre.

Mert *a részletfizetés* itt nagyon divatos, ugyanugy, mint az épitkezés. *Hollywood a fejlődő város: itt mindenki épittet.* Most készült el *Pola Negri uj villája,*

amelynek lapos tetején strandfürdő van, a művésznő hálószobájából van bejárat.

Homokkal, medencével, körülkeritve, elzárva minden zavaró, fölösleges és kivánci szem elől, mert ebbe a házi strandfürdőbe csak

— Az Universalnál filmezik *Huszár Puff*, aki összecsókol, megölel mindenkit, aki csak egy magyar szót mond. Azt mondta, *meghal Budapest után, rettenetes honvágy kinozza, éppen azért, mert tudja, hogy olyan messze van tőlünk. Puffy* (ez a „hivatalos" neve) egyelőre *kétfölvonásos burleszken dolgozik*, de örömmel mondta, hogy a próba fényesen sikerült és az Universal most készit elő számára egy nagy, hatfölvonásos vigjátékot, amelyben a csöppnyi csodagyerekkel, *Baby Peggyvel fog együtt játszani.*

— Találkoztam azonban Hollywoodban magyarokkal, akik *nem tudtak szerencsésen elhelyezkedni.* Sokan vannak itt, akik filmszinészek szerettek volna lenni, azért vándoroltak ki és most éppen csak tengetik az életüket. Egy pesti fiuval találkoztam:

a Wamer Brothers kantinjában dolgozik,

szivesen hazajönne, de nem mer. Karriérről álmodozott és szüleitől megszökött, igy jött ki Amerikába. Azt mondja, amióta a kantinban van,

legalább akad mit ennie.

Bizony, rengeteg ember kel föl Los-Angelosban ugy, hogy nemcsak azt nem tudja, mit hoz számára a jövő, de még azt sem tudja, *fog-e ma ebédelni?...*

PERL ÁRUHÁZ
VII. THÖKÖLY-UT 9. R. T. I. KRISZTINA-TÉR 3.

Értesitjük a n. é. közönséget, hogy

Preisach József, I, Krisztina-tér 3. sz. a.

régi jóhirnevü üzletével érdekközösséget létesitettünk és azt a kor igényeinek megfelelően átalakitva, Preisach József ur kipróbált vezetése mellett

Pepi-Áruház Rt.

cég alatt vezetjük tovább.

Kérjük a n. é. vevőközönséget, hogy hosszu üzleti müködésünk alatt kiérdemelt bizalmukat erre az áruházunkra is kiterjeszteni szivesked jenek. **Krisztina-tér 3,** *miként* **Thököly-ut 9.** *szám alatti áruházunkban a legválasztékosabb áruraktárral, valamint legolcsóbb árakkal kivánjuk a tisztelt vevőközönség megelégedését kiérdemelni.*

Versenyenkivüli áraink:

Francia velour 198.000
komplett, 145 cm. széles, békebeli minőség, kosztümre és köpenyre

Francia gyapjukazán 98.100
105 cm. széles, minden létező sziuárnyalatban .....

Férfiöltönykelme 117.000
kitünő gyapjuminőség, 140 cm. széles .....

Leányka- és intézeti fehérnemüek nagy választékban!

Palugyai szücs
Nagymező-utca 42
Vilmos császár-ut 5

Szőrmefestés

Finom és olcsó szőrmék nagy választékban

Szőrme gyermekkabátok..... 600.000 K-tól

VASÁRNAPI SPORT

A lengyel válogatottak ismét sulyos vereséget szenvedtek

Magyarország—Lengyelország 4:0 (3:0)

A magyar csapat játéka nem volt kielégitő. — A lengyelek hősiesen védekeztek. — Orth volt a mezőny legjobb embere

Üllői-uti pálya. — 25.000 néző. — Biró: Pihak (Bécs)

(A Reggel munkatársától.) A negyedik lengyel-magyar válogatott mérkőzés váratlanul sok nézőt csalt ki az FTC kibővitett pályájára. A sportrajongók nagyrésze azonban a magyar győzelem ellenére csalódottan távozott, mert

válogatott játékosaink általában unalmas iskolajátékkal hivalkodtak.

Egyedül Orth elégitett ki, ő volt a mezőny legjobb embere.

A lengyelek sokat fejlődtek és lelkes támadásaikkal nem egyszer hozták veszedelembe a magyar kaput.

A gól előtt azonban még elvesztik a fejüket, hősies védekezésükkel azonban elismerést arattak.

A bécsi Plhak a mérkőzést kitünően vezette, a közönség többször meg is tapsolta.

Első félidő.

A magyarok kezdenek. Orth hatalmas rugással Braunhoz juttatja a labdát, aki a jobbszélen leszaladva, a kapu elé centerez, de a belső csatárok hibáznak. A lengyelek egy csöppet sem elfogódottak, de a magyar csapat is erélyesen dolgozik. Hirtelen esni kezd az eső, de ez a játékosokat nem zavarja, csak az állóhelyeken szorongó közönség menekül idegesen a tribünökre. Jó ideig középmezőnyjáték folyik. A 8. percben esik az első korner a lengyelek ellen. Braun szépen ivelt labdáját a kapus kiboxolja. Egy tumultusban akad meg a labda és ujból kornerre kerül. Az eső lassanként eláll. A 11. percben a lengyelek kitünő támadását Senkey kornerre menti. A 14. percben a lengyelek nagyon kemény támadást vezetnek a magyar kapu ellen, de a meleg helyzet az utolsó pillanatban sok szerencsével tisztázódott. A 17. percben a lengyel csapat ujabb kornerhez jut. A következő pillanatban azonban már a lengyel kapu van gólveszedelemben, de Csontos közvetlen közelről hibáz. A 20. percben védelmünk hibájából majdnem gól esett — csak a kapufa mentett. Egy perc mulva a lengyel kapus fog egy éles lövést. A 27. percben a lengyelek rugnak kornert, de célt tévesztenek. A következő percben a lengyelek kvalitásos jobbszárnya ujabb kornert ér el, majd egy perc mulva Fischer csak ujabb korner árán tud menteni.

A lengyel csatársor általában imponáló módon dolgozik és a közönség szivesen tapsol nekik.

A 32. percben egy félegészséges magyar támadás Csontos lövésével végződik, amely

az egyik bekk lábáról a kapuba perdül. 1:0.

A közönség hidegen veszi tudomásul az eredményt, mert a magyar csapat csekély kivétellel unalmas játékot produkál. A 36. percben a mecs legszebb jelenete játszódott le:

Orth egy tumultusból finoman kiszabaditja a labdát és bal lábbal bugó bombalövést küld a kapu jobb felső sarkába, de a biztosnak látszó labda a belső kapufáról visszapattan.

A következő percben a magyar csatárok teljesen a lengyel kapura viszik a labdát és kétszeri lövés után

ujabb öngóllal szerezzük meg a második gólt. 2:0.

A 41. percben Braun és Takács mintaszerü összjátékából utóbbi 20 méterről a jobb alsó sarokba irtózatos erővel vágja be a labdát.

3:0!

Ez az eredmény megmarad a félidő végéig.

Második félidő.

A lengyelek kezdenek, de rögtön Orth kaparintja el a labdát és már az első percben majdnem gól esik, de a lengyel kapu kornerrel szabadul a veszedelemből. A 4. percben a magyar kaput fenyegetik és Fischer ügyetlensége majdnem bajt okoz. A 6. percben Braun lerohan, mintaszerü beadását Takács gyöngén lövi kapura, mert félrenyomják. A 10. percben a magyarok kornert rugnak, gól azonban nem esik. Lassanként ellaposodik a játék és a közönség hamisitatlan fradi-tapssal próbál a játékba élénkséget vinni. A 14. percben a lengyel balhalf sérülten kiáll, helyette tartalék jön. A következő percben Orth egy 16-osról rugott szabadrugásától a kapus keze megsérül, pillanatok mulva pedig

egy csavart bombalövése vágódik a kapuba. 4:0!

A kapus kiáll. Helyébe uj ember jön.

A lengyelek kapuja most állandó tüzben van.

Az ellenfél védelme idegesen mozog. A 20. percben a biró a 16-os vonalról szabadrugást itél ellenünk, amelyből majdnem gól esett. A 35. percben Fischer két izben is nehéz lövésektől menti meg a magyarok szentélyét. Csakhamar azonban megint a lengyelek kapuja előtt folyik a hadakozás. Orth bombái jobbról-balról süvitenek el vagy a kapus teszi azokat ártalmatlanokká. A 40. percben a lengyelek biztos gólt hibáznak. Fischer orrára vitték a labdát és — öt méterről fölé lőtték. Az utolsó percben Karasek bekket sérülten viszik ki a pályáról.

Az eddigi négy találkozásban minden alkalommal a lengyelek szenvedtek vereséget: 1:0, 3:0, 5:0, illetően 4:0 arányban. Gólarány: 13:0 a magyarok javára!

Gerhárd Lajos.

Budapest—Bécs II. 1:0 (0:0)

Biró: Obrubansky (Lengyelország)

(A Reggel tudósitójától.) Az Üllői-uti pályán a lengyel-magyar válogatott mérkőzés előtt ütköztek meg a budapesti II. osztály reprezentánsai Bécs másodklasszisával, hogy az osztrák fővárosban legutóbb szenvedett sulyos vereségért (4:0) revánsot vegyenek, ami sikerült is, mert

a magyar csapat győzött 1:0 (0:0)-ra.

Bár a mi fiaink győztek, mégis inkább az osztrákok tetszettek jobban, mert szebb és lendületesebb futballt játszottak. A magyar csapatból Zsák magaslott ki, mig Maly volt a mezőny leggyöngébb embere.

Obrubansky a könnyü mérkőzést, kisebb hibáktól eltekintve, jól vezette.

Az osztrákok játszanak nap ellen és igy az első öt percben a magyar fiuk vannak frontban, de csakhamar az ellenfél is szóhoz jut és perceken át nivós mezőnyjáték fejlődik ki. A 12. percben Reisner tiszta helyzetben, közvetlen közelről kétszer is gólt hibáz. Rá két percre egy pompás magyar támadás Seiden erős lövésével fejeződik be, az osztrák kapus azonban biztosan fogja a veszedelmes labdát. A 25. percben az osztrák Holzer kapásból hajszállnijján gólt lő. Perceken át az osztrákok a magyar kapu előtt tanyáznak, ami főleg Oláh hibájának tudható be, aki állandóan elkalandozik a helyéről és ezzel önmagát fullasztja ki. Ezután elég unalmas játék következik, amelybe némi változatosságot Obrubansky biró téves off side itélkezései visznek. A 42. percben a sérült Fried kiáll. Az utolsó percekben Maly primitiv játékával bosszantotta a közönséget. Félidő: 0:0.

A második félidő 2. percében Kovácsit az osztrákok közvetlen a kapu előtt fautolják, a biró azonban nem itéli meg a tizeneggyest. A 8. percben Maly a félpályáról egyedül lefut, labdáját az osztrák katosvonalig viszi, ahonnét a labdát Seiden a kapus kezébe lövi. A 16. percben Oláh faultjáért a 16-ról szabadrugást rugnak az osztrákok: eredménytelenül. A 20. percben a magyarok kornert érnek el, amelynek során Seiden szépen lőtt, magas labdáját az osztrák kapus csak kornerre tudja menteni. Reisner veszedelmes lefutását a biró érthetetlen füttyjelzése akadályozza meg akciójának sikeres befejezésében. Zloch megsérül és a 33. percben elhagyja a pályát. A magyar csapatnak szebbnél-szebb helyzetei vannak, de indolens csatárjátéka folytán nem tudják azokat kihasználni. A 37. percben esik az egyetlen gól Maly lefutásából.

A gól öngól volt

és ugy esett, hogy Bukovi az osztrák bekkel összefutott, aki a labdát véletlenül saját kapujába vágta. A gól után a magyar csapat vehemensen támad, de további eredményt nem tud elérni.

A megvakult Ujváry Ödön szövetségi biró sorsának biztositására ujabb nagyarányu akciót kezdeményeznek sportbarátai. Adományokat szerkesztőségünk is szivesen továbbit.

Ujpest város birkózó bajnoksága döntő mérkőzései lapunk zártakor még folynak.

Uj munkássporttelepet avattak föl vasárnap Angyalföldön, a Tarnai-réten, ahol a VI. ker. FC végleges otthont nyert.

Ügetőversenyek

A kéthetes galoppsport pihenőjét helyes beosztással használta föl az ügetőversenyegylet. Vasárnapi versenynapja a versenycsztendő legsikerültebb napja volt. A szép erkölcsi sikerhez anyagi siker is járult. A tribünök mintha valami nagyobb ünnepi eseményt köszöntöttek volna — teljesen megteltek. A forgalom olyan nagy volt, hogy a pótjegyeket is eladták, a ring pedig annyira benépesedett, hogy rekordlátogatottságot ért el. Bent a pályán tekintélyes mezőnyök alakultak, érdekes végküzdelmek fejlődtek és akik kijöttek, nem bánták meg, mert a változatos nap a legkényesebb igényeket is kielégitette. A dotációjára legnagyobb dijat, a *Székelyi dijat*, Maszár F. nyerte Gerezddel. Itt G. R. S. volt a nagy favorit, de ez csak a harmadik helyre szorult Pityke mögött. A *Concurrent-dij* szomoru meglepetéssel végződött a fogadókra, mert épp az elsősorban fogadott lovak végeztek a vert mezőnyben. Róbert győzelme épp oly meglepetés volt, mint Jobban helyesélye. A nyeretlen kétévesek versenyét a nagyszámu indulókra való tekintettel, két részben futották.

A nap részletes eredménye:

I. futam: 1. Giaur II. (5) Zwillinger. 2. Csába (1½r) Kallinka. 3. Walpurga (4) Sütő. Fm.: Ergo, Ilyen nincs, Bessie O., Juss, Legjobb, Kilimán. Tot.: 10:110, 22, 13, 19. II. futam: 1. Láncos (2r) Tomann. 2. Gambrinus (6) Kovács. Fm.: Fáklya, Marianne. Tot.: 10:12. III. futam: 1. Gerezd (3) Maszár. 2. Pityke (3) Cassolini. 3. G. R. S. (1¼) Wachtler. Fm. Irma, Fiu, Garam, Walküre. Tot.: 10:27, 14, 20, 16. IV. futam: 1. Párka (2) Stehmann. 2. Tilly (8) Zwillinger. 3. Zsandár (3) Kovács. Fm.: Eltoli, Diák, Babocsa, Árvalegény. Tot.: 10:27, 14, 20 16. V. futam: 1. Robert (6) Czeloth. 2. Jobban (5) Deák. Fm.: Civil, Pazar. Tot.: 10:136. VI. futam: 1. Uraság (1½r) Tomann. 2. Lobogó (3) Dózsa. Fm. Esthajnal, Judás, Kerülő. Tot.: 10:12. VII. futam (I. rész): 1. Apcz (2) Tomann. 2. Néha (2) Kallinka. 3. Aranka (5) Zwillinger. Futott még öt ló. II. rész: 1. Zerline (1¼) Sütő. 2. Finánc (3) Tomann. 3. Dida (2½) Zwillinger. Futott még három ló. Tot.: 10:23, 15, 18, 49.

A bécsi Mahr és Bruhnsen győztek az MTK nemzetközi atletikai viadalán

(A Reggel tudósitójától.) Az MTK nemzetközi atletikai viadalának sokat ártott a lengyel-magyar válogatott mérkőzés, bár a Hungária-uton keményebb küzdelem folyt, mint az Üllői-uti pályán. Az osztrák Mahr és Bruhnsen a várakozásnak megfelelően két győzelmet arattak. A magyar atléták eredményei közül Kuruczy 400 méteren elért 50.7 mp.-es ideje emelkedik ki.

Részletes eredmény:

100 m. sikfutás: 1. Muskát (MTK) 11.2 mp. 2. Gerő II (KAOE) 11.2 mp. 3. Nemes (OTE) 11.3 mp. Sulydobás, II. oszt. 1. Somló (MTK) 11.52 mp. 2. Ghillány (MAC) 11.45 m. 800 m. sikfutás: 1. U. Mahr (WAF) 2 p. 1.2 mp. 2. Bejczy (MAC) 2 p. 1.5 mp. 3. Krieger (FTC) 2 p. 6 mp. 5000 m. sikfutás 5-ös csapat- és meghivási verseny. 1. MAC 27 p. 2. MTK 31 p. 3. FTC 65 p. Egyénileg: 1. Bruhnsen (OGÖK) 16 p. 03 mp. 2. Kultsár (MAC) 16 p. 08 mp. 3. Grossz (MTK) 16 p. 15 mp. 4. Bokor (MTK) 16 p. 15 mp. 400 m. sikfutás: 1. Kuruczy (KAOE) 50.7 mp. 2. Gerő II 51.2 mp. 110 mp. gátfutás: 1. Muskát (MTK) 16.6 mp. 2. Ujfaluczky (FTC) 17.6 mp. Magasugrás: 1. Muskát (MTK) 168 cm. 2. Magyar (MTK) 168 cm. 3. Haluska 160 cm. 4×100 m. stafétafutás: 1. KAOE 44.4 mp. 2. MTK 47.6 mp.

Tiz kerületi rekord dőlt meg a „legjobb vidéki atleta" versenyen, amely vasárnap délután csekély érdeklődés mellett a BBTE Széna-téri pályáján folyt le. A rekorderek közül Stolp Egon vezérkedett, akinek különösen a diszkoszvetésben elért 35 m. 54 m.-es eredménye elsőrangu; sullyal 12 métert dobott. Mellette Kőrösi (MVSC) vált ki; 1500 méteren futott 4 p. 19.8 mp.-es ideje a rekord határán áll. A pontversenyben: 1. Keleti kerület 101 ponttal. 2. Észak 82½. 3. Északnyugat 74½ p.

Budapest flyerbajnoka Grimm János, legmegbizhatóbb rövidtávu versenyzőnk, aki vasárnap Eignert és Pfeiffert hagyta maga mögött 1000 méteren. A 25 kilométeres, motorvezetéses versenyben Tóth Gyula győzött Nagy Károly vezetésével. A második helyet a bécsi Kötl foglalta el. (Vezető: Savanov.) Harmadik Magyar. (Vezető: Gröger.) Az osztrák-magyar mecsben Hans Kaletta győzött. 2. Velvárt. 3. Pfeiffer. 4. Zsukai (Bécs).

Uj professzionista boxszövetség alakult vasárnap a Magyar Professzionista Boxolók Szövetsége mellé Magyar Hivatásos Ökölvivők Szövetsége néven. Elnökké az amatőrszövetség elnökét, a jelenleg Velencében üdülő Tatics Péter dr. itélőtáblai birót választották meg. A belügyminiszterium az amatőrszövetség meghallgatása után fog dönteni a professzionista boxszövetségek ügyében.

Levonult az NSC vizipolócsapata az OTE uszóversenyén, amikor már 14:0 (6:0) arányban verte őket az FTC legénysége. Az egyes uszószámokban a fontosabb eredmények egyébként a következők:

Hátuszás, 100 m.: 1. Bartha Károly (NSC) 1 p. 23 mp. — Melluszás, 100 m.: 1. Bartha István (III. ker.) 1 p. 23.8 mp. — Gyorsuszás, 100 m.: 1. Gáborffy (NSC) 1 p. 04 mp. — Hölgyverseny, 66⅔ m.: 1. Dénes Irén (NSC) 58 mp. 2. Kraszner Kató (III. ker.).

Benedek Aladár lesz a szövetségi kapitány. A vasárnap látott sivár játék után még sürgősebbé vált Kiss Gyula örökének a betöltése. A vezető egyesületek — miután Hajós Alfréd volt alelnök nem vállal semmiféle tisztséget az MLSz-ben — Benedek Aladárt, a jól ismert sportirót óhajtják megnyerni szövetségi kapitánynak, mert nem tagja semmiféle klubnak és olyan programja van, amely labdarugósportunk további fejlődését föltétlenül biztositaná.

A Presto-autó legujabb győzelme a svájci automobilversenyen. Mint minden évben, ugy az idén is az automobilsportkörök nagy érdeklődéssel néztek a Svájcban megtartandó Klausenpass-verseny elé. E versenyre fölvonultak a kontinens legelőkelőbb automobilmárkái, hogy bebizonyitsák teljesitőképességüket. A német ipar az idén is kivette részét a versenyből. Résztvett benne a már nálunk is mindjobban ismertté váló Deutscher Automobil-Konzern, a DAK legnépszerübb márkájával, a Prestoval. A Presto márka résztvétele és teljesitése e versenyen kielégitette a sportköröket, mert ezen határozottan az egész világ legsulyosabb hegyi versenyében (az ut 22 kilométer hosszu és 1930 méter magasságig emelkedik, telve a legveszedelmesebb kanyarulatokkal), a presto a kategóriájában impozáns győzelmet aratott. A nagynevü Spiess vezette a Prestot és 23 perc 47 másodperc alatt aratta fölényes győzelmét.

Idei angol női és férfi
hócipő 240.000 K
KERTÉSZ II, Andrássy-ut 36

STOEWER
az irógépek királya
Kérjen ajánlatot a vezérképviselettől: V, Vilmos császár-ut 60. Telefon 48-65

„PYRAMIS"
MAGYAR FÖLDBIRTOKOSOK ÉS FÖLDBERLŐK KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA
BUDAPEST, VI. KERÜLET, TERÉZ-KÖRUT 26/D. SZ.
Gabona-, vetőmag-, mütrágya-, gyapju-, müszaki-, mezőgazdasági gép- és bankosztály

A legnagyobb és legolcsóbb családi szórakozóhely
Alpesi Falu az Angol Parkban
Este fél 9 órától éjjel 2 óráig nagy varietéműsor
Parlagi Kornélia és Pintér Imre közkivánatra prolongálva
Sreather Charlio-Chaplin-imitátor
Sidur steptánc a tenyéren
Georgette ballettáncosnő
Skarli és Sekalli excentrikusok
Olly és Fred a jelen táncosai
Gingonda klasszikus magyar táncaival
Anita Stefani táncművésznő
Tarnay Lonci uj müsorával
Keszthelyi táncos kómikus
Rudi akrobatikus táncok
Bátskai Sándor kómikus stb. stb.
Ünnep- és vasárnap délutáni előadás
Két zenekar. Blum Lajos karnagy. Jazz-band
Minden igényeknek megfelelő, elsőrendü izletes magyar konyha. Kitünő fajborok. Polgári árak

Felelős kiadó: Róna Ödön igazgató
„Világosság"-könyvnyomda rt. Budapest, VIII, Conti-u. 4.
Müszaki igazgató: Deutsch D.